

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szemforgatás.

Budapest, február 12.

(v.) Azt mondja a néppárt, hogy ő nem obstruál. Ellenzéki párt létére csak ellenzi a katonai javaslatokat. Ellenezni igenis ellenzi, de nem obstruál. Tehát nem ő az a vásott gyerek, aki a bajt csinálja, ő a világot sem ő az, hanem a függetlenségi párt, amely bizony — mi tőrés, tagadás? — obstruál. Tetezik észrevenni ezt a jesusit szemforgatást? A párt főfelé úgy mentegődzik, hogy bevádolja a tulajdon fegyvertársát, lefelé pedig ugyanakkor harsogva kuruckodik? És amely biztatja, sarkantuzza s inspirálja a balsó szomszéd hadakozását, hadd tegye meg az, amit a klerikális uraknak megtenni nem akarózik, de ugyanakkor magának varr himet abból, hogy a függetlenségi pártot a szerzetelenségek mezejére nem követi?

Méltóztassék jól megfigyelni ezt a finom megkülönböztetést, amelyre ma bukkantunk rá az *Alkotmány* vezércikkében, — „a függetlenségi párt obstrukciója s a többi ellenzéki párt *oppozíciója*“. A véderő-javaslatok ellen intézett ostromnak egész véres tragikomikuma benn van ebben a kis kontradistinkcióban. A szélsőbal belehevül a harcba, egyre izzóbb indulattal verekszik, szilaj kézzel hozzányul a parlamenti forradalom fegyveréhez is, nem retten vissza még az alkotmányos élet folytonosságának erőszakos megszakításától sem, — s ez alatt azok, akiket hűséges fegyvertársainak vélt, aggodalmasan hangsúlyozzák a nyilvánosság színe előtt, hogy az obstrukció nem az ő vétük, mert ők — nyilván a nagyhatalmi állásra s a monárkia védképességére való tekintettel — ellenzéki feladatuknak csupán normális teljesítésére szorítkoznak. S ha rájuk olvasnák, hogy Rakovszky István volt az, aki már másfél évvel ezelőtt a felirati vitában jelentette ki, hogy pártja az ujoncjutalék

emelését minden eszközzel meg fogja akadályozni, valaminthogy ugyanez a Rakovszky István mondta a most folyó vita legelső napján az egész ellenzék lelkiismeretbeli kötelességének, azt kivívni, hogy e javaslatokból soha törvény ne váljék, — én jól tudom, mit felelnének erre a szemforgatás művészei. Hát nyilván azt, hogy Rakovszky István ezeket csakis a saját nevében mondta, de az ő egyéni nézetei nem prejudikálnak semmiképp a néppárt hivatalos állásfoglalásának. Így aztán valóban könnyű játszani. Ha sikeres az obstrukció, akkor a néppárt részt követel a győzelmes hadjárat politikai zsákmányából, mivelhogy a harcot ő sugalmazta s ösztökölte. Ha pedig az ellenzék kudarcával végződik a tusa, nos, akkor mosolyogva jelenti ki ugyanez a néppárt, hogy a vereség őt nem érinti, mert hiszen kimondta világosan a küzdelem legelején, hogy ő nem obstruál, hanem csak opponál. Minden kockázat nélkül ilyen nagy játékban venni részt, ezt nevezik aztán *fair play*nek.

Ugyane cikkében tanácsokat is osztogat az *Alkotmány* a kormánynak. Hogy csináljon Széll Kálmán egy újabb paktumot. Hívja össze az ellenzéki pártok bizalmi férfait s állapodjék meg velük — tetszik tudni, mi-ben? Ó, a dolog igen egyszerű: hát a véderő-javaslatok visszavonásában. A régi ujoncjutalékok az ellenzék aztán kegyesen keresztül-bocsjátán. Bármily csábító ez az ajánlat, tartunk tőle, hogy az a konok kormány még hallani sem akar majd felőle. Pedig az így előálló precedens a kormányzásnak hihetetlen kényelmességét biztosítan minden időkre. A farszóló és izgalmas parlamenti viták helyét a hamarosan nyelbe üthető és tüskétlenkompromisszumok foglalnak el zentul. Ha van a kormánynak valamilyen törvényjavaslata, hát összedugja a fejét a kisebbség bizalmi férfival és szépen megalkuszik velük. Rakovszky

István kedvéért belevinne egy kis ultramon-tánizmust. Buzáth Ferenc kedvéért belecsempészné a zsidó emancipáció részleges visszavonását oly módon, hogy amely zsidó nem veszi meg jó aron a Buzáth szilvatermését, az bizonyos időre elveszti polgári jogait. Lengyel Zoltán kedvéért megiltánák benne a királynak, hogy az udvari bálokon egy kukkot is szóljon. Gabányi Miklós kedvéért belevinnék azt a rendelkezést, hogy képviselő csak az lehessen, aki cigányul és morvául tud. Így aztán megalkudnának okosan az ellenzéki urak a kabinettel, a többség pedig simán megszavazná egymásután a javaslatokat.

Valóságos gyönyörűség lenne ilyen viszonyok közt a miniszterkedés. Semmi zadjongás, semmi csetepaté, semmi közbeszólások, semmi időtrábló idétlenkedés. Ugy menne minden, mint a karikacsapás. Idővel még egyszerűbb lehetne a törvényhozás folyamatát tenni. A kormány hazaküldhetné a parlamentet s egyszerűen permanenciában tartaná az ellenzék bizalmiférfait. A parlament ugyanis felesleges, mert a nemzeti akaratot tudvalevőképp egyedül az ellenzék képviseli. Hiszen kimondta már a multkor Barta Ödön, hogy a nemzet nevében ő beszél. Andrássy Gyulának ácsi. Széll Kálmánnak is ácsi. A többségnek pedig éppenséggel ácsi. Aki *nemzetet* mond, érte rajta az *ellenzék*et. Azt se egészen, hanem valamelyik tagját, azt, aki éppen beszél. Eddigélé úgy véltük, hogy csupán a szónoki hév ragadja a kisebbség önértetét ilyen kijelentésekre. A néppárti újság cikke most megmutatja nekünk, hogy amit elszólásnak hittünk, az komoly meggyőződés. Mert ime, egy ellenzéki párt hivatalos lapja nyugodtan és megfontoltan írja le azt a követelést, hogy a törvényhozás ne azt cselekedje, amit a népképviselő többsége a főrendiházzal együtt akar s a király szentesít, hanem azt,

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Irta: JÓKAI MÓR

(81)

— Akiknek a boerok nem adtak polgárjogot.

En aztán elmondtam előttük az angol-boer háború történetét, keletkezésétől fogva, egész addig, ameddig én ismertem (még akkor a békekötést nem tudtam) annak a bebizonyítására, hogy egy maroknyi parasztnemzet, akinek minden fia ért a lóhoz és puskához, dacolhat egy nagyhatalommal, melynek nincs állandó, begyakorlott hadserege.

A Capitano unatkozva hallgatta ezeket a hírmondásokat. S végül azt kérdezte a Padronától: „vajon oszlanak-e már a felhők?”

... Ezek nem angolok ...

Azután megkísérletem még a kínai eseményekről beszélni. A boxerekről s azoknak a lejárására kiküldött európai seregekről; a német eszázad nagy mondásáról katonáihoz: „ne kegyelmezzetek senkinek!”

Ez meg éppen teljes részvétlenséggel találkozott a hallgatóság részéről. A Donna a szövöszékre ült, a Capitano az esztergályozó műhelyén gyakorolta hatalmát, a Padrone pedig dobányt vágott. En is abbahagytam a kapacitálást.

A fiuk nem kapnak puskát.

„Ne ölji!”

A következő napon (még mindig tartott az eső) ismét a sakkzó asztalnál találkoztunk a Capitanóval.

Az utolsó partiet azzal nyertem meg, hogy egy pionnal elütöttem a királynéját.

— Hogy én ezt nem vettem észre!

Bosszus volt, nem akart új partiet kezdeni.

— Inkább beszéljünk a szokott tárgyunkról, a fegyverről, az emberölésről.

Volt rá tárgyam az elmúlt tizenkét év történetéből.

— Te ismered Schweizot? — kezdezm a Capitanótól.

— Nagyon jól. Az az ország az eszményképem.

— Méltán. Ebben az országban lett törvénynyé emelve a „ne ölji!” Eltörültetett a halálbüntetés. Juszticia kezéből kivették a pallot. Még az államnak sem szabad embert ölnie.

— Az élet Isten adta, Isten veheti el.

— Hadsereget sem tart Helvécia. Akik regényes hegyei közt születnek, azok a fiuk nem lesznek katonákká; nem tanulják a puskával bánást, nem esnek le a lóról.

— És mégis megörzik a hazájukat.

— Három nemzet nyelvén beszélnek s nem vesznek rajta össze.

— Dobszó, trombitaszó nem zavarja nyugalmukat.

— Se véderő-vita. Hanem a paradicsomi állapotnak egy nagy árnyoldala van.

— Mi lehet az?

— Hogy éppen ott üti fel a féskét az anarchia. Az az egész társadalmat aláaknázó szövetség, mely nem tiltja, de parancsolja az emberölést, mindenféle fegyverrel, bombával.

— Nem olyan félelmes az, mint amilyennek híresztelik.

— Csak egy esetet mondok el, mely ezelőtt öt esztendővel történt Genfben. Volt a magyar nemzetnek egy élő szentje: egy martírú. Erzsébet királyné; kinek szívét annyi sorscsapás érte s ki azokat mind hőslélekkel viselte.

— Volt? — kérde megdöbbenve a Capitano.

A Donna is leszállt a szövöszékéről s odajött; a férje vállára támaszkodott.

— Fájdalom „volt”. Amerre járt, mindenütt tisztelték, szerették, sajnálták, imádták. Ezt a köztünk járó szentet a Schweicban sem kísérte testőr, fegyveres rendőr nem vigyázott jártárakeltére: egyetlen udvarhölgye volt a kísérete. Így történhetett meg, hogy mikor Genfben a gőzhajóhoz ment, egy őrjögő anarchista megrohanta s azt a nemes szívet átverte törővel.

A Capitano felordított, mint egy halálra sobzott vad. S két kezét arcára csapta: sirt.

A Donna reáborult, fejét eltakarva karjaival.

... En elisiettem a szobából: ennek a kriptának a rejtélyébe továbbhatolni nem szabad.

(Folytatása következik.)

amibe az ellenzék bizalmiférfiai belenyugodni kegyeskednek.

No hát csak lessék az urak ezt a megoldást. Akik obstruálni akarnak, obstruáljanak. Akik beérik az oppozícióval, oppozícióval. És viseljék a felelősséget cselekvésükért. Majd nyílik számukra alkalom annak a megtanulására, hogy a szólásszabadság örve alatt az érvényesülésre jogosan törekvő többségi akaratot tartósan megbénítani nem lehet. És hogy a házszabály nem arra való, hogy a parlamentáriszmust megölje, hanem arra való, hogy a népképviselőt alapelvének, a többség akaratában megnyilatkozó állami akaratnak szuverénitását biztosítsa. A kisebbség forradalma ezuttal nem fog győzhetni, mert a mai kormányzat a polgárok egyéni jogait s a nemzeti közjogokat tiszteletben tartja s mert az ilyen kormányzati szellem feltétlen jogot ad a többségi akarat fogantatának kiküzdésére. S ha a kisebbség a kormány s a többség akaratát *mindenáron* meg akarja hiúsítani, még a szólásszabadsággal üzőt rendszeres visszaélés árán is, akkor legfeljebb megéri a közvéleményben azt a gondolatot, hogy a népképviselői rendszert az örökké ismétlődő kisebbségi forradalmakból származó végveszélytől szintén *mindenáron* kell megmenteni, még a szólásszabadság mértékének a valódi parlamentáriszmus igényeihez képest új kiszabása árán is. Ha tehát tapogatózás akar lenni a kínált kompromisszum, ám tudja meg az ellenzék, hogy bizalmiférfiai a nekik szánt szereplést nem fogják kifejthetni. A kormány és a többség szilárdul áll helyén s nyugodt lélekkel várja a további fejleményeket.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, február 12.

A technikai obstrukcióval mára átplántált Beöthy-féle indítványt a többség természetesen elvetette. Ez, minthogy névszerint kellett szavazni, egy óráskát kiszakított a mai ülésejéből.

További két óráskát jelentett Hellebronth Géza beszéde.

Szűnet volt háromszor. Ez is háromnegyed óráská.

Maradt az öt órától körülbelül egy s ez kevés volt a két sürgős interpellációnak, melyre Széll Kálmán miniszterelnök nyomban meg akart felelni. Így aztán a három óráig meghosszabbított ülés négy óráig tartott. Jelentősebb csak a két interpelláció volt. Az egyikben Benedek János a

Az udvarias ezredes.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Eugène Fourier.

Gabon ezredes két év óta nyugalomban élt. Korossága ellenére meglehetősen fiatal maradt, a sok hátrahagyott évizedt nem igen látszott meg rajta. Gabon ezredes jó módú agglagény volt, Asnièresben élt és pedig nagyon csinos villában, amely kert közepén állott és sok izléssel volt berendezve.

Napközben, az egyes évszakok szerint, horgászott, vadászott, vagy a kertben foglalatoskodott. Estefélde pedig rendes sétájára ment a terjedelmes sétátérre.

Egy este a legutolsó vonattal jött haza a színházból s éppen a hálószobájába akart vonulni, amikor esőngetnek a kertajtón. Gabon ezredes nagyon meg volt lepelve s maga ment ajtó nyitni.

Nagyon csinos, elegánsan öltözött fiatal hölgy surrant be az ajtón.

— Boocsásson meg vakmerőségemért, hogy becsöngettem önhez... de két nagyon gyanus ember üldöz... nem merem tovább menni... Levalloisban lakom s az estét itt töltöttem Asnièresben ismerőseimnél...

Mindaz csak úgy ömlött ki az ismeretlen fiatal hölgy ajkán.

— Ó, asszonyom, tessék csak beljebbkerülni — felelte az ezredes, aki a hölgyek iránt mindig udvarias volt. — Nagyon helyesen tette, hogy becsöngetett hozzám, az ilyen szép, fiatal hölgy nem maradhat ottalomban nélkül... De itt hideg van, tiszteljen meg, jöjjön közelebb és melegedjék fel a kandallónál.

Népszava ügyének ötletéből a gyűjtésekre vonatkozó rendelet ellen kelt ki, de Széll Kálmán miniszterelnök általános helyeslés közben mutatta ki, hogy sohasem üldözötte a szocialistákat, míg a jogrend ellen nem vették, a munkások ügyét pedig mindenkor szívén viselte. A szocialistákkal szemben elfoglalt álláspontját még Visontai is lojalísnak mondotta. Mikor azonban a szocialisták egyenest a jogrendet támadják, akkor a meglévő és törvényes rendeletnek igenis érvényt kell szereznie. A gyűjtésre vonatkozó rendeletet mindig liberálisan kezelte, esetleg világosság szempontjából új rendeletet fogja helyettesíteni: panaszra tehát nincsen ok.

A tulnyomó többség zajosan helyeselt, Benedek János azonban nem vette tudomásul a választ.

A második interpellációban Sebess Dénes kifogásolta annak a beszédnek szövegét, melylyel a horvát bán tegnap a szerb királyi párt üdvözölte. Széll Kálmán miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy a bán nem akart ellentétbe helyezkedni azzal a közjogi felfogással, hogy Magyarország területén csak magyar határról lehet szó, mert hiszen beszédében kiemelte a magyar korona országainak területét.

A többség a választ tudomásul vette.

Egyébként minden incidens nélkül a mai ülés sem mulhatott el. Daniel Gábor alelnök, aki az ülés vége felé Tallián Bólatól átvette az elnöklést, a napirend megállapítása során kötelessége szerint bejelentette, hogy holnap kell ki-sorsolni a Bauer Antal összeférhetlenségében itélkező zsűrit. Az ülések most már meg lévén hosszabbítva, azt javasolta, hogy a ki-sorsolás két órákor történjék. Ebbe kapaszkodott az ellenzék. Hivatkozott arra, hogy Apponyi annak idején egy órára jelezte a ki-sorsolást. Ez igaz. De Széll Kálmán miniszterelnök hivatkozott arra a körülményre, hogy Apponyi ezt akkor tette, mikor még az ülések nem voltak meghosszabbítva s a szabályhoz tartotta magát, mert az ülés berekesztése előtt egy órával kívánta a zsűrit ki-sorsolni. Ma, mikor az ülések már háromig tartanak, a sorsolást a szabályok szerint két órákor kell megejteni. Mindezt nyugodtan elmagyarázta a miniszterelnök, de egyébként nem akarván újabb művi-harra alkalmat adni, beleegyezett, hogy a zsűrit holnap egy órákor sorsolják ki.

Vagyis holnap a meghosszabbított ülés megint hiábavaló. Egy órákor féibe kell szakítani a tárgyalást s így rövidebb lélegzésű szónok is elég lesz az ülés kibeszélésére...

— Igazán röstellem, hogy így betolakodom a vendégszeretetébe.

— De kérem, asszonyom, ne is vesztegessen erre a szót.

— Nos jó, elfogadom szíves ajánlatát.

És az ezredes bevezette vendégét a szalonba. Ó, milyen csinos itt minden! — mondta most a fiatal hölgy körülnézve a szobában.

Az ezredes rákényszerítette, hogy üljön le a kandalló melé, aztán nézegetni kezdte váratlan vendégét.

Csakugyan nagyon csinos volt. Karcsu, de azért telt termet, barna haj és nagy, sötét szem. Izlése, de nem feltűnő öltözék, elegáns cipő és finom, kifogástalan keztyű.

— Nem zavarom sokáig — mondta az idegen hölgy — a családom nyugtalanokdni talán; csak addig maradok, amíg üldözöm elveszítik a nyomomat.

— Kérem, kérem, ne nyugtalanodjék.

— Ezek az emberek ugyancsak kiméletlen beszédeket folytattak.

— A gazemberek! Ilyen finom, elegáns nővel szemben merészkedtek!

— Ó! uram!...

— De hát vigyázatlan is volt egy kissé, ilyen időben egymagában megy haza.

— Sohsem tettem. Amint mondtam, az estét ismerőseimnél töltöttem és úgy terveztem, hogy szokásom szerint tíz órákor megyek haza. Zongoráztak, társasjátékok játszottunk, szóval, az idő úgy elrepült, hogy egyszerre csak éjféli lett. Akkor aztán gyorsan utam indultam. Ismerőseim el akartak kísérni, de én nem fogadtam el; hiszen az ut nem nagy és senkit sem akartam megzavarni a mulatóságában... Most persze belátom már, hogy rosszul cselekedtem.

— Eszem ágában sincs, hogy panaszkodjam

A képviselőház ülése február 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Lukács László, Cséhi Ervin.

Elnök: Jelenti, hogy Sebess Dénes sürgős interpellációt terjesztett be a krusedoli látogatás ügyében. Az interpelláció az ülés végén fog megtörténi.

(Névszerinti szavazás.)

Ezután név szerint szavaztak Beöthy Ákos azon indítványa felett, mely szerint a miniszterelnök indítványa felett, az ülések meghosszabbítására vonatkozólag, újból szavazzon a Ház. Beöthy indítványát 181 szavazattal 41 ellenében elvetették.

(Az ujonc-javaslat.)

Hellebronth Géza: Ha Isten meg akar büntetni egy országot akkor ahhoz nem kell az egyiptomi hét csapás, csak a militarizmus. Lehetnek nehéz pillanatok, amikor nem szabad visszatérni semmi áldozat nélkül.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Örülök hogy beismert.

Gabányi Miklós: Kolléga, ne zavarja a szónokot (Derütség.)

Hellebronth Géza: A miniszter azt hiszi hogy a baroképesség emeléséhez csak a sorozás, felszerelés, a kápiár pálcája, az árisztom, a kikötés s a kuriavas szükséges.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nevelési eszköz. (Derütség.)

Hellebronth Géza: A nép pénze is szükséges a haderő felszereléséhez s az utóbbinak csak addig szabad terjeszkedni, ameddig a nép vagyona azt megengedi. Nézzem körül a honvédelmi miniszter az országban, mindenütt csak nyomort, szegénységet lát, mely elől tiltakozás a hadügyi követelések ellen. A nép kivándorol, de mielőtt kimegy, misét olvastat saját lelkiüdvéért.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Muriznak.

Zboray Miklós: Rendre! Rendre! A templomnan nem muriznak. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Buzáth Ferenc: Elnök ur, utasítsa rendre a minisztert.

Gabányi Miklós: A miniszter ur ma már megint 68-szor szót kér.

Elnök: Csendet kérek a Ház minden oldalán.

Hellebronth Géza hosszasan fejtegeti a nép bajait, majd szünetet kér.

Elnök: tíz percet felüggeszti az ülést.

Szűnet után:

(Az elnöki székét Daniel Gábor foglalja el.)

Hellebronth Géza gróf Andrássy Gyula beszéddel foglalkozik s azt kutatja, hogy miért nem érvényesülnek a nemzeti aspirációk. Azért, mert olyan férfiak támogatják a kormányt mint gróf Andrássy Gyula. Foglalkozik a honvédelmi miniszter beszédével, majd a katonai bünyűdi perrendtársi reformjára tér át. A katonai vezetés meg mindig a kárafa korszakában képzeli magát.

Gabányi Miklós: A miniszter ur a Karaffának kis Kohnja. (Kimegy a tereméből. Zaos derülség.)

Hellebronth Géza: Mindent megígér a katonai vezetés, de semmit sem teljesít. Példa legújabb ígéretel. Egy részét már 68-ban megígérték királyi rendelet alakjában. A pórtartalékosok behívásáról szóló törvényt is csak azért vonták vissza, mert

e miatt az öné nézve kellemetlen dolog miatt, hiszen így jutottam ahhoz, hogy megismerhettem önt, asszonyom — mondotta az ezredes udvariasan.

— Bizonyosan le akart éppen teküdni... és én most zavarom...

— Ó kérem, kérem... szót se erről... ad-dig alhatom reggel, ameddig csak akarok.

— De most már megnem kellene.

— Már!

— Csak nem maradhatok itt.

— Ezt csakugyan nem kíváhatom öntől.

— Igazán megijedtem... az a két ember olyan gonosznak látszott... követtek, mint as-árnyék... bizonyosan elmentek már.

Az ezredes kinyitotta az egyik ablakot és jobbra-balra kikémlelt. A fiatal hölgy is kinézett.

— Még itt vannak — mondotta és két emberre mutatott, aki ott lapult meg szemben a fal mellett.

— Igen, csakugyan — hagyta helyben az ezredes.

— Mit tegyek! Mit tegyek! — mondotta az idegen hölgy magánkivül. — Haza kell mennem, az anyám az aggodalmában bizonyosan még beteggebb lett. Szívtájos, olyan könnyen bekövetkezik a legrosszabb ennél a betegségnél... Ó istenem! Borzasztó!

— Ha kívánja, elkísérem, asszonyom.

— Ó uram! Nem merem volna erre megkérni, de... bátha azok az emberek meg-támadják?

— Azt szeretném én látni. Tisztt voltam, nem ismerem a félelmet! Magammal viszem a revolveremet... aki tenni mer ellenem valamit, majd megtudja, hogy kivel van dolga.

— Igazán teljesen meg vagyok zavarodva,

magyarul mondva: savanyu volt a szőlő. (Derültség.) Nem fogadja el a javaslatot. (Zajos helyes és a szélsőbaloldalon.)

(A napirend.)

Előnk indítványozza, hogy a legközelebbi ülés holnap tartassék az annak napirendjére a katonai javaslatok tüzesének ki. Egyszermind jelenti, hogy holnap fogják kisorsolni az összeférhetlenségi zsűrit. Ez 2 órákor fog megtörténni. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A házszabályok szorint egy órával az ülés vége előtt. (Helyeslés jobbfelől.)

Kabik Béla: A Ház már egyszer ugy határozott, hogy 1 órákor fogja kisorsolni a zsűrit. (Zaj jobbfelől.) Felkiáltások: Csak a napot határozta meg! Felmutatja a hivatkozott ülés jegyzőkönyvét, melyből kitűnik hogy 1 órára tűzték ki a sorsolást. Ez a Ház határozata lévén, meg nem változtatható. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán szeretné, ha az összeférhetlenségi bizottságra nyomást gyakorolnának, hogy több összeférhetlenségi ügyet egyszerre tárgyaljon.

Szederkényi Nándor törvénytelennek minősíti azt az óbját, mely a Ház egy határozatát meg akarja változtatni.

Előnk: A napirend-kérdés felett mindenesetre a Ház log dönteni. (Nagy zaj az elenkezésen.)

Stoll Kálmán: A napirendnek az a része, amely határidőt tűz ki valamely funkcióra, amelyet az ülések alatt végez, pl. interpellációk intézésére, interpellációkra adandó válaszokra, emlékeztet a t. képviselőháznak, hogy szokott tekinteni, hogy azt a t. Ház minduntalan a tárgyalás menete szerint megváltoztatata. (Ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.) Szederkényi képviselő urnak azon hangzatos kijelentését, hogy itt megint törvénytelenleg szándékoznak, nem tartom helyénvalónak. (Helyeslés jobbfelől.) Hányzór történnik az, hogy a t. képviselő urnak, ha interpellálnak, maguk kívánják annak megváltoztatását, ami már el volt határozva. (Ugy van! jobbfelől.)

Szederkényi Nándor: Az más! (Zaj.)

Stoll Kálmán: Persze. ezt mindenre lehet mondani mert két tojás sem hasonlít egészen egymáshoz, bár én azt tartom, hogy ebben az esetben nagyon is hasonlít a két dolog egymáshoz épp úgy, mint a tojás. Miről van szó? Az enők enunciació egy határidőt...

Szederkényi Nándor: Amely személyenkint kötelező az összes képviselőkre!

Stoll Kálmán: Engedelmet, de én a képviselő urnak nem accompnizozhatom betűről betűre, szótagról szótagra. Így tehát nagyon nehéz a képviselő urnal érvelni, pedig maga is azt akarja, hogy érvelés után jöjjünk leszabta.

Kabik Béla: Nem lehet! (Mozgás jobbfelől.)

Stoll Kálmán: Ha nem lehet, akkor ne tanácskozzunk, hanem zaongjunk! Én azonban nem így fogom fel a parlamentáris tanácskozás természetét. (Helyeslés jobbfelől.) Mikor az enők azt a határozatot enunciacióba abban a teltetésben volt, hogy két órára lesz ma is kitzűve a Ház tárgyalásának a bezására. Ezért egy órával a Ház bezárása előtt tűzte ki a terminust. Ezen határozat szeleméhez képest, az enők ur jogositva volt most proponálni — mert ő proposiciót tett — hogy ezuttal, mivel három óráig tartanak az ülések, két órákor történnék a kisorsolás egy óra helyett. (Helyeslés jobbfelől.) Azt hiszem, hogy a Ház enlőke egész jogosan és nagyon is a hozott határozat szelleme szerint járt ma el. (Ugy van! jobbfelől.) Mútan azonban én tegnap azt a teltét vitattam, amit vitatok ma is, hogy a Háznak meghozott határozatát a legnagyobb skrupulozítással kell megtartani, mert annak megváltoztatása veszedelmes precedens volna ha csak nincs arra urgens szükség;

ezen szempontból magam is kérem a Házát, hogy tartassa meg az egy órási határidőt. (Helyeslés jobbfelől.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem ezen szempontból!

A Ház a miniszterelnök óhaja szerint dönt a kérdésben. Ezután áttértek az interpellációkra.

(A Népszava ügye.)

Benedek János: Mialatt itt, ebben a ragyogó, fényes palotában a honvédelmi miniszter újabb megújabb áldozatokat kér a nemzetől s mialatt a pompázó parlamentben egy pártnak nagy erőfeszítéséből kerül, hogy újabb álljon annak a törekvésnek, mely újabb terheket ró a népre, odakünn ezren és ezren küzdenek a nyomorral és sápadtan, elcsigárra vászszorognak az utókon. A munkásnép ezreinek nyomorát lehatatallanak mondja. Hiányzanak a kereseti alkalmak s így hiányzik a mindennapi kenyerük is, pedig az ország társadalmának legfontosabb eleme az, amely éhezik. Szóló tudja, hogy most, amikor a munkáspártot ért törvénytelen elbánás dolgát hozza itt szóba, könnyen érheti a hazafiatlanság vádját, mert hisz internacionálisnak mondja magát ez a párt. Tudja hogy akadtak olyan, aki azt fogja mondani, hogy e párt törekvései veszélyesek a hazára. Mégis, mert azt látja hogy a kormány erőszakosan üldözi a munkáspártot, elnyomja s mert szőlő tisztelt az egyéni véleményét, védelmére kel a munkásoknak. Hazafiságot senki nem vonhatja kétségbe, mert van olyan hazafi, mint azok, akik a katonai javaslatokat megszavazzák. (Ugy van! Ugy van! a bal oldalon.)

A Népszava, a szociáldemokrata párt hivatalos lapját egymásután kétszer lefoglalta az éjjeli ügyész. Az éjjeli ügyész alatt azt a blankettát kell érteni, amely már előre alát van írva s amelynek alapján a posta nem szállítja el az újságot. Ebben szóba a cenzura föltámadását és merényletet lát a sajtószabadság ellen. A lapot azért foglalták le, mert kilakadt a miniszterelnök rendelete ellen, melylyel megtiltotta a párt választási céljaira való gyűjtést. Kérdézi hogy miért nem tejtettek ki ilyen szigorúságot akkor, mikor a Bánffy-kabinet gyűjtött a pártkasszára s mikor az egész többséget pénzen vásárolták össze s ezt itt a Házban nyitlan meg is merték mondani. Vítatja, hogy Stoll Kálmán rendelete törvénytelen, mert abban taxative vannak fölsorolva azok a célok, amelyekre gyűjteni szabad. Fölhozza a szocialisták Frankl-ilei gyűjtését, amely pedig kegyeletes órára történt s mégsem engedték meg nekik. Ekkor felebezték ebben az ügyben a belügyminiszterhez, de a Frankl-szobor már régen áll Párisban, a fölebbezés még ma sincs elintézve. Kérdi a miniszterelnököt, hogy ez-e az a liberális kezelése a gyűjtési rendeletnek, melyet Stoll Kálmán Vissontai Somanak megígért. Szóló ezután a Népszava egyes számaiból olvassa föl, hogy milyen haladlan brutalitással bánnak a vidéken a szocialistákkal. Majd fölolvassa azt a cikket is, mely miatt a Népszavát leoglalták s végül a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Szándékozik-e a belügyminiszter ur az 1897. évi 36.100. számú körrendeletét, melyet a segélygyűjtések szabályozása tárgyában kibocsátottá, vagy visszavonni vagy annak helyes értelmezése tárgyában kibocsátandó újabb rendelettel akképp kiegészíteni, miszerint ez a rendelet politikai célokra, valamely politikai párt keretén belül azon párt tagjai között folyó gyűjtésekre vagy önkéntes adományokra nem vonatkozik?

2. Szándékozik-e az igazságügyminiszter ur az 1898. évi 8895. szám alatt a nyomtatványok sajtórendezési köteles példányainak a büntetőjogszolgáltatás céljaira való felhasználása tárgyában kibocsátott rendeletet, mely a sajtószabadság

nyílt elnyomását és az előzetes sajtócenzura újra visszaállítását foglalja magában, visszavonni?

Stoll Kálmán: T. Ház! Bocsánatot kérek, — igazán nem tehetek róla — hogy dacára az előrehaladott időnek ezen már kétszer elhalasztott interpellációra, melynek taralmát, ha nem is eljárt, t. képviselőúrsaim már előzetesen velem közölte, amiért csak köszönettel tartozom — azonnal megadom a választ.

Higgye el nekem, hogy engem nem kell figyelmeztetni arra, hogy Magyarország társadalmában milyen fontos és értékes elem a munkásosztály. Én azzal a munkásosztállyal több érintkezésben voltam, mint a t. képviselő ur, mert régebb ember vagyok, régebben forgok az életben s én, ki egész életemen keresztül a munka embere voltam, a munkának értékét meg tudom becsülni s a tisztességes munkást, ki az állami rendet és a jogrendet tiszteli, éppen úgy tiszteltem, mint a képviselő ur. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Engem nem szükséges arra figyelmeztetni, hogy ne erőszakoskodjak mert ez az én természetemtől távol áll. Én nem erőszakoskodom soha senki irányában, a munkások irányában sem. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ezeket a hangzatos szövegeket... (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Fülep Béla: Lázítások!

Stoll Kálmán: A képviselő ur egyszer azt mondta, nem mondjam, hogy irázisokat beszél, mert ez sérió; tehát nem mondom; pedig az onnan elhangzó ki ejzések erőteljesség tekintetében ugyancsak kiállják a versenyt az innen elhangzókkal. Ismétlem tehát, a képviselő ur e szövegeket nem is tudta megargumentálni mással, mint a néppárt ellen az 1896-iki választások alkalmával előkevezt erőszakoskodásokkal és egy másik példával. Ami az elsőt illeti ahhoz nincs közöm azt talán elismerti a képviselő ur is; az hajánál tova van idehuzva, hogy azzal is igazságon ellenem a munkások közt (Ellentmondás a szélsőbaloldalon.) hát hogy hanguliatot keitsen. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Élénk ellentmondás a bal oldalon: Halljunk! Halljunk!) A másik példa az, hogy a csákovai járásban Folya községben egy szegény előjáró micsoda határozatot hozott. Engedelmet kérek, hát ezen előjárónak határozata, melyet nem le ebbeztet meg hozzám senki, mely nem jött felülvizsgálat alá az mond kritikát az én politikám fölött? A velem szemben ülő Vissontai képviselő ur már igazságosabb. O már nem egyszer elismerte, hogy én nemcsak a munkásokkal, hanem a szocialistákkal szemben is, mindenütt, a szobában is — mert ott is felkerestek és nem egynek a baján segítettem — egyenlően és igazságosan jártam el. Én azért rendeletileg mondtam ki, — ami nem történt meg én előttem — hogy csak azért, mert valaki szocialista, hogy, ha nem zavarja különben az állam és társadalom jogrendjét és semmi törvényteleniséget nem követ el, ő düzni nem szabad. Ezért egész lehaborodással veszem a képviselő urtól ezeket a szövegeket, — megint ezzel a kiejzéssel élek, — amelyekkel engem erőszakoskodással vádol.

Most már áttérék magára az esetre.

Az eset, ahogy a képviselő ur állítja, az, hogy egy belügyminiszteri törvénytelen rendelet alapján törvénytelenleg történt egy eltérés alkalmával egy Grossmann nevű betűszedő, aki a hírlapokban „Gyűjtésünk” cím alatt küldött egy felhívást. A második inkriminált dolog pedig az, hogy miért koboztatott el a „Népszava”-nak bizonyos száma.

Ámi az elsőt illeti, az a rendelet, mely kibocsátottat, a t. képviselő ur nézete szerint törvénytelen. Először én azt törvénytelennek nem tartom mert ez a rendelet az adminisztráció körében a törvényes minisztérium által bocsátottat ki, törvénybe nem ütkö-

nem tudom mit tegyek... Ön tulságosan jó... hogy háláljam meg ezt önnek?

— Kérjek jutalmat? — kérdezte az ezredes mosolyogva.

— Ha módomban van...
— O, föltétlenül módjában van; az én koromban az ember olyan jutalommal elégszik meg, amilyet éppen adni akarnak.

— Ön igazán szeretetreméltó.
— Nem veszem ezt éppen csak afféle szólásmondásnak. S most megyek a revolveremért.

Az ezredes a szomszédaszobába ment és csakhamar visszatért a fegyverrel.

— Így; és most állók rendelkezésére.
— Ön nagyon jó.

— Aztán ne feledkezzék meg a kis jutalomról — mondotta az ezredes és megfogta a fiatal hölgy kezét, hogy megcsókolja.

A fiatal hölgy hirtelen elkapta.
— O, kérem, ne most!

— Igaza van, még nem érdemeltem ki a jutalmat. Menjünk tehát, ha úgy tetszik. Elindultak.

Az a két alak még mindig ott lappangott a fal mellett. Az ezredes karját nyújtotta a fiatal hölgynek.

— Félek — mondotta ez romegve.
— Mikor velem van? — kérdezte a tiszt halk hangon, szemrehányóan.

— Nem, ön épp oly bátor, mint nemeslelkű.
— És ön? Ön mindig ilyen szigorú lesz irányomban?

— Azt majd a jövő dönti el — felelte a fiatal hölgy titokzatosan mosolyogva.

Megállottak, az ezredes gondosan körül nézett. Az üldözők eltűntek, bizonyára lemondtak tervükről.

— Sehöl sem látom a fickókat, bizonyosan elpárologtak.

— Igen. Köszönöm a jóságát. Most már nemsokára megnyugtathatom az édes anyámat.

Levalloisba érkeztek.
— Melyik utcában lakik?

— Rögton a városháza mellett,
— Majd elkísérem.
— Rögton ónálál vagyunk.

— Ha lovagra lesz szüksége megint, megint rá fog gondolni?

A fiatal hölgy nem válaszolt.
— Eljöhete egyszer az édesanyja ő nagyságával egy eszébe teára; a kert is tetszene önnek, nagyon szép rózsák vannak benne.

— O, a rózsá a legkedvesebb virágom!
— Szabad néhányval szolgálnom?

— Kérem, szívesen elfogadom, rajongok a virágokért!

— Szegfüt és ibolyát is ültettem a kertemben.

— Az ibolyáit a legkedvesebb nekem! Vannak gerániai is?

— Igen, néhány; szeretem a virágokat; hűséges barátok, akik keveset kérnek csak és azért sokat adnak.

— És nem olyan követelőzők, mint némely hölgyek — mondta a fiatal hölgy és élénken felkacagott.

— Milyen kedves a kacagása! Milyen vidám ön!

— Igen, most, amikor már meg vagyok nyugodva... mikor már minden rendben van.
— Hogy érti ezt?
— O, csak úgy, amint mondtam. Minden rendben van... és rögton otthon leszek. Kivonta a karját az ezredesből.
— Itt el kell válnunk.

— Nem engedi meg, hogy a lakásig kísérjem?

— Nem, nem, váljunk el. Ha férfival látnak, ebből mendemonda lehetne.

— Mindig a kívánságát kell teljesíteni.
— Szívből köszönöm önnek!

— Ne felejtse el az utat a villámhoz.
A fiatal hölgy titokzatosan mosolygott, megszorította az ezredes kezét s már el is tűnt, mint valami árnyék.

— Micsoda csodálatos kis teremtel! — mondotta magában az ezredes — nagyon csinos, de van valami különös benne. Komikus, hogyan nevelik manapság a fiatal leányokat.

Hazament.
A kertajtót nyitva találta.

— Ah! Meg mertem volna esküdni rá, hogy bezártam, — gondolta az ezredes.

Bement a szobába; a lámpa nem égett már!
— Ejnye ne, mit jelent ez? — kérdezte magában az ezredes.

Gyújtóért tapogatózódt és lámpát gyújtott. Minden ki volt úrtve körülötte. A butorok a faltól eltolva, a képek és értéktárgyak mind eltűntek.

Az ezredes az íróasztalához rohant. Minden pénze, amit ott tartogatott, eltűnt.

Az ezredesnek rossz sejtelve kezdett támadni a késő éjjeli látogatás felől. Az íróasztalon különben egy irás is volt: „A két tolvaj utján üdvözléte! küldi a szép, fiatal hölgy, aki iránt olyan lovagias volt.”

Három kereszt volt alatta.

Soha az ezredes rá nem akadt a tolvajok nyomára. Hiába kutatta a „félénk fiatal hölgyet” is, azt sem találta meg soha.

sik, semkinek jogát nem serti és egy legelsőbb felüyleti és kormányzati jognak gyakorlása körében lett kibocsátva. Már most ahhoz szó lehet, hogy ezen rendelet minden ízében helyes-e vagy nem, erről lehet vitatkozni; de a rendelet fennáll, a rendeletet nem vontam vissza. Lehet, hogy ezt a rendeletet másikkal fogom pótolni. Lehet, hogy a kérdést esetleg törvényhozási megoldás alá fogom hozni, de ma ez a rendelet még fennáll. Már most ez a rendelet — nem úgy, mint a t. képviselő ur mondja, hogy csak emberbaráti és könyörületességi adományozásokra nézve köti ki az engedélyezést — nem taxative sorolja fel a célokat. Itt felszámoltam a rendeletet. Nem taxative sorolja fel a célokat, mert azt mondja: (Olvasza): „Gyűjtőívек után a közönséget valamely emberbaráti vagy egyéb közérdekű célra leendő adakozásra szólítja fel.” Tehát emberbaráti, vagy közérdekű célra. És a közérdekű megmagyarázza nem taxative, hanem zárójel között így: „Pl. templom-, iskolaépítés, emlékszóbor-felállítás sít. eflé.” De én még nem hallottam azt, hogy ha akár törvény, akár rendelet, azt mondja: „például s több eflé”, ez taxative felsorolás lenne. Miltóztassék csak a dolgokat úgy állítani oda, amint valóságosan állnak, teljesen jó értelmezés mellett.

Hát ez a rendelet így szól. Már most ezen rendelet alapján meg lett büntetve Groszmann, mert egy cikket írt, amelyben felszólította a közönséget nyilvánosan, engedély nélkül adakozásra, tehát nyilvános gyűjtést rendezett választási célokra. Hát engedelmek kérek most, amikor már egy olyan választás után vagyunk, amelyről önök is elmondják — és kell, hogy elmondják, ha igazságszeretők — hogy az emberi lehetőség határain belül tiszta választás volt. egy törvény után, amelyet meghoztunk éppen e célból: szabad akkora valakinek azt mondja, hogy nyilvános felhívás választási célokra való gyűjtésre megengedett dolog? (Egy hang balról: Miért nem?) Azért nem, mert ha tiszta választást akar valaki, akkor nyilvánosan pénzt gyűjteni választási célokra nem szabad. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Magánkörben ez lehetséges talán, nincs kizárva. nem is lehet kizárni talán, de nyilvánosan gyűjteni választási célokra, a választási bíráskodási törvény uralma alatt, becsánatot kérek, nem lehet.

Ezt határozottan állítom s ennek következtében, mert ez így van és az illető ez ellen vétett, elítélték. A kökapitány aztán 200 koronáról és 10 napról le-szálított büntetést 100 koronára és 5 napra. Ez lett helybenhagyva. Már most az törvény, hogy ezen helybenhagyott ítélet kifogásolták. Hát én azt mon-dom, hogy a kifogás nem helyes, mert amíg az a rendelet fennáll és azt a rendeletet jól értelmezi va-laki, nem lehet a választási célokra való gyűjtést olyanak tekinteni, amely ezen rendelet alá ne tar-tozók mert ha még az ily gyűjtést megengedtetnek is tekintenők, akkor is csak közérdekű célra való gyűjtésnek lehetne mondani, — mi egyéb, ha nem közérdekű? — már pedig a közérdekű gyűjtés a ren-deletnek tilalma alatt áll. Ez az egyik.

A másik az, hogy mikor ez a Groszmann ur meg lett büntetve, ellene sajtóper is lett folytatva és maga a törvényes sajtóbíráóság ítélte el az esküdek verditje alapján 40 koronára és egybavi állam-fogházra. Amikor így az illetékes hatóságok és bírósá-gok kimondták, hogy ezt nem lehet tenni, akkor nem szakvéleményt mond ám a Népszava Benedek képviselő ur hanem az ő szakvéleménye ebből áll, felírta magának a felolvasást cikkből szóról-szóra — hogy ezt a rendeletet pedig sohasem fogják va-lamibe venni. No hát, ha ez is szakvélemény, (Felkiáltások a jobboldalon: Lázítás!) akkor minden lehet szakvélemény a világon. (Élénk helyesítés jobbról.)

Hát én azt mondom, hogy nekem kötelességem az állami jogrend lementtása szempontjából (Élénk helyesítés a jobboldalon.) törvényesen meghozott ren-deleteken érvényben tartani és akik ellene vétettek, azokat a törvénynek sulya alá helyezni és megbün-tetni. (Élénk helyesítés a jobboldalon.)

Hogy pedig törvénytelen eljárás nem történt és nem úgy történt a dolog, mint ahogy a t. képviselő ur kibuzgárai méltóztatták azt az éjeli ügyezést, hanem történt a törvény értelmében: arra nézve felolvashat-nak a 48-iki sajtótörvény, amely a köteles példányok beszoigaltatását elrendeli és a felolvasást rendeli el mindannyiszor, valahányszor büntetődel cselekmény forog fenn. A büntetőtörvény 172. §-a pedig azt mondja, hogy: „Aki a 171. §-ban meghatározott mó-don a törvény ellen, aki hatóságoknak törvényes ha-táskörükben kiadott rendelete, meghagyása, határo-zata ellen engedélenségre egyenest leihívást inté-szt vagy terjeszt sít.” Ha tehát valaki azt mondja, hogy a hatalom próbáikjeire nem szabad halgani — mert az is benne volt a Groszmann-féle felhívásban, — hanem ezt a rendeletet semmibe sem vesszük és folytatnosan ellene fogunk szegülni: engedelmek ké-rek, megessünk a jogrendnek fogalma, ha ezt büntetendőü törjük. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Én igenis liberálisan fogom ezt a rendeletet magyarázni addig is, amíg nem módosítom. És ki-jelentem, hogy valószínűleg módosítani, klarifikálni és új alapokra helyezni szándékozom, de addig, míg az a rendelet fennáll, addig annak igenis fogamatot kell szerezni. Én liberálisan magyarázom nem egy esetben, amely hozzám került, megmutathatnám, hogy én többször megengedtem a gyűjtést és ha ártatlan dologban, bona fide történt, bár engedélykérés nélkül, azt is engedtem.

Az a Frankl-féle gyűjtés, mely anyira szememre vetettek, talán mégsem egészen úgy áll, mint ahogy a közbeszóló képviselő urak a maguk felbuzdulásában látják. Ennek a rendeletnek az volt a gonozise, hogy igen sok visszaélés történt a gyűjtések terén. Emlé-keztet a t. képviselőházat, hogy 1895-ben és 1896-ban az agrár-szocializmusnak igazán ijesztő módon való terjedése alatt hallottunk és olvastunk annyiféle gyűjtés-ről és oly címen való gyűjtésekről, amelyek igazán

visszaélészsamba mentek. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Hát a munkát kellett megolalmazni, a munkástársadalmat kellett megóvni attól, hogy vissza-élések ne történjenek. (Élénk helyeslések a jobbolda-lon.) Ez volt a rendeletnek célja.

Én azt a Frankl-féle gyűjtést sem tiltottam el, hanem igenis heverttem az ügyet. És ha Polozner képviselő ur egyszer szerencsétlenné a belügyminisz-teriumban, akkor meglátás, hogy nem úgy áll a do-log, amint ő hiszi, hogy ott halomban állanak a res-tanciák; ilyesmit így mondani hamarjában igen köny-nyen lehet, de bizonyítani igen nehéz. (Zaj a szélső-baloldalon.) Én azt mondtam magamban: a magyar munkásnak a mai sanyaru viszonyok között talán nem éppen telik arra, hogy Franklnak sirjára sirkő-vet emeljenek innen Magyarország részéről, Frankl-nak, aki nem szolgált Magyarországon, nem magyar ügyet szolgált, hanem kiment Franciaországba s a párisi commune minisztere volt. Ez a körülmény em-gem nem buzdított és nem lelkesített arra, hogy ily dologban nagymérvű nyilvános gyűjtést engedélyez-zek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Hát igen, t. képviselőház, én a munkást, az igazi tisztességes magyar munkást, aki a törvényt tiszteli, nemcsak nem üldözöm, nem bánom, de egyenesen szeretem. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Példákat hozhatnék fel, munkásokat állíthatnék ide kik érez-tek ennek a szeretetnek a hatását, mert segítettem a bajnokot, ott ahol kellett. (Helyeslés a jobboldalon.) De én azt gondolom, t. Ház, hogy első sorban ez or-szágnak minden társadalmi rétegeinek és a munkás-ér-szadalmának is a törvénytisztelést az első kötelessége, első szűksége, és ennek a szűkségnek és ennek a kötelességnek szellemében járjam el, amikor ekként cselekedtem.

Ezoknak az elmondásával kérem a t. Házat hogy válaszatot tudomásul venni méltóztassék. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Benedek János: A választ nem veszi tudomásul. A miniszterelnök válasza nem lesz megnyugtató ha-tásu sem a munkásokra, sem pártjára. Visszautasítja, mintha felszólalásával a munkásokat fel akarta volna izzítani. A Ház többsége a miniszterelnök választá tudomásul veszi.

(A krucsdóli beszéd.)

Sebest Dénés a horvát bán szereplését bírálja a szerb király fogadtatásánál. Főiemliti, hogy hasonló esetből folyólag volt már vita a Házban 1887-ben... Szólt Kálmán miniszterelnök: (Közbeszó.) 1888-ban.

Sebest Dénés: 1887-ben. Szólt Kálmán miniszterelnök: Dehogy! 1888-ban. (Nagy derűtlenség.)

Sebest Dénés: Hát mondjuk, hogy 1888-ban. Akkor Tisza Kálmán a romániai határizgatásnál be-ösmerte, hogy hasonló jelzés: „az osztrák-magyar birodalom határa”, helytelen. Reméli, hogy Széll Kál-mán nem lesz kevésbé magyar. Ezért a következők interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

1. Van-e tudomása a miniszterelnöknek, hogy a szerb királyi párnak Zimonyban e h 9-én történt ün-nepélyes fogadtatása alkalmából a horvát bán az osztrák-magyar monarchia határainak jelzete Zimonyt és az osztrák-magyar monarchia képviselőtében inté-zést hozza üdvözlő beszédet?
2. Minthogy a horvát bán méltóság kizárólag magyar közjogi méltóság és a horvát bán mint ilyen funkcionált a fogadtatásnál, — közjogunk ellen a ma-gyar birodalom mellőzése, mint az osztrák-magyar monarchia képviselője jelentkezett.
3. Szándékozik-e a miniszterelnök intézkedni, hogy e közjogellenes, a magyar állam tekintélyét mélyen sértő eljárás orvosoltassék?

Szólt Kálmán: T. képviselőház! (Halljuk! Hall-juk!) Az interpellációra azonnal válaszolok. Én is ismerem azokat a precedens eseteket, amelyek a Ház-ban feljött vita alatt tisztázták azt a fogalmat, hogy nincsen és nem lehet másról szó ezen ország területét illetőleg, mint a magyar állam területéről és a magyar állam határvonaláról. (Helyeslés jobboldal.) Hígyje meg nekem a t. képviselő ur, hogy eszéáiban sem volt és nem is lehetett a horvát bánnak (Zaj a szélső-baloldalon. Felkiáltások: Honnan tudja?) hogy ezt a közjogi felogást sértse, vagy azsal magát elientébe állítsa, mert hiszen épp úgy tudja, mint bárki, amit egybíránt nem is lehet nem tudni. De közjogi al-tusról ennél az üdvözlésnél nem lehet szó abban az értelemben, mint egy okmánynál, törvénynél, szerződésnél, amelyekbe mindeket a törvényes definíciókat distinkte és nagyon óvatosan kell bevenni. Itt egy francia nyelven elmondott üdvözlésről volt szó, amelyben hogy a horvát bán-nak eszéáiban sem volt közjogeleneis mon-dani, mutatja az, hogy azt mondotta: rémlem, hogy felsztek a magyar koronai országainak ter-ületén jól fogják magukat érezni. Ezt mondotta. Nem mondom, hogy a másikat nem mondta, de éppen az, hogy itt magyar területről beszélt, bi-zonyítja, hogy a másik kifejezéssel sem akart és nem akaratott közjogi sérelmet elkövetni, hanem az ország határvonaláról beszélt, inkább geografikus ér-telemben. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A bán ott ő felségét képviselte, ő felsége megbízásából s mint a helyi hatóság főnöke volt ott jelen, azonban mint magyar zászlósur, a magyar államot is képviselte, amint ezt megmondottam. Ez a rövid válaszom, amely, azt hiszem, megnyugtathatja a t. képviselő urat is. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőba oldalon.) Kérem ennek tudomásul vételét (Élénk helyeslés jobboldal.)

Sebest Dénés nem fogadja el a választ. A Ház ellogadja s az ülés evvel bevérgződik.

BELFÖLD

Az aradi püspökválasztás. Aradról táv-iratozzák: A püspökválasztás reggel 9 órakor kezdődött istentisztelettel, amelyet a nagyszabesi érsék képviselőtében Rosco Jenő protosinellus mondott. A mise 11 órakor végződött. Utána Rosea megnyitotta a választást rövid beszéddel, amelyben kérte az objektivitást, hogy oly püs-pököt válasszanak, aki az egyház hitelét a lakosság javára fogja gyarapítani. A választás titkos szavazással dőltben ért véget. Ötvenkilencen voltak jelen, egy zsinati tag betegséggel kimen-tette magát. A két jelölt: *Hamesea Ágoston* és *Papp J. János* nem szavazott, egy szavazólap üresen maradt. *Papp 36, Hamesea 20* szavazatot kapott. Így tehát *Papp nagyváradi helyelőt, Mangra Vasul jelöltjét* választották meg. Papp programbeszédében a békét hangoztatta és a hazaszeretetről beszélt.

Galántai mandátum. A galántai kerület sza-badelvűpártjának küldöttsége ma délelőtt *Abrahámfy Gyula* birókos vezetésével fölkereste gróf *Esterházy Mihályt* és megkérte: vállalja el a képviselőjelöltsé-gét. A gróf a bizalmat megköszönte, kijelentette, hogy hiva a szabadelvűpárt programjának, de hogy elfo-gadja-e a jelöltséget vagy sem, erre gondolkodási időt kér hoínapig. A küldöttség ezután, most már *Bartal Aurél* képviselő vezetésével, *Szell Kálmán* mi-niszterelnöknel tiszteleg, hogy üdvözlje és meg-kérje, beszélje rá Esterházy grótot a jelöltség elvál-lalására. A miniszterelnök a deputációt nagy szives-séggel fogadta és kijelentette, hogy nagyon örülne, ha a szabadelvűpárt zászlaját gróf Esterházy winné győzelemre Galántán. A küldöttség déután megint fölkeresi a grótot. A függetlenségi párt jelöltje a ke-rületben *Polónyi Géza*, a néppárté *Kormos Béla*.

A zimonyi zászló-affér. Zimonyból táv-iratozzák nekünk:

Zimonyban a legnagyobb felháborodással tár-gyalják a bának azt a rendelkezését, hogy a Central-fogadó ormáról levettette a fekete-sárga zászlót, amelytől jobbra-balra a magyar és a horvát lobogók voltak kiitve. A fekete-sárga zászlót állítólag a rendőrfőnök asszisztenciája mellett távolí-tották el. Egyéb házakon megtűrték a fekete-sárga zászlót. A lakosság körében erős agitáció indult meg a zászló-affér miatt.

Közreadtuk a tudósítónak ezt a táviratát. De igazán nem értjük, hogy mi van azon fel-háborító, hogy a bán, mint a magyar király és a magyar kormány képviselője, eltávolította a fekete-sárga zászlót arról a házról, ahol ő meg-szállt. A bán csak elismerés illetheti azért, hogy nem tette, hogy a magyar nemzeti zászlónak a fekete-sárga lobogó mellett alárendelt szerepe legyen s egy sorba helyeztessék a horvát zászló-val. Ez az eljárása felelt meg Magyarországnak méltóságának és közjogi helyzetének. Egyébként nem is hiszünk, hogy a zimonyi lakosság oly szörnyen megbotránkozék a bán és a rendőr-főnök korrekt viselkedésén és hamar ki fog tűnni, hogy csak néhány horvát tulzó elégedetlenkedik, akik a denunciaciótól sem rettenek vissza.

Megüresedett mandátum. Mint a *Budapesti Tudósító* értesül, báró *Harkányi János* lemondott kép-viselői mandátumáról, miután a cukortermelés közelo állami szabályozására való tekintettel a *Magyar Kukuripár Résztvevőtársaság*nál elfogalt alomkúli állását a képviselői mandátummal összelérhetlennek tartja.

Pártértékelés. A függetlenségi és 43-as Kossuth-párt ma este 6 órakor *Thaly Kálmán* előnökiete alatt értekezletet tartott, melyen a politikai helyzetet bes-zélték meg s belügyeket tárgyaltak. Elnök ezután felolvasta a *kalocsai, nagyszalonai, karcsaji, zichai, torjai, győri* poigárok üdvözlő leiratait, amelyekben kívánják, hogy a párt a végletekig menő elszánt küzdelmet folytassa a katonai javaslatok ellen. Végül felvették küllagokul *Nemes Sándor* újvidéki ügyvédet és *ij. Madarász Józsefet*.

Beszámoló. *Heita Ferenc* országgyűlési kép-viselő ma kerületébe utazott s hoínap Ikládon be-számolót tart.

KÜLFÖLD

Főlháborodó klerikálisok. Luxemburgban nagy vihart kellett egy belga tudósak, *Dollonak* az előadása, aki a brüsszeli természettudományi muzeumnak az öre. A brüsszeli szabad liceum példájára, melyet a belga liberálisok ezélt hat-van esztendővel alapítottak, Luxemburgban is ke-letkezett eflé intézmény, mely a brüsszelinek mintegy fiókja. A luxemburgi fiók a napokban egy előadasciklust szervezett a geológiából s

paleontológiából, melyeknek tartására Dollót nyerték meg. Többi közt fejtegette az ősméreg tanát s a Darwin-Häckel-féle elméletet az ember származásáról. Luxemburg papjai ezen mód felett fölháborodának s föllázították a klerikális közönséget is, főképp a nőket, akik előtt a arany is fölfoghatatlan az egész geológia s a darwinizmus. Kávészójarékon az asszonyok alig tudták lenyelni a falatot, ha eszükbe jutott, hogy ők esetleg a gorillától származhatnak s Dollo egész tudományát sédelgesnek mondták, mert: „hogya lehet Luxemburgból lejárni, hogy mily messze van oda a nap, s hányzor kisebb a hold a földnél”. Az ultramontanok főközlönnye pedig erélyesen követelte, hogy rendőrileg utasítsák ki azt a vakmerő belga tudóst, aki a luxemburgi atyáinak hite ellen oly szentségtörő hadjáratot indított.

Epp ez a felháborodás mutatja, hogy Luxemburgban nagy szükség van az ily előadásokra.

Az osztrák helyzet.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Bécs, február 12.

A Reichsrath mai ülésén Herzog és társai meginterepítették a belügyminisztert a magyar helységeknek az ausztriai helytartóságoknál való használata tárgyában. Azután Eisenköb és társai interpelláltak a balkáni események tárgyában. Elvetették Chocnak azt az indítványát, hogy a házszabálybizottság nyilvánosan tárgyaljon, végre pedig Steinwender előadó a költségvetési bizottság nevében változatlanul elfogadásra ajánlja a konverzióról szóló törvényjavaslatot.

Steinwender előadó fejtegetései után, aki a javaslatnak a bizottság szövegében való elfogadását ajánlja. Böhm-Bawerk pénzügyminiszter szóval felel, reflektálva az elhangzott kifogásokra. Osztya — ugymond — azt a nézetet, hogy Ausztriának joga lett volna Magyarországtól teljesen függetlenül eljárnia és az egész ötmilliárdnyi összeget bevonna a konverzióba, azonban az ember nem mindig teszi meg azt, amire joga van, hanem amit célszerűbbnek tart. Egyébként nincs oka eltűnni, hogy ebben a kérdésben az osztrák és a magyar kormány között nézeteltérések állanak fenn.

Choc nem fogadja el a javaslatot, bár Morsey örömmel üdvözli, azután lényegletesebb vita után a javaslatot végképp (harmadik olvasásban is) elfogadták. A holnapi ülés tárgya: a sajtótörvényjavaslat első olvasása.

Bécs, február 12.

A képviselőházban ma lefolyt szavazás halomra döntötte a kormány egész munkaprogramját. Ülés után konferencia volt a pénzügyminiszter és a bankosok képviselői közt. Ezen a tanácskozáson konstataáltak, hogy a konverzió tervének idő előtt közzételezése a parlamenti pártok állásfoglalását jelentősen megváltoztatná.

A mai fordulatban van még egy pikantéria: a kormány ugyanis kinyomatta a konverzióról szóló javaslatokat s az arra vonatkozó hirdetményeket. A nyomdai munkát főbeszakították s valószínű, hogy az elkészült nyomtatványok kárba vesznek.

A pénzügyminiszter nem kívánja a mai szavazás által előállított helyzetet az urakháza szavazata által megmáltani s az előbbi mederbe terelni.

Pénzügyi körökben a mai szavazást rossz elöljelnek tartják a kormányra nézve; már most megjósolják, hogy a kormányt hasonló vereség fogja érni akkor, amikor a készfizetések felvétele kerül sorra.

Bécs, február 12.

A házszabály-bizottság este Grabmayer indítványára 16 tagu albizottságot küldött ki, hogy tegyen javaslatokat a házszabályok oly irányu módosítására, hogy a parlamenti rend és üzem, továbbá az elnök jegyzelmi hatalma, a parlamenti szabadság és a tárgyalások alaposságának megővése mellett biztosítsák. Schalk indítványát, hogy a bizottság határozza el a parlamenti nyelv megállapítását és a német nyelvet foyadja el parlamenti nyelvének, 26 szavazattal 6 ellenében elvetették.

Bécs, február 12.

Az volt az eredeti terv, hogy a legközelebbi ülést kedden tartják s annak napirendjére a katonai javaslatok második olvasását tűzik ki. A szociáldemokraták azonban erre az estere obstrukcióval fenyegettek, a kormány tehát beegyezett abba, hogy a holnapi ülés napirendjére a sajtótörvényjavaslat első olvasását tűzzék ki, kedden folytatják azt s csak azután veszik elő a katonai javaslatok második olvasását.

A további munkaprogramm lesz: a költségvetés és a kiegyezés tárgyalása, amelynek során a csehek részéről fog a kormány a logvevesebb ellenzéssel ta-

lálkozni s úgy látszik, ezáltal nagyobb szükség lesz Rzesek közvetítésére, mint eddigelé bármikor.

Bécs, február 12.

Parlamenti körökben hire jár, hogy a legközelebbi napokban közlé fognak tenni egy egyezményt amely Ausztria-Magyarország és Oroszország között létrejött.

Bécs, február 12.

A három központi nagy iparegyesület által kiküldött bizottság ma vette tárgyalás alá a kiegyezési javaslatokat. A bizottság üdvözölte a kormányt, amiért létrehozta Magyarországgal a kiegyezést, egyntal azonban azon való sajnálkozását fejezte ki, hogy a munkásokat védő törvényjavaslatokban nem érvényesülnek megegyező alapelvek. Egyben hangsúlyozta a bizottság, hogy az iparvédelem terén az agrár-államokkal költendő kereskedelmi szerződések tárgyalása során Ausztria a nehézségeket nem fogja legyőzhetni. A bizottság felhívja a parlamentet: és a kormányt a kiegyezési javaslatok sürgős letárgyalására, hogy mennél hamarabb megkezdődhessenek a kereskedelmi szerződések dolgában az akudozások.

A balkáni veszedelem.

Budapest, február 12.

Mennél jobban közeledik március hava, a forradalmak hónapja, annál nagyobb aggodalommal várja a világ azokat az eseményeket, melyek most még az idők méhében szunnyadnak, de melyek ha bekövetkeznek, lángra lobbanthatják a Keletet s beláthatatlan bonyodalmakat idézhetnek elő. Hiába volt Lamsdorff utazása, hiába gyakoroltak nyomást a portára Ausztria-Magyarország és Oroszország a macedóniai reformok ügyében, a Kelet már telítve van szuggeszióval s a tavasz aligha mulik el nagy események nélkül. A veszedelmet a macedon bandák és Bulgária idézhetik föl. A toprongyos macedon junákok nem veszithetnek semmit, csak nyerhetnek, s erre számít Bulgária is, melyet leveretése esetén sem foglaltat el a török, de melyet csak szit talán Görögország példája is, akit a török alaposan helybenhegyott ugyan, de azért Krétát mégis elvesztette. Az oszmán birodalomnak az a tragikum, hogy minden hadjárata után, legyen az győzedelmes vagy vesztes, egy-egy darabot lecsipnek a területéből.

A bolgár kormány arra utasította bécsi, pétervári és párisi diplomáciai képviselőit, hogy a kormányknál terjesszenek elő egy jogyzéket, mely panaszt tesz a török csapatoknak Drinápolynál való összehozása miatt. A jegyzék szerint a bolgár kormány a török csapatmozgalmakat aggasztónak tartja, úgy hogy kénytelen volna a maga részéről övintézkedésekről gondoskodni.

Ha a bolgár kormány ezt nyíltan kijelenti, akkor bizonyára nem várja be az eseményeket, hanem titokban megtesz minden megtehető intézkedést, bár szófiai hírlaptudósítások azt mondják, hogy a bolgár kormány még nem tesz nagyobb szabásu katonai intézkedéseket, hanem mindössze csak annyit, hogy az ujonckot az idén már februárban behívja március helyett. No ez elég intézkedés egyelőre. Egy bécsi lap értesülése szerint is a bolgár részleges mozgósításról elterjedt hírek alaptalanok. A kormány előterjesztést tett a hatalmaknál és egyelőre bevárja az előterjesztés hatását. A kormány állítólagos háborus tervet ellen szól az a körülmény, hogy a hadügyminiszterünk eddig nem tett lépéseket a kifogyott füstnélküli lőpor beszerzése céljából. Természetes, hogy a bolgár kormány lehetőleg elkerüli azt, hogy az ódiuot magára vegye, de az is természetes, hogy ha valami katonai intézkedést tesz, azt nem fogja mindenkinek az orrára kötni. Azok a hirszerző vállalatok, melyek a keleti államoknak, Bulgáriának és Szerbiának a készüldéséről irnak, természetesen nálunk is, a Keleten annyira érdekelt felől mozgósítást szimatolnak. A N. W. Tagblatt azonban mértékadó katonai körökönöz intézett kérésére azt a fölvilágosítást kapta, hogy gróf Welsersheimbnek néhány hét előtt tett kijelentése, hogy a mozgósításról szóló hírek teljesen alaptalanok, ma is fennáll. Az sem igaz, hogy a Boszniában levő ezredek létszámát fö emelik. A boszniai ezredek állományában abszoluto semmi változás sem fog bekövetkezni. A mozgósítási terveket ez évi januárban is revidéálták, de ezt minden állam megteszi ebben a hónapban.

A török kormány készüldése azonban nyílt titok, mert hiszen leginkább az ő bőrre megy a dolog. Konstantinápolyban nagy katonai intézkedéseket rendeltek el, s ha a portát nem is izgatja föl módfolet a helyzet, de azért minden rendszabályt megtett, nehogy az események készüldéséről találgass. Török katonai körök azt mondták a Zeit levelezőjének, hogy a porta nemcsak a Bulgáriával való konfliktusra készüld, hanem egyéb bonyodalmakra is. Ez az önbizalom csak Németország morális támogatásából s abból magyaráz-

ható, hogy nagyon sok német tiszt szolgál a török hadseregben. A török államférfiak azonban nem oly optimisták, mint a katonák, mert tudják, hogy Törökország mindenképpen csak veszteti fog.

Berlini mérvadó körök azt hiszik, hogy egyfelől Ausztria-Magyarország és Oroszország, másfelől a porta közt tárgyalások folynak a macedóniai reformok sürgős megvalósítása ügyében. Az volt a szándék, hogy azt a programot, melyben Ausztria-Magyarország és Oroszország egymással megegyeztek, közölni fogják a portával. Hogy ez megtörtént-e már, azt még nem tudni. Német- és Franciaország támogatja ezt a két hatalmat. Németország hajlandó minden oly rendszabályhoz beleegyezését adni, mely alkalmas a béke biztosítására, mert a német diplomata köröknek az a föltölgése, hogy ha a reformokkal nem lehet a macedon-bizottság agitációját megszüntetni, akkor a Balkánon nagyon komoly bonyodalmak következhetnek be. Berlinben hazugságnak tartják az azon török kegyetlenségekről szóló híreket, melyekkel az angol és francia lapok hasábjai tele vannak.

A balkáni eseményekre vonatkozik, tehát itt adjuk a Reichsrath mai üléséből Eisenköbnek és társainak Szerbia és Bulgária mozgósításáról szóló interpellációját. Eisenköb azt mondta, hogy az előkészületek Ausztria-Magyarországot is könnyen háboruba sodorharják. Szerinte azt mondják, hogy olyan a mostani állapot mintha a Macedóniában várt fölkélest Ausztria-Magyarországból szítanak és pedig a jesusitákkal szövötközett lengyel nemesek Goluchowski gróffal az élükön. Célja ennek az akciónak a lengyel nemességnek és a jesusitáknak uralmát a Balti-tengertől a Fekete-tengerig kiterjeszteni. Hogy Ausztria-Magyarországot Oroszországot rávette nemrégiben, hogy Törökországot erőszakos beavatkozással fenyegetse, ha az ismert reformokat hamarosan végre nem hajtja, ez nem vall egyébre, mint háborúra és mivel Ausztria-Magyarország nem tartja lehetségesnek, hogy Törökország a lázadás megújulását megakadályozhassa, föl kell tenni, hogy Ausztria-Magyarországnak a lépése ürügy, különös szándékok megvalósítására. Érdekes Anglia álláspontja is, amely önző célokból arra biztatja Ausztria-Magyarországot, hogy folytassa a megkezdett utat és figyelemreméltó a legfőbb katonai elemek szokatlanul gyakori tanácskozása a legfőbb pénzügyi és közigazgatási hatóságok bevonásával. Az interpellálók ezért fölvilágosítást kérnek a külügyi helyzetről.

Szofia, január 12.

Hir szerint Paprikov hadügyminiszter tisztiparancsot adott ki, amely szerint azokat a tiszteteket, akik a macedon mozgalomban résztvesznek, a legszigorubbán megbüntetik.

Szofia, február 12.

Hir szerint az ostromállapot a szófiai, filippopoli és küstendili kerületekre terjed ki.

Konstantinápoly, február 12.

A szalonikii 3. hadtest területén két új lovaszerezet szerveznek s azokat kis anatóliai lovakkal látják el, hogy lovasított gyalogság módjára szolgáljat végezzenek a hegyes határszéliek vidékeken. Hir szerint a 3. hadtestnél, amelynek öt nizam-hadosztálya van, egy új nizam-hadosztályt szerveznek és pedig Petricsben, Szerresz és a bolgár határ között.

HIREK

Budapest, február 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Rákost Viktor orsz. képviselő gyöngyölkedik és gyógykezelés végett a Szent János-kórházba ment.

— Kihallgatás a királynál. A király ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelynek során a következők jelentek meg előtte: Gróf Szapáry Gyula, báró Vay Béla, gróf Sebeshy Béla, gróf Nádasdy Ferenc báró Daniel Ernő, Ernusz Kelemen, gróf Erdődy Gyula, gróf Wolkenstein-Trosztyburg Oszwald belső titkos tanácsosok; gróf Schönborn-Buchheim Károly, Szentiványi Farkas és Zoltán kamarások; Krajcsovic Ottó osztályfőnök, Sváb Károly és Chorin Ferenc főrendiházi tagok. Toszt Gyula és Gedyly Gyula miniszteri tanácsosok, Dellimanic Lajos főispán, Phleps Ferenc főügyész, Beck Nándor udvari tanácsos, Ne-dezsey János és Szivák Imre országgyűlési képviselők, dr. Képpessy Árpád és dr. Neumann Károly osztálytaná-

csanak, Pfeiffer Ferdinánd vezérőrnagy, Bock Rudolf, Minarelli-Filz Gerald, báró Marschalk Gyula, Panajott Sándor és Wieber Adorján ezredesek, Hohenburger Antal ezredes-hadbíró, Jepsinger József vezérőrnagy, Deampf Henrik, Seiff Károly és Koszka Pál alezredesek, Makay Béla alezredes-hadbíró, Valihora Ágost kanonok. Denk Oszvald kir. tanácsos és Boschán Jakab földbírtokos.

A királyi várpalotában ma délután 6 órakor udvari ebéd volt, amelyen 6 felségének jött megjelenni: Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Sechenyi Gyula, Darányi Ignác, Lukács László, Wassics Gyula, Láng László, Cseh Ervin és Ploz Sándor miniszterek, Gulner Gyula, Graenzenstein Béla, gróf Wickenburg Márk, Kiss Pál Mohay Sándor és Zsuzsányi Mihály államtitkárak, Bogdanovics Lucian püspök, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, gróf Csizsáky László, Kazy József, gróf Zichy Aladár és báró Fejlesztés Artúr kamarások, Kéty Károly udvari tanácsos, egyetemi rektor, herceg Liechtenstein első főudvarmester, gróf Paar lovassági tábornok és Bolras táborsernagy főhadsegédek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, aradvári Károly Károly osztrák-őrnagy és Gosani máriki őrnagy szárnysegédek, Fabini alezredes, Skrem, Török és Deitenhoyen századosok a testőrszázadok parancsnokai és őrsparancsnokok. A felségének mostani Budapesten tartózkodása alatt február hó 16-án lesz az utolsó legelsőbb kihallgatás amelyre az előjegyzések már befejeztettek.

A hercegprimás születésnapja. Vasváry Kólos biboros hercegprimás ma ünnepelte egész csöndben hetvenegyedik születésnapját. Az egyházejellemmel e nevezetes évforduló alkalmából több hatóság, testület, továbbá közéletünk sok kitűnő személyisége, az esztergomi káptalan Boltzár József érseki helynök, főszentségi püspök, a kerületi papsg Kanovich Béla Mór esperes, a központi papnevelő-intézet elöljárósága Kriszán Mihály pápai kamarás kormányzó, az egyetem hittudományi kara dr. Székely György dékán, Esztergom város küldöttsége Wimmer Imre polgármester, az érseki uradalom tisztikara Vasváry László gazdasági tanácsos vezetésével jelent meg. A hercegprimás előszóval és távirattal üdvözölték: Császa György kaocsai érsek és a püspöki kar tagjai, gróf Sechenyi Gyula, a királyi személye körüli miniszter, Lobkowitz herceg hadtest-parancsnok, Forinyák Gyula nyugalmazott honvédségi adlatus, Beniczky Ferenc és Horváth Béla főispánok, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, gróf Zichy János és Aladár, Forster Gyula miniszteri tanácsos, Kautz Gyula nyugalmazott bank-kormányzó, Keszthely város elöljárósága és még számosan. Déliben diszebéd volt a hercegprimás budavári palotájában.

Sándor király halála. Sándor szerb király Magyarország határáról, Zimonyból tegnap a következő telegramot intézte Ferenc Józsefhez, a magyar királyhoz:

A császár és király ő felségének Budapestén. Abban a pillanatban, midőn a királyné és én elhagyjuk Ausztria-Magyarország területét, mélyen meghatva mondom forró köszönetet azért a szívélyes fogadtatásért, amelyben fel-séged hön szeretett atyánk krusedoli sirjának meglátogatása alkalmával bennünket részesített. Sándor.

Beteg főhercegnők. Bécseblől jelentik, hogy Frigyes főherceg palotájában ma délelőtt tíz órakor a következő orvosi jelentést adták ki Erzsébet főhercegnő állapotáról:

Az éj folyamán ő fensége időnkint kissé aludt. A gyuladás kiterjedt az egész bal tüdőre. A jobb-oldalozott izommérsékpénzés állott be. A köpés elégséges. Hőmérséklet 38-7, az érvertés 72, erőteljes.

Az este kiadott orvosi jelentés szerint a nap nyugodtan folyt le. A tüdő gyuladása terjed. Hőmérséklet 38-3, érvertés 73, Erőállapot és táplálkozás kielégítő.

Egy bécsi távirat szerint Frigyes főherceg nővére, Erzsébet főhercegnő is megbetegedett. Betegsége nagyon komoly természetű lehet, mert, mint egy madridi távirat jelenti, leánya, Mária Krisztina anyakirályné, tekintettel az édesanyja állapóról érkezett hírekre, ma a déli expressz-vonattal Bécsbe utazott.

A Deák-tömeg. Az egyetemi ifjúság Deák-nagybízottsága Wassics Tibor elnök vezetésével ma tisztelgett Kéty Károly rektornál. A bizottság vezetője lendülettel szavakkal ismertette a Deák Ferenc emlékeztetés megünneplésére indított mozgalmat s a rektor pártfogását kérte. Ezt az ünneplést — úgy-mond — mi, az ifjúság, kezdtük s ez teljesen a mi ünnepünk, amelynek nagyszerűnek, hatalmasnak kell lennie. A rektor szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte teljes pártfogását és igaz támogatását. A küldöttség tagjai voltak: Falk Pál Nadas Béla, Eamberger István, Szivessy Lehel és Saar Kornél.

Delcassé külügyminiszter betegsége. Párisból jelentik, hogy Delcassé külügyminiszter tegnap heves főlájást kapott és nagyon kimerültnek érzi magát. Feltétlenül párnapi pihenésre van szüksége.

Sturm Albert kitüntetése. Sturm Albert, a Budapesti Tudósító szerkesztőjét a Ferenc József-rend tisztí keresztjével tüntette ki a király. Igaz örömmel regisztráljuk ezt a hírt, amely az igaz érdem elismerését jelenti. Sturm Albert nemcsak a napisajtónak régi, elismert kiváló munkása, hanem a magyar szépirodalomnak is elsőrangú szolgálatokat tett, kivált klasszikusainknak német fordításaival. Mint ember pedig nemes karakterével, meleg szívóságával, szikrázó elmeségével és szeretetreméltóságával majdnem annyi barátot és tisztelt szerzett, mint nagytehetségű publicisztikai és irodalmi munkásságával. Kitüntetése méltán okozott tehát örömet és meglepődést a politikai és irodalmi világban. Ma este szíves gratulációk középpontja volt az érdemes író a szabadevű pártkörben, amelynek egyik legbűségesebb látogatója és legkedveltebb humoristája. Az üdvözölők sorában Széll Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác főnövénységű miniszter voltak az első. Egész szívvel csatlakozunk a gratulációhoz mi is, akik az egész sajtó megbeszülését látjuk Sturm Albert kitüntetésében.

Sarolta császárné. Sarolta özvegy mexikói császárné valamenyire magához tért az utóbbi napokban s mint Brüsszlelől jelentik megint folytatja rendes életmódját. A császárné, aki június 7-ikén lesz hatvanhároméves, reggel nyolc órakor kel és egy órával később reggelizik. Reggeli után a parkban sétál Nem szeret kocszini, s szeret farszót, nagy gyalogszékát tenni. Kisérletéhez Mookel, Bartels, Müser és Delafontaine urhélygek tartoznak. A palota parancsnoka de Hase tábornok. A császárné tizenkét órákor reggelizik másodsor a szolgálattelvő hetes udvarbíróval, a parancsnokkal és esetleg az orvos-sal. A császárné elég jókedvű. Evés után órák-hosszat zongorázik, gyakran négykézre az udvarbíróval. Jó időben a parkon kívül is sétál. Olykor virágokért is kőt királyi fivérének, akit nagyra-beesült. Rossz időben himez vagy pedig a szobáiban a nappelt rakogatja. Nyáron heted-olc órakor, télen hét órakor van az ebéd. Akkor egész környezete együtt van vele. Ebéd után a szalomban egy kis zene következik, vagy pedig újra séta. Tizedfél órakor az ex-császárné nyugalomra tér. II. Lipót király is nagyon szereti a nővérét és háromszor hetenkint meglátogatja. Gyakran látni a császárnét a parkban, a királyi karjára támaszkodva, némán sétálni. A császárné keveset beszél, de a mexikói eseményekre sohasem tereli a szót. Talán már végképpen meg is feledkezett róluk. De gyakran fogja el valami különös szomorúság és akkor izgatott is lesz. De azért vannak világos órái. Megismeri a flandriai grófnőt és Klementina hercegnőt. Tudja, mikor van a születésnapja és szentjének a nevenapja. Ezeknek a napoknak az előestéjén hosszú asztalokat állítat fel, amelyekre maga tesz fel leher terítéket. Eskirakja azokra a virágokat s ajándékokat, amelyeket a királyi család tagjaitól kap. Ez a kiállítás, amelyekben a császárnéknak nagy öröme van, egy álló hélig tart. Naponként imádkozik udvarbíróival a várkapolnában, olvasóval a kezében. Olykor-olykor valami tárgyról okosan beszél, aztán nagyon elszomorodik, amikor más tárgyra térvén át, hirtelen nyilvánvalóvá lesz elmezavartásága.

Külföldiek az Uránidában. Azok a külföldiek, akik Budapestet meglátogatnak, akárhánysszor hazautaznak a nélkül, hogy Magyarország többi részéről, fűrdőről, természeti szépségeiről, a népletről stb. valami kevés fogalmat alkothattak volna maguknak. Az Uránia-színház eladásai, ha sikerül ezek iránt az itt tartózkodó idegenek figyelmét felkeltetni, megbecsülhetetlen szolgálatot tennének, mert a viteltt képek nélkülözhetővé teszik a magyar nyelv ismeretét és hatásos szórakoztatóbb és közvetlenebb, mint az ismeretterjesztő olvasmányoké. Az idegenforgalmi vállalat ebből a szempontból újabb az Uránia jegeit is árusítja színházjegyirodájában és érintkezésbe lépett a budapesti szállodákkal is, hogy a külföldieknek akiket a színházak látogatásáról gyakran visszatart a magyar nyelv ismeretének hiánya, ok is ajánlják az Uránianak Magyarországot ismertető elő-adásait. Ebben az irányban nemcsak szállodák, hanem mindazok tehetnek jó szolgálatot, akiknek akár állandóan, akár véletlenül van alkalmuk az ideérkező külföldiekkel érintkezni.

Magyar főrabbi Hamburgban. Dr. Hirsch Mór, a hamburgi izr. hitközség főrabbija, e hó 17-én ünnepli 70-ik születésnapját, s az odaváló hitközség nagy ovációkban készül e alkalommal részesíteni a tudós papot. Dr. Hirsch tiszta-beű születésű magyar ember, aki hosszabb ideig volt Ó-Budán főrabbi, ma d Prágába hívták, s onnét Hamburgba, ahol mihamar kivívta híveinek teljes szeretetét. Az ünnepegből most az óbudaiak is ki akarják venni részüket s küldöttségileg díszes albumot fognak átadni egykori kedves papjuknak.

Ingyenkenyér. A Podmaniczky-utcai kenyérszító-intézmény javára újabb a következő adományok érkeztek: Boschan Jakab 20 korona, Schmeilbeher N. 5 korona. II. kerületi polgári leányiskola tanári testülete 10 korona, Adler Zsigmond 2 korona, Ipolyi Gábor 10 korona. A kenyérszítóban február 10-ikén 9590 adag kenyéret osztottak ki.

A VII. ker. Demokrata-kör értekezlete. A VII. kerületi Demokrata-kör ma este népes értekezletet tartott. Az értekezletet Szalay Mihály elnök nyitotta meg, ki bejelentette, hogy Holczér János szabad-elvű képviselő a szervező-bizottságba való felvételét kéri. Az értekezlet egyhangulag örömmel vette tudomásul Holczér János országgyűlési képviselő belépését. Elhatározták továbbá, hogy a kerületi polgári gyűlést folyó hó 22-én (vasárnap) tartják meg. Erre az elnök a legközelebbi értekezletet folyó hó 15-ikére (vasárnap) délután 6 órára tűzte ki, melyre az összes szerkesztőket és köröket meghívják.

Egy magyar találmány. Berlinből telegrafálják: A német császárné és császárné ma megtekintették a Pollák-Virág-féle gyorsávirót, amely tudvalevőleg a Budapestben is letelepült Egyesült Villamosági Részvénytársaság tulajdona. A gyorsáviró működése valóságos szenzációként keltett.

Az orosz szocialisták sorsa. Egy varsói telegramm jelenti, hogy az orosz rendőrség egy esomó diákok, technikus és mérnököt tartóztatott le a napokban. Asszonyokat is. Az a bűnik, hogy szocialista propagandát csináltak, holott effelől orosz területen szó se lehet.

Marconi-táviradások. Hogy a Marconi-féle drótlanul táviratnak jövője lesz, annak már elég csalhatatlan bizonyossága van abban, hogy erre a szakra is kiképeztek már magukat távirások. Angolországban vannak már Marconi-távirások. A South London Inland and Submarine Telegraph Training Collegeben, Brixtonban, tizenkét hallgató tanítja már a drótlanul távirát abban a reményben, hogy a Marconi-társaság valamelyik hajóján alkalmazza őket. A rendes távirások nem alkalmasak a drótlanul távirásra. A Marconi-távirásznak műszaki hivataloknak is kell lennie. Emléttileg és gyakorlatilag járatosnak kell lennie az elektromosságban és a Marconi-apparátus minden titkában.

Házasság. Szentmártoni Radó Lajos föld-bírtokos, Radó Kálmán volt főispán fia tegnap vette oltárhoz a Deák Ferenc-téri evangélikus templomban Förster Mária kasszonyt, Förster Ottó országgyűlési képviselő leányát. Az esketést Horváth Sándor ev. lelkész vezette, aki szép beszédet intézett a fiatal párhoz. Az elő Kálmán a Budapesti Takarékpénztár Országos Zálogközlésén Részvénytársaság tisztviselője vasárnap, e hó 15-én vezeti oltár elő Rosenbaum Berta urhélyget Baján.

Szpos Gyula marosi ügyvéd e hó 10-én kötött házasságot Kathy Emma Lujza urhélygyel, néhai Kathy Szaláz mérnöknek, a svábhegyi fogaskerekű vasút megépítőjének leányával.

Nagy életkor. Nyitra-Yezekényen e napokban halt el Krammer Mária nevű asszony 109 éves korában, aki egész haláláig a legjobb egészségre néven élt. Száztizzenhárom unokát, számos dedúnokát és ükunokát hagyott hátra. Az elhunytat két nővére gyászolja, akik már szintén tul vannak a századik életévben. — Győrött ugyancsak a napokban 107 éves korában hunyt el özvegy Adler Simonné, akit szintén számos unoka és dedúnoka gyászol.

Unakolás. Holló Gáspár, Holló Lajos országgyűlési képviselőnek a Magyarország főszerkesztőjének édesatyja e hó 11-én, 88 éves korában Főlegyházán meghalt. Halála a városban nagy részvétet keltett.

Tüntető sztrájkok. A Hofherr és Schrantz-féle gépgyár sztrájkoló munkásai közül ma reggel mintegy 350-en négyes sorokban bevonultak a fővárosba, hogy tüntessenek követeléseik mellett. A sztrájkolók végig mentek az Üllői-úton, a József- és Erzsébet-körúton, az Andrássy-úton s a lánchidat át a kereskedelemügyi minisztérium elé. Itt azonban megdudták, hogy a miniszter a képviselőházban van. Visszaforodtak tehát az a parlament elé vonultak. A miniszterrel azonban nem beszélhettek, mert az nem fogadta őket. A rendőrség nem avatkozott be, mert a tüntetők nem zavarták meg a rendet.

Vízbevezett halottasmenet. Krakóból jelentik, hogy Strizov közelében a Vislók folyón rettenetes szerencsétlenség történt. Egy temetés után hatvan strizovi ember kompon át akart menni az erősen megdagadt és zajló folyón. A kötel ekközben elszakadt és a víz elsodorja a kompot. A rajta lévő emberek nagyon megijedtek és kapkodásuk közben több ember vízbeesett és olvszett. A komp ekközben közelebb sodródott a parthoz, amikor is néhány bátrabb ember a vízbe ugrott, hogy a partra usszák. De az erős végzajlás lehetetlenné tette a szabad mozgást és erre az emberek a parton állók szemelátára mentek el a jeges vízben. Nyolc halottat nagynehezen kilógáltak. Zaboronál végre eloltgák a kompot. Husz ember volt még rajta, teljesen eiygöngyölve; a többi a vízbe fulladt.

A vízvezetési csövek tolvaja. Rosenzweig Ferenc munkanélküli embert ma este felélt rajtakapták, amint a Szabolcs-utca 30-ik számú ház egyik félreeső helyén a vízvezetési csövet kiszakította a falból. Átdáták egy rendőrneki, aki a főkapitányságra vitte Rosenzweigit. A vallás során Rosenzweigit beismerle, hogy napok óta abból élt, hogy egyes házakban így kilopkodta a vízvezetési csöveket s azokat pár krajcárért eladta; a házakat azonban nem tudta megjelölni. A vízvezetési csövek tolvaját letartóztatták s átadják az ügyésznek.

— **Intenzívtelek a telefonnál.** Orosz lapoknak írják ezt a kis érdekességet Toholampiból, amely Finnországnak Vasa kormányzóságában van: A rendkívüli hideg miatt vasárnap az intenzívtelek a paplakásban volt, még pedig közvetlenül a telefon közelében, amely az egyházkerület egész telefonhálózatával kapcsolatban van. Így a prédikációt a legutóbbi talcskában is meghallották. Az összes telefonállomásokon a hívók együttékeltek a pappal.

— **Eltemetett koporsó.** Taán első pillanatra különös a cím. Mi lehet azon nevezetes, hogy egy koporsó a földbe kerül, amikor hiszen a koporsó csakugyan oda volt? De az eset mégis elég érdekes, mert a szóban lévő koporsó úgy került a sirba, hogy a halottat kifejejtették belőle. Solingen városkában történt a dolog. Az ottani kórházból kellett volna elmentni Schlechtendahl kószörüst. A halott hozzátartozói küldtek is koporsót a kórházba. Aztán a halottaskocsi odaállott a kórház elé, a koporsót rátették, a pap imádkozott, a bucsuzató elhangzott és a hantok már dübörögtek a koporsón és jócskán el is borították, amikor a kórház egy embere lekendeeze jött ki a temetőbe, hogy hiszen a halottat otfeledték a kórházban. Hát újra kellett kezdeni egészen a temetést.

— **Az osztályorszájaké huzása.** A osztályorszájaké ma huzásán huszezer koronát nyert 40973; ötezer koronát 99816 87064 18894; kétezer koronát 24810; ezer koronát 88440; ötszáz koronát 39223 60561 92176 107692 1157 6199 6072 39215 42119 6650 69453 64263 76184 83517 109143 6694 32362 67393.

Válás után.

Budapest, február 12.

Holnap törlik ki a szász udvari anyakönyvből a trónörökös pár házasságát. A házi minisztérium e ténykedése után megszűnik Lujza hercegnőnek a szász királyi udvarhoz való viszonya. A válpör bíróságának ítéletét, mint *Drezdából* jelentik, a lapok tulnyomó része helyesli. A *Dresdener Anzeiger* szerint a pör eredménye nem lehetett más; oly bűnért, mely nemcsak a királyi családot, hanem a szász népet is súlyosan sérti, jog és igazság szerint bünhődni kellett; — ezt írja ez az újság és hasonló szellemben nyilatkozik atőbbi is. A *Petit Bleu* viszont, mint *Brüsszele* írják, felelőssé teszi a szász udvart azokért a következkéért, melyeket a drezdai bíróság tegnapi ítélete maga után vonhat. A hercegnő elvált Gironról, de a tegnapi ítélet ismét Giron karjaiba kergeti, akibe pedig belga törvény szerint nem is mehetnél. Háromszáz drezdai anya — írja a nevezett újság — a minap részvétárat küldött a hercegnőnek, aki köszönetlevelében felpanaszolta azt a kegyetlenséget, melylyel gyermekétől távol tarták. A hercegnő különben nyugodtan fogadta az ítéletet, azt mondta, hogy nem is várt mást... A volt trónörökösnek: *Ludovika Antónia*, született toszkánai hercegnő ezentul a neve. Az új nevével mintha érzelmei is megváltoztak volna; állítólag kijelentette, hogy Gironról többé nem akarja látni...

(Az ítélet.)

Genf, február 12.

A volt trónörökösnek nyugodtan fogad a ítélet bírét és kijelentette, hogy a bíróság döntése megfelel ama híreknek, melyeket már Giron elutazása alkalmával kapott. A szanatóriumban nem fogad látogatókat. *Wölfling* Lipót sem látogatta meg eddig, de állandóan távirati összeköttetésben van vele. A hercegnő egészségi állapota kielégítő és lehagoltága is szünni kezd ama kedvezőbb hírek következtében, melyeket beteg fia állapotáról kapott. Forel tanár mindennap meglátogat a és megvizsgálja. A volt trónörökösnek címe a jövőben ez lesz: *Ludovika Antónia, született toszkánai hercegnő.* A *Gazette de Lausanne* jelentése szerint a hercegnő jól érzi magát a Meterienben. Mindenoap sétát vagy kicacszik. Lakosztálya szaiából, ható- és fogadó szobából és tőrdszobából áll.

Drezda február 12.

Úgy látszik hogy a vápör ügyében kiküldött kivételes bíróság tegnapi tárgyalásán Lujza hercegnő ügyvédei azt indítványozták, hogy a hercegnő elmebeli állapotát meg kell vizsgálni. A polgári perrendtartás értelmében ezt az indítványt nem lehet mellőzni. Ennek tulajdonítható, hogy a bíróság közvetlenül a tárgyalás berekesztése előtt két orvost hallgatott ki szakértő tanúként. Az egyik *Fiedler* titkos tanácsos, aki tíz esztendőig volt a trónörökös-család házi orvosa, a másik dr. *Leopold*, a drezdai nőorvosi klinika vezetője. Hogy miképpen szól a két orvos szakértői véleménye, az nem kerülhetett a nyilvánosságra. Kétségtelen azonban, hogy a szász udvar soha egy pillanatig sem gondolt arra, hogy a trónörökösnek elmebeli állapotában valami zavar van. Egyébként a bíróságra csak az akörülmény lehetett on-

tos, milyen volt Lujza hercegnő állapota a szükséges idejében.

Az uralkodóház minisztériumának rendelkezése a szász udvar anyakönyveiből ki fogják törölni a trónörökös pár házasságára vonatkozó bejegyzést. Ennek következtében véglegesen megszűnik minden köztétek, melyek a hercegnőt a szász uralkodóházhoz fűzte. A tegnapi ítélettel elintéződött a házassággal kapcsolatos anyagi kérdés is. Az évjárdék, melyet valószínűleg adnak a hercegnőnek, kegydíj lesz, melyre a hercegnő semmiféle jogi igényt nem támaszthat.

Megokolása nem volt az ítéletnek, mely nem ágytolt és asztaltól való elválasztást, a házassági közösségnek megszűntetését mondta ki, mint azt a katolikus házassági jog ismeri, hanem a házasságot teljesen és véglegesen felbontja. A tegnapi tárgyalás során az ügyvédek távirátokat kaplkapl, melyek hírül adták, hogy Giron visszatért Genfbe. E táviratok a hercegnő terhére billentették a mérleget. A születendő gyermek családi állapotáról külön pörben fognak dönteni.

Salzburg, február 12.

A drezdai ítélet indokolásánál és közzétételének módjánál fogva a toszkánai nagyhercegi udvart kinosan érintette. Azt várják Lujza hercegnő szülei, hogy a drezdai bíróság egyszerűen ki fogja mondani a házasság felbontását s az ítéletet kiméletes módon fogja közzétéletni.

Nyon, február 12.

A *Méterie* igazgatója közli, hogy a *Lujza* hercegnő betegségeinek karakteréről szágyra két híresztelés alapltalanok. A megfigyelés különben még tovább fog tartani.

Lachenal ma meglátogatta a hercegnőt s órák hosszat tanácskozott vele. A drezdai ítéletet, mely a hercegnőt nem lepte meg, sőt meg van vele elégedve, *Lachenal* kiméletesen adta tudtára *Lujza* hercegnőnek, aki erre megköszönte *Lachenal* és *Zehme* táradozását. A hercegnő nem marad soká a szanatóriumban.

Genf, február 12.

Itt azt híresztelik, hogy *Lachenal* Lujza hercegnő megbízásából legközelebb Drezdába fog utazni s bizonyos kérdésekben tárgyalni fog *György* királylyal és a trónörökösrel. *Lachenal* visszaövet Salzburgba is fog utazni s kihallgatást fog kérni a toszkánai udvarnál.

(Giron.)

*Lausanne*ból jelentik, hogy *Giron*, aki *Montreux*-ből *Wölfling* Lipóttal érkezett oda, a *La Meterie* szanatórium igazgatójához azzal a kéréssel fordult, hogy engedje meg neki, hogy *Lujza* hercegnővel találkozzék, de az igazgató kijelentette neki, hogy a házirend alapján és a *Lujza* hercegnővel történt megállapodásnál fogva, továbbá az intézetben való főlvétele alkalmával vele és hozzátartozóival megállapított öltözeteknél fogva sem most, sem jövőben nem teljesítheti *Giron* kérését. *Lujza* hercegnőt nem értesítették *Giron* megérkezéséről, nehogy fölösleges módon fölizgassák. *Giron* még tegnapi Genfben át visszautazott *Brüsszele*be.

Ezzel szemben egy *genfi* távirat azt jelenti, hogy a hercegnő, mikor *Giron*ról beszéltek előtte, ezt mondta: — Nem akarom többször látni...

Az állóhelyek megszüntetése.

— A kereskedelmi miniszter rendeletei. —

Budapest, február 12.

Esztendőnk óta a leghálásabb témája a fővárosi közönség elégtelenségének és zugolódásának a villamosvasuti közlekedés. Állandóan napirenden van a panasz hogy a villamoskocsik örökké sebességgel vágatnak, lehetetlen az utcán töltik mozogni, mikor az embernek pedig szüksége volna rá, nem lehet használni, úgy tömve vannak, hogy aki nem tagja valami sportklubnak, az fel nem szállhat arra a kocsira.

S noha így beszél, így gondolkodik mindenki, jönnek az évek, mulnak az évek — s marad minden a régienél.

A mi közönségünk mesébe illő, nem tördöm-sége s végtelen túrelme esztendőnk óta türi ezeket az állapotokat, anélkül, hogy valakinek a zsörtölődésen kívül eszébe jutott volna a dolgokon változtatni. Ki ne fogadná tehát megnyugvással és elismeréssel a kereskedelmi miniszter ma megjelent rendeletét, amely e türelmetlen állapotoknak véget vet. Ez a rendelet 1904. január elsejétől fogva megszünteti a kocsikban való állást megrendszabályozza a menetsebességet és mi szinte féltve, aggódva kérjük: hát még ez is lehet? Szinte el sem tudjuk képzelni, hogy hát hogyan is lesz ezentul? Talán még le is írhettünk majd a pénzünkért a kocsikban; most már ezentul igazán nem kell veszekedni egy helyért s még a szomszéd ölébe sem kell majd ülni, ha az ellenőr vagy a ka'uzs végigúrja magát a tömegen.

Pedig így lesz ezentul. Utazhatunk majd a vil-

lamoson, amikor nekünk tetszik, beleülhetjük a lányunkat, a feleségünket a villamos kocsiba s nem kell tartanunk attól, hogy minden megállóhelynél egy gavallér hull az öllükbe. A tárcája és oldalbordája ép-ségeért sem kell ezentul örökké aggódnia az embernek és nem fogják a jegy árán kivül azt is megkivánni tőle, hogy a kocsiban ülő betegapó és kórházi alkalmazott ruhájáról a bacillusokat ledörzsölje s családja, gyermekei körébe hazavigye.

S mindezt a nagy csodát megtette egy miniszteri rendelet, amelynek csak az az egy és javíthatatlan hibája van, hogy nem tíz év előtt keletkezett. De szerencse, hogy ha elkésve is, végre mégis megjött.

Mert olyan régen halljuk már, hogy készül a rendelet, hogy tartottunk attól, hogy soha el nem készül. Féltünk attól, hogy azok a régi jelszavak: egyéni szabadság, szabad mozgás stb., amelyek a francia forradalomban talán a helyükön voltak, de az állóhelyekkel igazán nehezen hozhatók kontaktusba, ismét győzni fognak miniszterünk jóakarátán s a kérdés, mint eddig oly sokszor, nagy garral felvetetik s azután ezek között a nagy jelszavak között csendesen kimulik.

Örömmel konstatáljuk hogy ez egyszer nem így történt s szeretjük hinni, hogy ennek a régen vajdó kérdésnek ilyen energikus megoldása rendszer-változást jelent a fővárosi közlekedési ügyek kezelésében s ezentul még közönyűnket és nemtörődömségünket is legyőzi majd a közönség érdekeinek tartozó kötelezőségeztünk.

A kereskedelmi miniszternek a belügyminiszterrel egyetértőleg kiadott rendeletei a következők szólnak:

I.

A Budapesti Villamos Városi, a Budapesti Közuti, a Budajoki és Budapest-Szent-Lőrinczi Helyiárdeku vasutakhoz:

A székesfővárosi villamos közuti vasutakon életbe léptetően biztonsági intézkedések tárgyában mult hó 9-én tartott értekezletről felvett jegyzőkönyv elhalározások elől terjesztelven, az értekezleten résztvett hatóságok javaslata alapján, a társaság képviselői által tett előterjesztések mérlegelése után, a hazai vasutak felett gyakorolható fölügyeleti hatáskörömből kiolyolag a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a következőket rendelem.

1. A villamoskocsik belsejében az állóhelyeket megszüntetem. A kocsik belsejében csak annyi utas továbbítható, ahány állóhely azokban rendelkezésre áll, megjegyezve, hogy két 10 (tíz) éven aluli gyermekre egy állóhely számítatol.

2. A kocsik első peronjára vonatkozólag hivatali elődöntéssel 1900 évi július hó 26-én 54767. sz. a kelt rendeletével megállapított állóhelyek számát, illetőleg az A) B) és C) típusú kocsiknál a 6, a D) E) és F) típusúknál a megállapított 5 állóhelyet változtatlanul fenntartom.

3. A kocsik hátsó peronjára vonatkozólag a kocsik gyors megteleése és kiürítése, továbbá az ellenőrzés megkönnyítése céljából, össznagyon az első peronra tett megállapításokkal a férőhelyek számát az A) B) és C) típusú kocsiknál 8, a D) E) és F) típusúknál 7 állóhelyben állapítom meg.

4. Az egyes vonalszakaszokon engedélyezett, vagy a jövőben engedélyezendő maximális menetsebességeket kiküszöbölendő, a mai megállapításokban imitt-amott mutakozó részeit indokolatlan, részint be nem tartható, részint pedig ellen nem őrizhető jobbra apró különbségeket a város beiterületén — az utcsk szélessége és forgalma szerint — 12 és 16 kilométerben, külön pályatesttel bíró vonalrészeken 25 kilométerben, végül külvárosok nepszében utcáin s külön pályatestnek tekinthető pályarészeken 20 kilométerben állapítom meg.

Ezen megállapítások mellett természetesen fenn-tartandók lesznek azok a korlátozások, amelyek az engedélyezett menetsebességeknek az emberi lépés sebességére való csökkenését előírják, különösen ut-és vágánykereszteszeken, a vágányoknak az utest egy oldalról annak másik oldalára való, avagy nagyobb tereken való áthaladásánál.

Jelen rendelet a jövő 1904. év január hó 1-én lép életbe.

A m. kir. vasuti és hajózási fölügyelőséget egyidejűleg utasítottam, hogy az egyes vonalszakaszokon engedélyezett menetsebességeknek a jelen rendelet 4. pontjában megállapított menetsebességekkel való összhanghozását, az érdekeit hatóságok és vasutársaságok képviselőinek bevonásával, sürgősen foganatosítsa.

A székesfővárosi m. kir. államrendőrséget egyidejűleg felhívom, hogy jelen rendeletet szigorú betartásúval ellenőrizze, a vasutársaságok közegeit ez irányban határozottan támogassa s a rendelet ellen vétőkkel szemben a fennálló törvényeket és jogszabályokat szigorúan alkalmazza.

Felbataloztam egyuttal a székesfővárosi magyar királyi államrendőrség főkapitányát arra, hogy kivételes és indokolt esetekben az engedélyezett menetsebességek csökkentését egyes vonalrészeken a saját hatáskörében elrendelhesse. A Társaságot pedig felhívom hogy a kocsik belsejében szokásos állóhelyek megszüntetéséből keletkező férőhelyszám-összkenésnek pótlásáról a rendelet életbe léptéig, részint új kocsik vagy pókocsik beszerzésével, részint a menetrend megfelelő szerkesztésével és esetleg a forgalmi viszonylatok előszerű megváltoztatásával oly módon gondoskodjék, hogy a forgalom lebonyolítása hátrányt ne szenvedjen, illetőleg hogy az utazók közönségének a rendelet életbe lépté után is legalább

anyai főrehely álljon mindenkor rendelkezésre, mint annak előtte a megfelelő évszakban. Ez irányban teendő s a székesfővárosi hatóságokkal egyidejűleg hozandó is bemutatandó javaslatait sürgősen elvárom. Felhívom továbbá, hogy az ezek szerint megváltoztatott főrehelyek számát előtűntető jelzőtábláknak a kocsiokban feltűnő helyen való alkalmazásáról annak idején gondoskodjék, a közönséggel jelen rendelkezésemet megfelelően közölje a személyzetet annak szigorú betartására kötelezze, különös gondot fordítván arra is, hogy személyzete a menetssebesség kezelésében ködös járássalgal bírjon, kellően ellenőriztessék s a szabálytalanságok a Társaság részéről is szigorúan megtoroltassanak. Végül értesitem, hogy az elől említett érkezőletnek a kocsivezető-személyzet hatósági képzésére vonatkozó javaslatot elfogadván, vonatkozó rendelkezésemet a vizsgálati szabályzattal együttesen legközelebb veendő.

II.

Budapest székesfővárosi közönségéhez.

A székesfővárosi közúti villamos vasutakon életbeléptető bizottsági intézkedések megbeszélése céljából az érdekelte hatóságokat és vasúttársaságokat múlt évi július hó 3-án 4.4.584. sz. a kelt előzetes értesítemen kaposán ez évi 346. számú leirattal mult hó 9-én tartandó értekezletre hívtam volt önsze.

Az érkezőletről felvett jegyzőkönyv elhatározásom elé terjesztvén, a szóban forgó kérdésekben a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a következőleg döntötem.

A kocsiokban lévő főrehelyek számát illetőleg a m. kir. belügyminiszter urnak a m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőségnek, a fővárosi közmunkák tanácsának és a fő- és székvárosi m. kir. államrendőrségnek képviselői az érkezőleten üzletbiztonsági, közbiztonsági és közegészségügyi szempontból egyetértőleg a kocsi belsejében lévő állóhelyek megszüntetése mellett foglaltak állást.

A székesfővárosi közönségének külön meghallgatása tekintettel arra, hogy az e tárgyban tartandó érkezőletről előbb idézett leirattal már múlt évi július hó 3-án értesíttem volt a közönséget, szükségesnek nem mutatkozott, annál kevésbbé miután a törvényhatósági bizottság 1897. évi október 6-ikán tartott közgyűlésében hozott s kormányhatósági jóváhagyás alatt álló határozatában hasonlóképpen az állóhelyeknek teljes megszüntetését hozta javaslatba.

Végül: a főrehelyeknek hivatali elődöm 19. évi július hó 25-én 54757. szám alatt kelt rendelkezései eszközölt szabályozása óta szerzett tapasztalatok engem is arról győztek meg, hogy a kocsi tulzusságból eredő, a forgalom biztonságát és szabályszerű rendjét veszélyeztető bajok gyökeresen, amint hivatali elődöm idézett rendelkezésében már akkor is jelezte volt, egyedül a kocsi belsejében lévő állóhelyeknek megszüntetésével orvosolhatók.

Mindenekelőtt a legelőszóval tudatában s a vasutat fölött gyakorló főfelügyeleti jogomból kifolyólag a székesfővárosi közúti, továbbá a budapest-budafoki és budapest-széklőirnei h. é. villamos vasutakhoz intézett rendelkezéseimben a kocsi belsejében lévő állóhelyeket megszüntettem.

A Ferenc József földalatti villamos vasuton, tekintettel a vasut külön pályafestőre s főleg a kocsi különleges szerkezetére, a kocsi belsejében lévő állóhelyek megszüntetése nem mutatkozott elkerülhetetlenül szükségesnek. Ezért a vasuthoz intézett rendelkezéseimben az állóhelyek számának olyan csökkentését tartottam csak elrendelőndőnek, mely a megállapítások pontos betartását könnyen ellenőrizhetővé s a károsnak az üzletbiztonság által megkívánt szabad mozgását minden esetben lehetővé teszi.

Gondoskodtam egyúttal az érkezőleten elhangzott javaslataik alapján mellékelt rendelkezéseimben arról is, hogy a kocsi menetssebessége megfelelően szabályoztassék.

Tettam azt azért is, hogy elektromos vasúti vonalnak népebb és szűkebb utcákban való építését, aminket a vasúttársaságok sürin javaslának és a székesfővárosi közönsége is sürget, előmozdítam, azáltal tudatillik, hogy gyakorlati esetekkel győzzem meg az érdekelte hatóságokat arról, hogy az utcák minőségéhez alkalmazkodó menetssebességek mellett elektromos vasutaknak a szűkebb utcákban való elhelyezése nem tekinthető közbiztonsági szempontból agályosnak.

Mint hogy pedig a székesfővárosi közlekedési ügyének fejlesztésére a fővárosi háálózatnak a vidék háálózatával szervezette kapcsolata hozatására irányuló törekvéseimben különös súlyt helyezek arra, hogy a közönségnek a közlekedési eszközök iránt támasztott jogos igényei minden tekintetben kielégítenessék, onafolyva mellékelt rendelkezéseimben utasítottam egyúttal a vasúttársaságokat arra is, hogy a főrehelyekben az állóhelyek megszüntetése következőben beálló esőkkenének pótlásáról rendelkezéseim életbeléptetig gondoskodjanak.

A rendelkezlet — időt hagyandó a társaságoknak kocsiparkjuk kiegészítésére és a szükséges egyéb munkálatok elvégzésére — a jövő 1904. év január hó 1-én léptetnem életbe.

Meg vagyok győződve arról, hogy a székesfővárosi közönsége a közlekedési viszonyok annyira kívánatos, minden oldalról sürgetett javítására irányuló közérdeklő rendelkezéseim gyors és sikeres végrehajtását a maga hatáskörében teljes erejével elő fogja mozdítani.

Elvárom e célból, hogy a társaságok által ezen intézkedések következtében a végállomások átalakítására, új kocsik beszerzésére és hasonló, a székesfővárosi hatóságokhoz nétan benyújtandó javaslatokat a lehető legrovidebb idő alatt letárgyalja és hogy különös gondot fordít majd a menetrendek szerkesztésénél is arra, hogy ezek a forgalom biztonságát, gyorsaságát és akadálytalan lebonyolítását előző intézkedések az utazóközönség érdekében teljes mértékűben érvényesülhessenek.

Tavaszi strófák.

I.

Egyszer már végre meg kell írni,
Hogy tavasz is lesz nemcsakára,
Bár most kissé fukarkodik még
A napnak éltel sugára.

Szél sír az utcán s néha-néha
Hűdég van, mint november tájon,
És egész titokban bevalom,
Hogy titkon néha-néha lázom.

II.

Nyesik már az útszéli fákat
A létrás emberek,
Hogy mire kedvük nyílni támad,
Hát rendbe' legyenek.

S felsőhajt egy nyírott'akófa:
— De jó az erdei galyaknak.
Óket senki meg nem tépázza,
Ők úgy nyílnak, ahogy akarnak.

III.

S amit illik, harmadsorban
Jön a méla, csöndes líra,
Mely a levegőben reszket
Igy a tavasz küszöbén.

Titkon, lopva elfog engem,
Hogyha sétákozban látom,
Hogy az utcajáró mentén
A gyerekek mint golyókban.

Elnézem sokáig őket
Irgykedve, szemlélődve
És eszembe jut elszállott,
Még nem tőrő ifjúságom.

Mikor naphosszat golyóztam
A Múzeum hat kertjében
S golyózásból szólított el
A leszálló alkonyat.

Ah! ez évek tovatűntek,
Én nézem, mások golyóznak
S úgy íá, hogy Buda tájáról
Langyos szellők lengenek.

IV.

S mégis szép lesz a tavasz majd,
Ha ki nyílik majd a róza
S olosobb lesz az utcasarkon
Az ibolya és mimóza.

Ha napfényes délelőttön
Karomat karodba fonva
Kisétálok a ligetbe,
Vagy a gesztenyés fasorba.

Mint szemed, az ég oly kék lesz,
Mint hajad, a nap oly szőke,
És a lelkeim és a lelked
Álmoktól lesz teleszőve.

S ahol nem jár egy lélek sem,
Egy kis perore ott megállunk
S lenéznek az angyalok ránk,
Hogy vajjon mit is csinálunk?

FŐVÁROS

(*) A fővárosi kölesön konvertálása. A huszonöt millios kölesön konvertálására kiküldött bizottság igazán sorényen működött. Még egy hete sem kapta meg a mandátumát s már holnap beszámol a közgyűlésnek. Holnap délelőtti rendkívüli pénzügyi bizottsági ülés, délután rendkívüli közgyűlés lesz, amely a konvertáló-bizottság beszámol, hogy mind fölitételek mellett csinálja meg a konverziót. Hír szerint a bizottság már konkrét javaslattal áll elő, 1897-ben a százmillios kölesön finanszírozásakor is így szietett a kiküldött kölesönügyi-bizottság s 98-os árlólyamon akarta értékesíteni a kölesönkötvényeket. A főváros azonban pályázatot hirdetett, amelyen kilenvenhat és feles ajánlatot kapott a város, sőt a bankcsoport, amely a pályázat előtti csak kilenvenhatos árlólyamot akart adni, a pályázatra utóajánlatban kilenvenhetes árlólyamot ígért. A közgyűlés ezt el is fogadta s a pályázat kiírásával fél millió koronával többet takarított meg már az első és második kibocsátásnál. A közgyűlési megjelöléseknek mindig a főváros adta meg az árát.

(*) A halkereskedők panassa. A vásárcsarnok-bizottság máj ülésén Polányi Géza felhozta, hogy a halkereskedők arról panaszkodnak, hogy kevés a vizük, kérte, ha a panasz alapos, a megfelelő intézkedések megtételét. Ziegler Nándor vásárcsarnoki igazgató előadta, hogy nem a víz kevés volna okozza a bajt, hanem az a körülmény, hogy a halkereskedők a medencékbe nem bocsátanak be elég levegőt; különben most már van erre is alkalmas készülék, a

bizottság elhatározta, hogy Landráj országos halászati felügyelő véleményét fogja kikérni ebben a dolgotban.

(*) Új szegényház. A tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy határozza el új szegényház építését, a X ker. Jászberényi-uton a fővárosi telken, 500—1000 főrehelyre. A tanács a mai üléséből fölhevta a mérnöki hivatal, hogy a vonatkozó tervet és költségvetést mutassa be.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Az Órnagy ur. A Vígcsinházban holnap, pénteken As órnagy urat, Mars és Kéroul bohózatát adják, amely a Vígcsinház műsorának egyik legnépszerűbb és legkedveltebb darabja. Labourdette órnagy szerepét Hegedűs Gyula játssza, Paulett pedig Varsányi Irén. Nagyböb szerepeket játszanak még Nikó Lina, Góth, Fenyvesi, Topolcsai, Szerény, Vendrey. Ez lesz az Órnagy ur 69-ik előadása.

** Az Operaházban holnap, pénteken A nürnbergi mesterdalnokok kerül színrre, amely alkalommal Eva szerepében W. Krammer T. lép fel, aki ezt a szerepet nálunk most énekli először. A többi szerepekben közreműködnek: Valent V., Ney D., Szendyó, Dalmoki, Mihályi, Hegedűs, Beck, Kiss, Fichler, Ney B., Kárpáti, Kornai, Bronlik, Gábor, Várady. Az előadás kezdete 6 1/2 órakor.

** A Vígcsinház újdonsága. A Vígcsinház legközelebbi újdonsága Hercegg Ferenc Kéz kezet mos című háromfelvonásos vígjátéka lesz, amelynek előkészületei már a mult hét óta folynak. A próbákban a szerző is jelen van.

** Az Uránia-Színház újdonsága. Az Uránia legközelebbi újdonsága, Csudáky Bertalan A fehér cár birodalma című műve, teljes beavatottsággal ismereteli az oroszoknak még mindig többé-kevésbé titkos katonai életét. Érdekes részleteket közöl az oroszok és a lengyelek viszonyairól. Alttalban etnografiai részeivel, érdekes típusaival, vallási és művészeti jellemzésekkel kiváló gondot és művészetit formát mutat. A darab első előadása a jövő héten lesz.

** Sardon Dante-ja. Az idei londoni színházi óvad nagy érdeklődéssel várt színházi eseménye, Sardonnak Dante című színműve, mely az Irving-Place-Theatreban kerül bemutatásra, voltaképpen — kiállításos darab lesz. A színmű előjátékából és hat képből áll, melyben Dante, Virgilius vezetése alatt, bejárja a poklot. A darab azon végződik, hogy Dante megbékél sorsával és Avignonban bemutatja hódolatát Clemens pápának.

** Baquin Teréz. Vasárnap, február 15-ikén délután Zola Emil szenziociós drámáját, Baquin Teréz játszzák a Magyar Színházban. A drámának, amely bemutatóján nagy sikert aratott, ez lesz az első délutáni előadása. A címszerepet esztal is R. Maróthy Margit asszony játssza. A többi főszereplő: Anyfal Ilka, Kornai Berta, Hidvéghy, Seilágyi, Faragó és Rátkay.

MŰVÉSZET

□ Kiállítás az iparművészeti múzeumban. Az országos iparművészeti múzeum üllői-úti palotájának udvari oszarkóiban ismét kiállítás van. Az iparművészeti társulat a fázslonyog-pályázatára beérkezett mintarajzokat és tervekelt állította ki. A kiállítás naponta délelőtt 9—1 óra közt tekinthető meg a múzeum gyűjteményeivel együtt. Bélépődij nincs.

□ Magyar Éptömművészet Zagrabbán Zagrabi tudósítónk jelenti, hogy a Horvát-Szlavon jeizalogszövetbank új palotájának építése alkalmából kiirt pályázat a következőképpen dőt el. A beérkezett 68 pályaművet Ohmann Frigyes bécsi, Ceigler Győző budapesti építésztanárok és Waldmann Kunc zagrabi építészeti tanácsos felbíraván a két legjobb műnek itálék oda az egyenlően megosztott pályadíjakat. E művek szerzői Karmán Aladár és Ullmann Gyula budapesti kiváló építészek és Ungvári János bécsi építész. Megvételeire ajánlatott még két terv, melék egyike szintén magyar. Remélhető, hogy a kiivelti illetőleg az igazgatóság a magyar építészeket fogja támogatni.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ A Petőfi Társaság e hó 15-én. vasárnap délelőtt 10 órató a M. Tud. Akadémia első emeleti termében felolvasó-ülést tart. Tárgyak: 1. A nexus, írta és felolvassa a. Kenedi Géza rendes tag. 2. Költőművek, Torkos László rendes tagtól. 3. Mai képek, Szene Tamás rendes tagtól. 4. Folyó ügyek.

□ Tanárjelöltek a földtani intézet múzeumában. A budapesti állami polgári iskolai tanárképző-intézet természetudományi szakosportjának halgatóit a Vangel Jenő és dr. Koch Ferenc tanárok vezetése alatt tegnap délelőtt megtekintették a magyar királyi földtani intézet Stefánia-úti nagy múzeumát, ahol dr. Papp Károly geológus kalauzolta őket. Örvendetes jelenség, hogy a felsőbb szakiskolák újabbban már az életbevágó tanulmányokra is mindnagjobb súlyt helyeznek. E tekintetben a magyar királyi földtani intézet múzeuma különösen alkalmas, minthogy ott a tudományos rendszer elsajátítása mellett mindjárt a

közgazdaságra olyannyira fontos geológiai tudományokba is világos betekintést nyerhet az ifjuság.

○ **Magyar Földrajzi Társaság** ma este **Erdőy Béla** előkelte alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen **Sven Hedin**, a közép-ázsiai bátor utazót, aki európai körutjában néhány nap múlva Budapestre is eljön, a társaság tiszteletli tagjává választották. Ezután **Oholnky Jenő** érdekesen ismertette Belső-Ázsiának ama vidékeit, amelyeken **Sven Hedin** utazott.

○ **Hazai városaink egészségügye**, a városok törzészás és vizelátás tárgyában irta **Pirovits** Aladár a keskesőváros mérnöke. A közegészségügyi intézmények befolyásai a városok fejlődésére szembetűnőleg tünteti fel a keskesővárosunk. Budapesten a 70-es évek elején közel 43 halálozás esett minden 1000 lélekre egy év alatt. Napjainkban ez a halálozási arányszám 20-nak vehető fel, ami annyit jelent, hogy a mai Budapestben (700.000 lakost tételezve fel) 16.100-al kevesebb halálozás esik egy évre, mint esnék akkor, ha az egészségügyi viszonyok oly rosszak volnának, mint voltak a 70-es évek elején. A nyugati államok kulturális előrehaladása abban is nyilvánul, hogy már a legkisebb, a 2000-10000 lakosú városok igyekeznek megvalósítani az említett intézményeknek azt a két fontos szervét, melyek a városok rendszeres csatornázása és vízzel való ellátására vonatkoznak. Minő elszomorító állapot tehát, midőn az itt vázolt tényekkel szemben azt kell tapasztalunk hogy hazai városaink közül azoknak még legnagyobbjában sincsenek az említett közintézmények megvalósítva. Előadhatatlan társadalmi és törvényhozási kötelesség tehát az oly irányú mozgalmak megindítása, és oly törekvéseknek támogatása, melyek hazai városaink egészségügyét akarják előmozdítani, mert alig mérhető össze bármilyen szellemi vagy anyagi fellendülés azzal a nagy nemzetgazdasági haszonnal, mely a közegészségügyi intézmények megvalósítása folytán a halálos esetek számának oly jelentékeny mérvben beálló apadásával városainkra hárulni fog. A jelen mű egyik fő-célja reá mutatni azokra a főelvekre, melyek a fenti intézmények megvalósítása szempontjából az eredményes kibontakozáshoz vezetnek. A szerző a sajtós hazai viszonyokra és a tudomány mai álláspontjára való tekintettel tárgyalja a csatornázás és vizelátás megvalósítása körül figyeembe jövő vezető szempontokat. smerteti mindazon tudnivalókat, számítási módokatokat stb., melyek valamely város csatornázási kérdése körül felmerülhetnek. Szintügy a városok vizelátására vonatkozólag is. A mű 186 oldalra terjed 37 szövegről foglalt magában. Kiadta a Műszaki Irodalmi és Nyomda Készvénny-Társaság Budapesti. Ára 5 korona.

FARSANG

○ **Athletikabál.** Az **Athletikai Klub** ma este tartotta meg szokásos nagy bálját a Royal-teremben. A két-szörös zallag ma is diadalt aratott: a bál fényesen sikerült. Féltilkork már zsu olásig megteltek a helyiségek összes termei. A bál vezetősége, gróf **Andrássy Géza** ének, **Krasznay Ferenc** országgyűlési képviselő alelnök, **Gerenday György** miniszteri osztálytanácsos, a lépcsőházban fogadták a főhercegi párt, amelynek érkezése tíz órára volt jelezve, várják, míg a háziaszony, gróf **Andrássy Géza** és **Kannitz hercegnő**, aki pompás kékesillatokkal borított toalettel és ragyogó ékszerdíszet viselt, a lélemeleten foglalt helyet. A lépcsőházban két oldalt a pálcás urak **Krepelka** úttár vezetője mellett állottak sorjában. Tíz óra előtt jöttek **Szell Kálmán** miniszterelnök, gróf **Goluchowski Agenor** külgügyminiszter, **Darányi Ignác** földmívelésügyi miniszter, majd kevéssel reá megérkezett a főhercegi pár. **Augustia** főhercegnő remek fekete toalettel és remek ékszerdíszet viselt, míg **József Agost** főherceg honvédelmi tábornagyai uniformisban összes rendjeivel jelent meg. Kiserőttükben voltak **Zichy grófnő** udvarhölgy és gróf **Szapáry József** kapitány, kamarai előjáró. Gróf **Andrássy Géza** elnök fogadta a fenségeket és a főhercegnőnek egy pompás sárga rózsakból és pármal ibolyákból készült és a klub színeit viselő szalaggal átkötött csokrot, továbbá díszes tokban, mely a főhercegi koronával volt díszítve, egy táncrendet nyújtott át. Alig léptek a fejedelmi vendégek a bálterembe és foglalták el a déli nővényekkel díszített emelvényen a számukra felállított trónszékeket, **Radies Béla** rázendítette a **Huncut** az a **huszár** kezdetű nótát és megkezdődött a tánc. Az emelvényen helyet foglaltak még: gróf **Andrássy Géza**, gróf **Hadik Endréné**, gróf **Andrássy Tivadarné** és **Sándorné**, gróf **Zichy Jánosné** és gróf **Szapáry Pálné**. A főhercegnő cserélt tartott, míg a főherceg a miniszterek csoportjához lépett, akikkel barátságos beszélgetést kezdett. Csárdás után következett a bál látványossága, a palotás tánc. Sorban mutatták be a palotást, a menyasszonyt, láklyát, levente-táncokat. Ezután a főhercegi pár barátságos bucsut véve, távozott. — Táncrendet gyánánt egyszerű könyvecské szolgált, fedőlapján magyar leventevel.

○ **A Nőtisztelet Országos Egyesületének** tegnapi teaseset: igen jól sikerült. **Balta Miklós** néhány fontos költeményt olvasta fel amelyeknek nagy hatásuk volt. Az utóbbi estélyen **Dárdai Szende Olga**, **Radnai Jenőné** és **Farkas Imre** olvastak fel. A követ-

kező estéken **Bárony István**, **Dárdai Sándorné**, **Sulyok Tilda**, **Ritók Emma** szerepelnek előlvasókként.

○ **Tüzérváltás** beköszönt. A budapesti tűzérdandár továbbszolgáló altiszteje ma este a Vigadó összes termeiben bált rendeztek, mely fényesen sikerült. A bálon, melynek élén **Fleischmann** kapitány állott mint főrendező, megjelent herceg **Lobkowitz** hadtestparancsnok is jelenül. Ott voltak továbbá: **Schneller** brigadéros, **Zilinka** altábornagy, **Magyar** ezredes és több magasállású katonatiszt. A bált **Geszler J.** tüzemester **Stocker** ezredes nevével nyitotta meg. A zenét a 28. ezred zenekara szolgáltatta.

○ **Jurista-bál** A február 22-ára elhalasztott jurista-bál sikere érdekében elhalasztotta óta még nagyobb buzgalommal munkálkodik a bizottság. Gróf **Szapáry Pál** az arisztokrácia összes hölgyeit megnyerte a bálon való megjelenésre. Teljes díszben megjelenik a tábornoki kar is. Ugy hogy a bál ragyogó látványosság lesz. Az Országos Kaszinóban folyó táncgyakorlatokn napról-napra többben vesznek részt. A jegyek eladását vagy az Operában, mint a bál-irodában (Angol királyi-nézőszámla) megkezdték, sőt az Operában másodemeleti erkély már alig kapható. Vasárnap este 9 órakor az Országos Kaszinó dísztermében gróf **Szapáry Pál** elnök tiszteletére banket lesz, amelyen a táncokban résztvevő hölgyek és kisérőik is résztvesznek, de résztvehet mindenki, aki a meghívó előmutatása mellett dr. **Payer Imre** ügyvédnél (IV. Magyar-utca 38. sz.) részvételt bejelent. A banket után táncpróba lesz, amely egész kis fiók-bálnak igérkezik.

○ **A VII. ker. Demokrata-Kör** fényesen sikerült összejövetel rendezett ma este, amelyen elegáns hölgy- és férfiközönség jelent meg. Az estélyen **Gara József** lapszerkesztő olvasott fel, Pillanat-felvételek 4-et a politikai hetilap eseményekből. Utána **Kadosa Marcell** humorizált óriási tetszéssel az asszony kezezéséről, majd pedig **Pajor Odón** adott elő néhány szép dalt kellemes bariton-hangján. Ezután vacsora következett, majd cigányzene mellett táncra kerekedett a fiatalság.

○ **A Vasuti és Hajászi Klub** összes helyiségeiben a szalmári ev. ref. egyházmegye tanítói és lelkészei javára folyó hó 14-én, szombaton tartandó estélyi rendező-bizottsága mindent elkötve az est sikere érdekében. Előkelőségeink köréből jegyeket a többek között már megváltottak s részben megjelenésüket megígérték: **Szell Kálmán** miniszterelnök, **Darányi Ignác** földmívelésügyi miniszter, **Matkovits Sándor**, báró **Harkányi János**, gróf **Teleki László**, dr. **Hercezl Manó**, dr. **Malatynszky Kálmán** és még számosan. A bálányai tiszte **Hugonnay Béláné** grófné, dr. **Chorn Ferencné** és **Dözsörményi Sándorné** vállalták el. A hangversenyre közreműködésüket megígérték **Vida Etel** operanékes és **Aranyosi Janka**.

○ **A Szeretők bált** tisztikara a következőképp alakult meg: Elnökök: gróf **Balthány Lajos**, Alelnökök: dr. **madarasi Beck Gyula**, gróf **Khuon-Héderváry Sándor**, **Floch Reyerberg Alfréd**, gróf **Pejaosevich Márk**, **Szabó Nándor**. Jegyzők: ifjabb **Czeizler Béla**, **Hesvi Iván**, **Kreml Kálmán**, **Szeán Aladár**. Titkárok: **Brückler Arthur**, **Marozell János** gróf **Pejaosevich Elemér**, **Scherer István**. Pénztárosok: dr. **Kovács Ernő**, dr. **Rácz Jenő**. Ellenőrök: **Brückler Elemér**, **Domony Mórc**. Háznagyok: dr. **Dobay István**, báró **Inkey József**. A bál védnökségét **Augusta** főhercegnő vállalta el, aki személyesen megjelenik a bálon. A Szeretők Országos Egyesület elnöknője, özvegy gróf **Almássy Györgyné** buzgó fáradozása megszerzte a főrangú hölgyek támogatását. A bál különben 1903. február hó 17-én kedden lesz a Vigadó összes termeiben.

○ **Sikefenémák bálja.** A budapesti felnőtt sikefenémák és hó 14-én, szombaton este a Terézvárosi Kaszinóban tartják meg báljukat, amely egyike lesz a legérdekesebb mulatságoknak. A sikefenéma szereplők ez alkalommal színdarabot is rendeznek, természetesen mimikával és pedig előadnak egy egyfelvonásos vígjátékot az **Igaz szerelem** címen. A mulatság este 9 órakor kezdődik.

○ **Örmesterek bálja.** A 68-ik gyalogezred örmesterei és hasonrangú altiszteje **Hanke Tivadár** ezredes neje védnöksége alatt szombaton, február 28-án a budai Vigadó termeiben táncmulatságot rendeznek, mely fényesen igérkezik. A katonai és polgári körök számos előkelő tagjának megjelenése már biztosítva van.

○ **A Párisi nagy áruház és főköztelét személyzet** március hó 8-án a Terézvárosi Kaszinó dísztermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez. A hangversenyen közreműködnek: **Kovács Mihály**, **Róza Sándor**, **Donát Ede**. Kápolnai Irén, **Fóty Frida** és **Z. Rottmann Vilma** urhölgy.

SPORT

○ **Az Automobil-Klub** ma délután igazgatósági ülést tartott gróf **Szapáry Pál** előkelte alatt. Dr. **Molnár Ákos** igazgató előterjesztette évi jelentését, amely hű képet adja a magyar automobil klub és a magyar automobil ügyei fejlődésének. Az igazgatóság tudomásul vette a jelentést. Jelentette továbbá az igazgató, hogy az idegenforgalomra való tekintettel az ország különböző részein mintegy 1000 benzín állomást fog a klub felállítani amelyek a külföldről Magyarorszába jövő automobilisták valamint a magyar automobilisták számára rendkívül nagy szolgálatot vannak hivatva teljesíteni. Most már megszűnt az az anomália, hogy a külföldről Magyarorszába jövő automobilisták, csak Budapestre szerezhetik be benzín szükségletüket. Az igazgatóság ez intézkedést örömmel vette tudomásul és az állomástérkép megszerkesztésével **Pollák Gyulát** bízta meg. Egy klubtag panaszt tett, hogy a budapesti államrendőrség az automobilisták vizsgálatánál nem jár el kellő méltányossággal. Az

igazgatóság a főkapitányt kéri fogja, hogy a vizsgálóknál egy klubtag is jelen lehessen.

○ **B. T. K. — M. A. K.** A magyar football-sport vezérőregele, a Budapesti Torna Klub jövő vasárnap találkozik athletikánk vezető testületével, a Magyar Athletikai Klubbal, a magyar bajnoksággért folyó küzdelemben, mely a két egyesületet kétféle hosszú szünet után ismét együvéhozza. A matchnek e körülményen kívül még az az érdekes jellege lesz, hogy a Budapesti Torna Club ezáltal első ízben játszik a margitszigeti sporttelepen. Délelőn 1 órakor a II-dik csapatok, délután 8 órakor pedig az I-es csapatok mérkőznek a szövetségi díjért, illetve bajnoksággért.

TÖRVÉNYSZÉK

○ **Dr. Ággyvédi kamara ügyésznének feljelentése** A budapesti ügyvédi kamara ügyésze, amit azt annak idején közölték, zugírászat kibágása miatt feljelentést tett dr. **Bartsch Gusztáv** m. kir. államvasuti fő elügyelő és igazgató-helyettes ellen. Ez ügyben a budapesti büntetőbíróóság 2868/1903 sz. végzésével az elsőbíró-ságnak végzését, melylyel a feljelentést a limine elutasította, helybenhagyta és a kamara ügyésznének folytatódását elutasította a következő megokollással:

A budapesti ügyvédi kamara ügyésze dr. **Bartsch Gusztáv** államvasuti főelügyelő ellen zugírászat kibágása miatt emelt vádat azért, mert a máv. képviselőtestület bíróság előtt beadványokat ellen jegyzett, holott mint ügyvéd az ügyvédi kamaránál bejegyezve minos. Az elsőbíróóság közölve a vádmindíványt a kir. ügyészséggel, a kir. ügyészi megbízott akkép nyilatkozott, hogy nem vállalja el a vád képviselését. A Bp. 527. §-a a jogot ad a bíróságoknak arra, hogy a vádmindíványt törvényszériség tekintetében megvizsgálván, tárgyalás nélkül az ügy érdemét világos esetekben akkor döntsék el, ha első sorban büntethető cselekmény, vádó vagy kellő vádmindívány hiányzik. Amde jelen esetben az elsőbíróóság által az iratokhoz csatolt hivatalos kiadású „utasítás”-nak 14. §-a szerint támaszkodva az elsőbíróóság által már felhívott a közmnak és közlekedési ügy a polgári perrendtartás 84 §-a alapján kibocsátott igazságügyminisztériumnak 1835. évi 7922. sz. miniszteri rendeletekre, dr. **Bartsch Gusztáv** azon lehatalmazás alapján képviselte az államvasutakat nem közigazgatási személyiséget, melyet felhatalmazója részéről a felhívott igazságügyi minisztérium rendeletében kijelentett azon elvöló fogva nyert, hogy mindazon beadványokat, melyek különböző ügyvéd ellenjegyzését igénylik és a bíróságokhoz vagy közigazgatási hatóságokhoz intézendők, mint a szakosztály tagja a nyert meghatalmazás alapján adja ki és írja alá. Minthogy pedig a fentiekhez képest az államvasutak igazgatóságának mint félnek meghatalmazott által oga van közhatalossággal érintkezni és mivel a büntethetőség alapfeltétele az üzletizerűség azt jelenti, hogy valaki díjazással viszi véghez a fél tiltott képviselését a bíróság előtt, amde ezen feltétlen jelen esetben elő nem fordul, mert hiszen miniszteri rendeleteken alapuló és a 1874. 34. tc. 39. §-a értelmében is helyt fogható meghatalmazás esetén forogván ön. helyesen járt el az első bíróság akkor, amidőn büntethető cselekmény fenn nem léteben a vádat tárgyalás nélkül elutasította s ezen lebbviteli bíróság a fent kifejtettek alapján utasította el pótmagánvádló felvolamodását.

○ **Dr. Soós Kálmán ügye.** A zsarolás és vesztegetés vádjával terhelt dr. **Soós Kálmán** törvényszéki bíró ügyében a királyi ügyészség tudvalevőleg vizsgálatot indítványozott s egyszersmint kérte dr. **Soós** letartóztatását. **Sárkány Lajos** központi vizsgálóbíró az ügyészségnek a letartóztatásra vonatkozó indítványát megtagadta és Soós ellen a büntetőtörvény 468. §-ába ütköző megvesztegetés miatt rendelte el a vizsgálatot. Ez a törvényszakas a megvesztegetés tényét bűnül rója fel annak a bírónak, aki habár hivatali kötelességét nem is szegi meg, hivatalánál fogva teljesítendő cselekményét ajándékok, jutalmak követel, elfogad. A büntetés maximuma öt évig terjedhető fegyház. A vizsgálóbíró tegnap délután 4 órától este nyolc óráig hallgatta ki **Soóst**, s ezután hirdette ki előtte a vizsgálatot érendelőt végzését, melynek törvényes következménye, hogy **Soóst** tel kell függeszteni hivatalától. Ugyancsak tegnap hallgatta ki **Schwartz** Ábrahámet is s a kibálgatás után elrendelte ideiglenes szabadonbocsátását. A végzés ellen dr. **Magyar István** ügyész felvolamodással élt s így a szabadonbocsátást addig nem lehetett foganatosítani, amíg a vádanas az ügyészség felvolamodása tárgyában nem határozott. Dr. **Soós** védelmével dr. **Vaisz Sándor** ügyvédet bízta meg.

○ **Gyilkosság vádja után — fölmentés.** A **szekecsfejevárdi** esküdttörbőség három napon át tárgyalta **Krause** Vilmos ügynök bűnpérdét, aki azzal volt vádolva, hogy **Bernát** Julia magánzónót meggyilkolta. Ma délelőtt befejezték a tárgyalást s az esküdtek tanácskozára vonuak vissza. Az esküdtek elé, mint **szekecsfejevárdi** tudósítónk táviratozza, azt az egyetlen kérdést terjesztették: hogy bűnös-e a vádlott abban, hogy **Bernát** Julit meggyilkolta. Az esküdtek erre a kérdésre nemmel feleltek, mire a törvényszék fölmentő ítéletet hozott. Az ügyész, minthogy okot nem látott a semmisségi panaszra, megnyugodott az ítéletben, mire

a közönség megéjlenete. A vádlott nyugodtan fogadta az ítéletet, amelynek kibírdelése után rögtön szabadon bocsátották.

A földosztó.

— Várkonyi és leánya az esküdek előtt. —

Budapest, február 12.

Egy programbeszédé miatt amelyet a legutóbbi általános választások idején Gyomán tartott, került ma leányával, Mariskával együtt a vádlottak padjára Várkonyi István budapesti háztulajdonos, az agrár-szocializmus hírdető apostola. A szépséges Mariska, aki időközben felesége lett dr. Hegedűs Aladár miniszteri segédfogalmazónak, úgy jutott a szerephez, hogy segített saját alá rendezni apjának beszédét, amely nyomtatásban is megjelent s ekkor csípte meg az ügyészség. A beszédben radikális tanokat hirdet a földosztó apostol. Azt fejtegeti, hogy el kell törülni az államat mint minden rossznak a forrását s be kell hozni a társadalmi szövetkezést. El kell törülni a közhivatalnokok ama privilégiumát, mely szerint a fizetésüknek csak nyolcszáz forintot fölüli részét lehet lefoglálni, holott minden más halandónak az utolsó vánkost is elveszik. Maga a kormány is egy érdekcsoport. Követeli, hogy a bírakat a nép kebeléből válasszák, hogy az igazságszolgáltatást közvetlenül maga a nép gyakorolhassa. Minden peres és perenkívüli ügyben teljes szabad véleményt és helyettesítési szabadságot, továbbá a halálbüntetés s az ügyvédi törvény megszüntetését kéri.

A mai esküdszéki tárgyaláson az általános kérdésekre Várkonyi mondta, hogy 52 éves, felekezetenélküli háztulajdonos. Gimnáziumot és egyetemet végzett, írgatásért már büntetve volt.

Várkonyi Mariska 24 esztendő, evangélikus vallású, feleszendő öta dr. Hegedűs Aladár miniszteri segédfogalmazó felesége.

Magára a vádra nézve Várkonyi István megjegyzi, hogy nem érzi magát büntésnek. Nem ő a szerzője az inkriminált brosrúának. A választói küldöttség be neki a kéziratot s kérték, hogy nyomassa azt ki s mint a programbeszédjét terjeszse a választók között. Ő a leányát bízta meg, hogy nézze át s nyomassa ki a kéziratot, mivel neki a kerületben volt dolga.

Az elnök: Ki tehát a szerzője az inkriminált brosrúának?

A vádlott: Az, aki beküldötte. Én csak letisztáztam.

— De maga nyomatta ki?

— Nem én, hanem a leányom.

— Nem is a maga házában készült az inkriminált brosrú?

— Én csak az első három lapot letisztáztam az eredetiből.

Várkonyi Mariska szintén ártatlannak mondja magát. Amikor édesapja Gyomán programbeszédét mondott, a választók a beszédből jegyzeteket készítettek s azt a maguk óhajátával bővíve beküldték, hogy nyomassák ki.

Az elnök: Ki adta a kéziratot a nyomdába?

A vádlott: Én.

— Ki fizette ki a költséget?

— Én.

— A programbeszédét tehát a választók készítették az édesapjának?

— Igen. Mikor tisztázották, hogy lépjen föl a kerületben egyuttal megmondották neki, hogy milyen elvek alapján hajlandók őt megválasztani.

— Amikor leirta a kéziratot, a maga gondolatát is beleírta?

— Én csak technikai munkát végeztem.

Ezután fölolvasták az inkriminált beszédet, ami közel egy órát velt igénybe. Ezután az elnök ismét Várkonyit szólította elő s az egyes inkriminált kijelzésekre kihallgatta. Várkonyi az elnök kérdéseire szapora bőbeszédűséggel felelt.

— Hogyan van az, hogy ön felekezetenélkülinek vallja magát s mégis a papokkal foglalkozik?

— Az én vallásom a szeretet vallása, amely közvetlenül Krisztus urunk tanításain alapzik. Programbeszédemben csak azt hangoztattam, hogy a csanádi püspökség javai osztassanak szét apró parcellákra a nép között jutányos bér mellett.

— S ez a bér kit illel meg, a püspököt?

— Nem, ez közöribe lett volna fordítandó.

A kérdések szövegéhez után a perbeszédre került a sor. Dr. Böhm Alajos királyi ügyész vádbeszédében beigazoltak látta ugy Várkonyival, mint leányával szemben az osztálygyűlöletre való írgatás vétségét s marasztaló verdiket kért mindkét vádlott ellen. Várkonyi István 2 óra hosszán tartó beszédében pontról-pontra foglalta az inkriminált programbeszéd nehezített részeit s minduntalan törvényhozással igazolta, hogy ő az inkriminált kitételekben nem lázított, nem írgatott. Hosszra nyúlt beszéde végén ismét elragadta heve s az elnök többször ráosongett. Végre is miután ez sem használt megvonta tőle a szót.

Ezután Várkonyi Mariska szólt fel s védelmére a következő beszédet mondotta:

— Én atyámnak szívességet akarlam tenni, mikor a régebbi programbeszéd részeit a választási agitáció céljából készitendő nyomtatvány számára lemasoltam. Az írgatás okolata itt ki van zárva akkor, mikor az ember az alkotmányos követelzást és a törvényhozás után gondolja orvosolni az országos bajokat. Ezt bünygyi perrel megtámadni, nagyon kevés alkotmányos érzérről tesz tanuságot. Más kultornemzetnél, ahol a szabadság eszméje inkább

érelődött, így per lehetetlen volna. Ezt az atyámnak szívességből és gyermeki kötelességből végzett segítséget önök eljárás a gyilkosságra készített cselekedetével egy nívóra helyezni. Az ellen erkölcsi érzésem tiltakozott volna, de a lemasolás olyan szívesség volt mintha egy pohár vizet nyújtottam volna neki. Az intelligenciáról másolt részletekre vonatkozólag, melyekbe bele vannak vonva hivatalnokok katonák és az ügyvédi kar, csak azt jegyzem meg, hogy ezek diplomájukkal igenis elküldteteknek érzik magukat a néptől, s szandékaikban bár nemcsak lehetnek a nép jóakarói de éppen elkülönítettségüknel fogva nem tudják mi a nép érdeke, mi szolgálhatnára vagy kárja. S mikor ezt mutatja ki a programbeszéd ezzel nem látzi, nem írgat, a jogos bírálat határát át nem lépi. De hisz nem is volt ez a programbeszéd hatással a népre, mert az most is oly csendes, mint volt azelőtt. Nem közbömbös hát, hogy volt-e hatása vagy sem? Az esküdtbírósg a tanuk kihallgatását nem engedvén meg, nem bizonyíthatok. Így hát negatív alapon védem igazságot. De amennyire én nem bizonyíthatok, a tekintetes esküdtbírósg épp oly kevésbé sütheti rám a szerzőség vádbírság. S amily jogosan vél ő engem büntésnek tartani, épp oly joggal vélem én magamat büntetlennek.

A fiatal, szép asszony kipirulva ült le helyére a beszéd után.

A válasz és viszonzás után az esküdek kihirdették verdiktjuket. E szerint Várkonyi István büntésnek mondák ki az osztálygyűlöletre való írgatásban mint szerzöt. Várkonyi Mariskát ellenben egyhangulag felmentették. A törvényeszk az esküdek verdiktje alapján Várkonyi István a büntetökönv 172. § 2-ik pontjába ütközö osztálygyűlöletre való írgatás vétségéért 2 havi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélt. Várkonyi Mariska írgazott dr. Hegedűs Aladárnt ellenben az esküdek íelmentö verdiktje alapján szintén felmentette. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, Várkonyi ellenben semmissé panaszt íelmentett be.

A Humbert-Cattani-pör.

Budapest, február 12.

Ma kezdődött meg annak a rágalmazási pörnek a tárgyalása, amelyet Cattani bankár Humberték ellen indított. Cattani bankár hitelezője volt a Humbert-családnak s amikor a hitelezők valamenyenien gyanakodni kezdtek, Cattani kiméletlenül sürgette és követelte pénzt. A Humbert-család hogy időt nyerjen, bepörölte Cattanit uszora miatt, de a vizsgálatot abbahagyták a bankár ellen tárgyi okok hiányában. Erre Cattani bepörölte rágalmazásért Humbert Terzét, Frigyeszt és Daurignac Mariát. Ezt a pört tárgyalta a párisi fenytörrendörbírósg kilencedik kamarája. Humberték megjelenése leirhatatlan szenzációk kellett. Maga a nagy Humbert-pör is aligba fog nagyobb érdeklődö közönséget csödiíteni a törvényeszk palotájába, mint ez a pör. Másféltizen kérték az elnököt, ne épödjegyet váratokban, levélben, a kiváncsi nagy protekciók mozgósítottak, hogy bejuthassanak a tárgyalóterembe. Jóval a pör kezdete előtt ezernyi közönség szorongott a folyosókon, de csak nyolcvan embernek adtak ki jegyet. A közönség körében ott van Feydeau, Madame Gyp, Halévy és az iróvilág sok tagja. Humberték egyre lenyegedöztek, hogy majd a fő-pör tárgyalásán állanak elő a leleplezésekkel.

(A tárgyalás.)

Tizenkét órakor rendezte el az elnök a vádlottak elővezetését és amikor megjelennek, az egész közönség feláll és a Les voilà! Les voilà! telkiáltás bangzik végig a termen. Elsőnek Daurignac Maria kisasszony lép a terembe; régi vörös bluz van rajta, tejen matrőzkalap. Tekintet állandóan a földre van szegyezve. Humbert Frigyes jön mögötte. Magas karcu alak, nagyon elegans. A harmadik Humbert Terz asszony. Néhány pillanattal habozik, hogy belépjen e a tárgyalóterembe, végre is megmagyarázzák neki, hogy bele kell törödni a megmáshatatlamba. Mozdulatit olyan egyszerűek mint rubázata: kerek, fekete szoknya s egyszerű, fekete kabát van rajta. A nyakában ezüstöröká-prém, kezén fehér keztyü. Alighogy a terembe lépe t, é ének tarsalag térjével, akit, amióta Párisba érkeztek, nem látott.

Humbert Frigyes tisztán és érthetően beszél. Daurignac Maria hangja alig hallható. Aztán Humbertnéől kéri az elnök hány éves?

— Pontos életkorommal nem szolgálhatok. Negyvenéves vagyok; néhány hónapattal több, vagy kevesebb nem tudom.

Cattani előadta, hogy soha uszorakamatra pénzt senkinek nem adott. Az elnök most ismét Humbertnére adja át a szót és tetszöltöta, hogy minden szenvedély nélkül nyilatkozzék.

— Mélyen meg vagyok rendülve a szerencsétlenség által, melybe családomat és barátaimat döntöttem. Ez állapotomban valóban nehéz tüntözteim magam. Amde akarom, hogy az egész világ tudja, hogy az egész bajomnak Cattani az okozója. Ö nekem 200.000 frankot kölcsönzött és ebből az összegből 120.000 frankot ékszer alakában adott át, melyek alig értek valamit. Mikor ezt megmondottam neki, azzal védekezett, hogy az ékszerök köveit legjobb barátja, Haas ur kicserölte. Cattani volt az, aki megvettete velünk a Teleyran-birtokot 3 millióért. Ö kölcsonként a vétértart, melyért mi hosszabbítási kamatozóként 500.000, 180.000 és 200.000 frankot fizettünk. A legnagyobb uszora, aki valaha megváltott. Nem-

csak 60 és 65, de bizonyos esetekben 8—400-as kamatot fiztetett velünk.

Cattani tiltakozására Humbertné közbevágt: — Ne hazudjék! Hiszen bocsánatért jött könyörögni hozzánk. Es csak Vallénak, a mai igazságügy-miniszternek, az egykori ügyvédnek köszönetbeli a szabadulása. Amde ma nem mondok többet, majd a lezámolás nagy napján beszélök Vallé igazságügy-miniszter ural. (Élénk mozgás.)

Aztán Humberték hallgatják ki. Mindenki meglep nagy jogi képzettségével. Kijelentéseibe ravasz fenyegetéseket és feltétlen pretenziót tud belevinni. Megvádolja Vallé igazságügy-miniszter, hogy Cattani üzemelhez segédkezet nyújtott, mire az elnök a szó megvonásával fenyegeti. Majd nyíltan megvádolja a kormányt, hogy szívesen hagyta őket menekülni és alighogy Madridba érkeztek. Tudták, hogy ott vannak. A nagykövet, a francia konzul naponként láták őket, de sohasem voltak hajlandók felismerni. És még folytatná vádait de felesége ínt neki, hogy ne szóljon. Mire meghajlik az elnök előtt és leül.

Most a tanuk kihallgatása következik: Lóinl, a Humberték csödbiztosá kijelenti, hogy ök igen sok készpénzt is kaptak. Robert védö kéri, hogy reális eljárás-e nagy bank részéről, hogy kliensének pénz helyett ékszert ad? Lóinl válaszólag kijelenti, hogy Cattani üzleteinek lebonyolításához neki nincs köze.

— Ime! — így kiált lel Robert védö, — hogy beszél Cattani egyetlen mentö tanuja!

Rousseau, Cattani képviselője, kéri Humbertnéől, hogy miért kért Cattanitól pénzt, ha uszorasnak tartotta?

Mire Humbertné a közönség élénk mozgása közt kijelenti, hogy neki nem kellett az uszorasokhoz fordulnia, hiszen azok nyomában voltak és ki nem engedték.

Rousseau: Hát tagadja-e, hogy nagy örökség ürügye alatt kért Cattanitól pénzt?

Humbertné: Ha ön mindent tud, mit kérdez engem? (Derűtség.) Én összes hibáimat jóvá írgom tenni és legyen nyugodt, a nagy tárgyaláskor egy szót sem fogok elhalgatni!

Rousseau: Miért e halogatás? Miért nem szól ma?

Humbertné: Jó ural ha nyolc hónapot várnam, várhatok még néhány hetet. (Nagy derűtség.)

Emile Daurignac tudja, hogy Cattani 500.000 frankot kapott egy prolongációért. Reidingner ügyvéd, Cattani veje kijelenti, hogy Romain Daurignac azzal a kijelentéssel jött hozzá, hogy Cattani letaróztaták, ha nem ad pénzt Humbertnének. Romain Daurignac ezt tagadja. Ellenben emlékszik rá hogy Cattani megíelent Humbertnének, ö ö tördre ereszkedve könyörgött neki, hogy ne tegyen ellene íeljelentést. Cattani hazugságnak mondja ezt az állítást. Romain Daurignac íolytani akarta vallomását, de Humbertné közbevágt: — Majd írott bizonyítékokkal á lunk e ö. Már látom, hogy Párisban nem hisznek csak a fekete betűnek fehér papíron. De ha kell, hát lesz viágosság!

Páris, február 12.

Ma is igen nagy az érdeklődés. Cremieux szenátor, Cattani volt ügyvédje és jogtanácsosa, kijelenti, hogy az ö intervenciója íöképpen jogász volt és határozottan tiltakozik a Humbert Terz által ellene emelt vádak ellen. Ervel szemben Humbert Terz és Frigyes ragaszkodnak ahhoz, hogy Cremieux intervenciója teljesen meg nem engedett volt. A tanuki-halगतást ezután berekesztették. Humbert Terz kijelentette, hogy csak a vád- és védbeszédök után fog beszélni. Humbert Frigyes arra a nyilatkozatra szoritkozott, hogy bizik a bírákban. Ezután Cattani képviselője szólt fel, aki igyekszik kimutatni, hogy kliense csak törvényes kamatokra kölcsönzött pénzt és kijelenti, hogy Humberték csak azért vádolták öt, hogy ártanak neki. Ezután Humbert Frigyes és Terz védöje beszélt és kifejtette, hogy Humberték jóhiszeműleg jártak el. A többi perbeszédököt nyolc napra elhalasztották.

A nacionalista lapok abból az alkalomból hogy Cattani bankárnak Humberték eleni pörében ezek súlyos gyanúsításokkal íeltek Vallé igazságügy-minisztert, hevesen támadják a minisztert. Egyik-másik azt mondja, hogy Vallének azt kellene kívánnia, hogy még ma a rendörbírósg elé idézék tanuak és szembesítsék Humbertékkal. Ha ezt nem teszi meg, több ellenzéki képviselő ínterpellációt fog benyújtani ebben az ügyben.

Mouthon a Matin munkatársa, aki íogelészöti jött nyomára a Humberték szédelgéseinek, azt mondja, hogy az egész csaiás érteim szerzője a volt igazságügy-miniszter, Gustáv Humbert volt, aki szuggesztív uton kényszerítette menyét mindenre. Bigault de Granrut ügyvéd szintén ezen a nézetem van és a vádakot be is bizonyította a vizsgálobíró előtt.

VIDÉK

— (Pestmegye közigazgatási bizottsága) ma délelött ülést tartott Beneszy Ferenc íóispán elnöklete alatt. A közigazgatási bizottság íelhatározta, hogy Vaszary Kolos bíboros hercegprímást a születte 71-ik évfordulója s Gulner Gyula államtitkárt a Lipót-rendek való kitüntetésé alkalmából táviratilag íüdvözli. A pénzügyigazgatóság íelentése szerint egyenes adóban 328.271 koronát íizettek be január hónapban, 37.087

korona 34 fillérrel többet mint tavaly. Hadmentességi díjban 6196 korona 97 fillért fizettek be a tavaly januáriusi 5486 korona 60 fillérel szemben s ezerszint az idén 710 korona 87 fillérel többet. A közoktatásügyi miniszter tudatja Pestvármegyével, hogy a kiskunfélegyházi polgári leányiskolai tanárok és tanítók véglegesítése tárgyában hozott közigazgatási bizottsági határozatot jóváhagyta s nem fogadja el a város részéről írlhozott azt az érvelést, hogy két azonos foku leányiskola léttartásával az anyagi erején állul lenne megterhelve. A bizottság a leiratot tudomásul vette.

— (Jubiláló főszolgabíró.) Nógrádmegye gácsi járásának közönsége nagy ünnepeket rendezett a napokban Szakáll Antal gácsi főszolgabírónak. A közviszteleben álló főszolgabíró ugyanis most töltötte be a közpályán írlt működésének negyedszázados évfordulóját. A jubláus főszolgabíró tiszteletére a megyei tisztviselők és jegyzők összegyűltek és nevükben Posa István üdvözölte Szakállt és egy díszalumbot és egy briliáns gyűrűt nyújtott át a közönség és a kerület ajánlókaként. A főszolgabíró tiszteletére banket volt.

— (Somogy vármegye) közigazgatási bizottságának Tallán Gyula főispán előklete alatt ma tartott rendes haviülésében bejelentette a pénzügyvizsgáló, hogy január 8-án a közpályán az adófelvétel kedvezőben alakult, mint a múlt év hasonló időszakában. Az állategységviszonyok kedvezőtleneke amennyiben a ragadós száj- és körmörviás több közönségben járványos jelleggel lépett fel; a betegségek a Kis-Czettel származó tarka limókkal lett behuroolva. Szigorú intézkedéseket tettek a járvány továbbterjedésének megállítására, így a központi járásban a szarvasmarha- és sertésvásárokat betiltották. Fuchs János állami e mi iskolai tanító a fejeelmi választmány az 1876: XXVIII. t.cikk 7. §. 4. d) pont a alapján tanítói állásától elmozdította mert a bardszerzsiói közönségi bizottságok kárára könyvelői minőségben önmaga által beismert többrendbeli okirathamisítást követett el. A fejeelmi választmányok e határozatát megerősítést végett a közoktatásügyi miniszterhez feltejesztik.

— (Hódmező-Vásárhely) törvényhatósági bizottsága Lukács György főispán előklete alatt tartott február havi közgyűlésében a párbaj ellen feliratot intézett a képviselőkhöz. A közgyűlés kimondta továbbá hogy a város összes uti személyzetét beiratja a gazdasági munkás- és cselédség-pénztárba.

Nyiltér.

Lakást keresek

1-ső vagy 11-ik emeleten, a VI. vagy VII. kerületben, csakis újabb, modern berendezésű házakban. Kivátnatik 2 vagy 3 utcai és egy udvari szoba a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. Levelek „Igazgató” jellegével a kiadóba kéretnek.

Csász. és kir. szab.

Pick testvérek

férfiszabók Budapest, V., Dorottya-u. 12., legutányosabb angol ruhabérlét, magyar diszrubák műtermé.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Belgrád, február 12. Báró Heidler-Egeregg eddigi osztrák magyar követ ma ünnepies kihalgalatón át-nyújtotta a királynak visszahívó levelét. A kihalgalatás után a király és a királyné szívélyesen elbucuztak a követül.

A magyar cukor ellen.

Hamburg, február 12. A Neue Hamburger Börshalle értesülése szerint arra való tekintettel, hogy az osztrák és magyar cukorkontingentálási törvények következtében az osztrák és a magyar cukor a tranzitforgalomra nézve a világpiacon kisebb értékűnek ígérkezik, mostanában az érdekelt cukoregyesületek Hamburgban és Magdeburgban, valamint Angliában tárgyalásokat folytatnak a végett, hogy az osztrák és a magyar cukrot ezentúl csak később megállapítandó árleállítással bocsássák árverésre.

Elismerés Marconinak.

Róma, február 12. A szenátus a belöldi telefon-szolgálatról szóló törvényjavaslatot tárgyalja. Galimberti miniszter közli, hogy Marconival folytatott tárgyalások alapján biztosította egy rendkívül erős radiografikus állomásnak Rómában való építését, mely közvetlenül fogja a táviró-jorgalmat Argentiniával. A miniszter felolvassa Marconi táviratát, melyben azt jelenti, hogy társasága elfogadta az olasz kormány erre vonatkozólag javasolt egyezményt, Azonkívül melegen köszönetet mond a hazája részéről nyújtott támogatásért. (Tetszés.) A miniszter hozzátesszi, hogy holnap törvényjavaslatot

teresz a parlament elé az említett állomás felállítására ügyében (Előnk helyeslés.) Ezután egyhangulag elfogadták Finali szenátor következő indítványát.

A szenátus nagy meglepéssel hallotta a miniszternek Marconira és művére vonatkozó kijelentését és legszívesebb üdvözlését fejezi ki Marconinak.

Az előnk kijelenti, hogy ezt a határozatát táviratilag közölni fogja Marconival. A telefonszolgálatra vonatkozó törvényjavaslatot ezután elfogadták és a gyűlést berekesztették.

A szocialisták ellen.

Berlin, február 12. A birodalomgyűlés ma folytatta a birodalmi belügyi hivatal költségvetésének tárgyalását. Hilber Wurm beszédével foglalkozik és azt mondja, hogy a szocialdemokrácia hibája, hogy ha a munkások és a munkaadók közt ír táfont. A munkásokkal, ugymond, az egyenjogúság alapján akarunk banni. A békét akarjuk, de nem minden áron. Stöcker azt mondja, hogy hallatlan az a mód, amelylyel Wurm a szöszékről beszél. Hiszen a szocialdemokraták közt is vannak gazdag és vagyonos emberek. De gazdagnak lenni és ezután itt ilyen beszédeket mondani, ez politikai értelmetlenség. A szocialdemokrata képviselők közt csak három valóságos munkás van. (Nevetés a szocialdemokratáknál.) Ha a vámtarifajavaslát elfogadása után azt mondják: „A többség uszoravámokkal tömi tele a zsebeit”, ez pártatlan hazugság. (Helyeslés jobbról.) Nevetés balról.) A tárgyalás folytatását azután holnapra halasztották.

A szász udvarból.

Drezda, február 12. A király ma délelött vadászatra ment a drezdai pusztára. Az özevgy királyné, aki a minap hurutot kapott, most könnyű sejtiszövet-gyűladásban szenved s azért néhány napig ágyban kell maradnia. Lása nincs.

Mercier a szenátusban.

Páris, február 12. A szenátus folytatja a kétfős szolgálati időről szóló törvény tárgyalását. Mercier tábornok módosítványt nyújt be, mely felhatalmazza a hadügyminisztert, hogy a harmadik szolgálati évben bizonyos számú katonát visszatartson a szolgálatban, ha a reaktiváltak száma nem bizonyulna elegendőnek. André hadügyminiszter ellenzi Mercier tábornok módosítását és kijelenti, hogy a törvény szigorú alkalmazása Franciaországnak szolid hadsereget fog biztosítani, mely a nemzeti védelem minden szükségletének meg fog felelni. Mercier indítványát 196 szavazattal 44 ellenében elvetették.

A mexikói pestis.

Bréma, február 12. A Weiser Zeitung jelentése szerint a Melchens-cóg Maoatlanból (Mexikó) azt a jelentést kapta, hogy a pestist ott elszigetelték és nem terjed tovább. Maoatlanon kívül nem fordult elő pestis eset. Február 8-ig egy európai ember sem kapta meg a betegséget és a halálozások, valamint a megbetegedések száma kisebb, mint az Európába érkezett jelentések mondják. Januárban 183, február első hetében pedig 24 ember halt meg pestisben. A kórházban naponként átlag 40 embert kezelnek.

A venezuelai ügy.

Washington, február 12. Báró Speck német ügyvivő tegnap este közölte Bowennel, hogy Németország 340.000 dollár készpénzt követel vagy pedig zálogjogot valamely venezuelai kikötő vámbevételére mindaddig, míg a német követelések kielégítve nem lesznek. Bowen megtagadta a zálogjog megadását a hágal békebírósg döntése előtt azzal a megjegyzéssel, hogy ebben a követelésben újabb előnyös jog foglalhatik. A lapok szerint Anglia és Olaszország visszautasított minden feloldást Németország eljárásáért és közölte Bowennel, hogy ragaszkodnak ahhoz, hogy az ő megállapodásuk Németország eljárása által ne beolýosítottassék.

Közigazdasági táviratok.

Ecs, február 12. A kormány megkezdte a tárgyalásokat a Dunagőzhajós Társasággal a szubvenció-szerződés megújítása céljából. A szerződés megkötésekor fog dönteni a kormány annak az egy millió koronának hovatartozásáról, amely az 1902. évi költségvetésben a dunai hajózás teljesítésére volt felvéve.

Beos, február 12. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az irányzat lanyha lett s realizációs eladásokra került a sor. New-York gyöngült árlóvilamokat jelentett s erre burában tulnyomó kínálat mutatkozott. Kötelelt: Buza tavaszra 7.50—7.48—7.49, rozs tavaszra 6.83—6.84 zab tavaszra 6.26—6.28 korona. A készáruk piacán vásárlási kedv híján teljesen szűnelt a forgalom s az irányzat hanyatlott. A tőzsde bágydában zárult.

Záratkor maradt: Buza tavaszra 7.46—7.47, rozs tavaszra 6.81—6.82, zab tavaszra 6.26—6.27 korona.

KÜLÖNFÉLÉK

Kétely.

Okom nincs kételkedni benned,
És nem hiszek mégsem neked.
Félek, hogy árulást, bűnt leplez
Oszinta, nyílt tekinteted.

S kétségbeesve gondolok rá,
Hogy kételyem örök marad,
És nem hiszem sosem igaznak
Szerelmes, nyájás, szép szavad.

S az oltárnál, ha ottan állunk,
S az örök esküt esküdd —
Egyre csak arra gondolok majd,
Hogy ezt az esküt megtöröd . . .

Vértessy Gyula

— Napoleon a haláláról. Mostanában egy rég elfeledett mű, Barry E. O. Meara ír orvos „Napoleon száműzetésében”, vagy „Egy hang St. Helénából” című műve került a nyilvánosságra, amelyben a száműzött császár mondásai és véleményei vannak bejegyezve naplóalaktan. 1815. december 14-ikén a következő sorok vannak feljegyezve:

— Napoleon lázban feküdt, amikor felkerestem; azt rendeltel neki, hogy keljen fel. Mire ő azt felelte, *ri viberbe troppo.* (Sokáig élünk.) Majd temetésről beszélt és azt a kívánságát nyilvánította, hogy földi maradványait égessék el mert boltteste így nem ártana senkinek. A feltámadásban nem hitt, de ha ez így is volna, — szerinte — ha ez a csoda megtörténhetik, a hamu is újra testté változhatna.

— Különös esküformák. A londoni büntetőbírósg előtt egy kínai tanu eskütételre szöölöttak fel. A kínai egy égő gyertyát kért s amikor odaadták neki, elfújta és ünnepelesen így szólt:

— Hunyjak el, mint ez a gyertya, ha sikkam nem az igazsgot mondja.

Egy indiai tanu, megjelenvén valamely ausztrálai bírósg előtt, kijelentette a bírónak, hogy az ő vallása szerint az eskü egyetlen jogerős formája az, ha a Ganges vize mellett teszi le az esküt. Az előnk nagy zavarban volt, de a tolmács kiment a szobából s néhány perc múlva egy pohár vízzel tért vissza.

— A Gangesből való ez a víz? — kérdezte a bíró meglepve.

— Nem — felelt a tolmács — de hisz itt csak arról van szó, hogy a tanu a Gangesből valónak higgye ezt a vizet. Ha azt mondom neki, hogy ez a víz a szent folyamból való, nem kell neki tudnia, hogy igazat mondok-e. S az indus megesküdt a „szent vízre”, amelyet a közeli kutból szivattyuztak.

— Velence nagysága. Nagy és hatalmas volt Velence hajdanta. Nagyságát és hatalmát bizonyítja, hogy a keresztet-hadjáratok alatt, 1202-ben kereskedelmi hajórája oly nagy volt, amely 4500 lovas, kilenc ezer csudierit és huszezer fantit kilenc hónapra való eleséggel együtt képes volt magába fogadni. Abban a hajóhadban, amelyikkel IX. Lajos keresztet-hadjáratát látta el, egy sem volt nyolcvan lábánál rövidebb, de volt olyan, amelyk 110 láb hosszú s 70 láb szélességű volt! Még a XVI-ik században is, amikor már hatalma hanyatlani kezdett, még mindig 3345 hajója volt 43 ezer matrózzal. Kereskedelmi szempontból oly realisan tartották, hogy igen sok uralkodó kezelte kiskoru örökösének vagyonát Velenceben, mint abban az időben a legbiztosabb helyen.

— Végrehajtók az usztatóban. Különös az a vizsga, amelyet Angolország Hlavik nevű városában ki kell állaniok mindazoknak, akik az amnyge se tulszagosan kellemes végrehajtói pályát választották ki maguknak életül. A vizsgálat legkevésbé sem igazolja a szakképzettséget, de legalább kellemetlen, némi elégtételre azoknak a szerencsétlen halandóknak, akiknek leggyakoribb látogatója a végrehajtó. Hlavikban azoknak, akik a végrehajtói állásra pályáznak, a város közeleiben lévő usztatóhoz kell lovagolniok, ott az egybegyűlt nép szemeláttára kell ugorniok a vízbe és azon kell lenniok, hogy uszva, labkiolva, kapálózva, már ki ahogyan tud, a másik partba jussanak. Aki lehamarabb odaér, az lesz a végrehajtó. Hogy ez a vizsgálat még ünnepiesebb legyen, a piszkos vízben való versengés ideje alatt a parton zenekar játszik. Ez a különös vizsgálat János király idejéből származik. A király 1210-ben megátogalta a várost, de nem fogadta a kellő kényelem. Ezért a végrehajtókat okolta és haragjában megparancsolta, dobják a végrehajtókat az usztatóba. Meg is történt és azóta is, most is hétszáz év múltán az usztató piszkos vízében kell működésüket megkezdnie annak, aki végrehajtó akar lenni.

hizalt sertés — f., könnyű sertés 123.— fillér
 elsőrendű süldő — i. elő juh — f.,
 levágott juh 60—100 fillér, bosnyák silányabb sertések
 — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—30.—
 korona páronként.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, február 12.

Méréselt vételkédv következtében csak 13.00
 mérernáza buza került a forgalomba. Helyben rak-
 tározott áru 5 fillérrel esett, később szállítandó árua
 még árengedményvel sem akadt vevő.

Más gabonafélékben nem változott az árak.
 Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 400 mm 81 k. 8 K. 45 f.,
 300 mm. 81.5 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 45
 f., 300 mm. 81.5 k. 8 K. 42.5 f., 100 mm. 81 k.
 8 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 81
 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 41 f. 400
 mm. 80.5 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 80.5 k. 8 K. 45 f.,
 100 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 20
 f. felső, 300 mm. 79.8 k. 8 K. 35 f., 250 mm. 79.5 k.
 8 K. 40 f., 250 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 300 mm.
 78 k. 8 K. 22.5 fillér felső.

Fejérmeyei: 600 mm. 79.5 k. 8 K. 20 f., 400
 mm. 78.4 k. 8 K. 15 f.

Oroszázi: 450 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 79
 k. 8 K. 35 f.

Pestmegyei: 300 mm. 82 k. 8 K. 25 f., 200
 mm. 81 k. 8 K. 27.5 f., 600 mm. 80.5 k. 8 K. 30
 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 8 K.
 25 f., 300 mm. 80.2 k. 8 K. 20 f. 7.0 mm. 79 k. 8
 K. 15 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 10 f. 600 mm. 78.5
 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78.4 k. 8 K. 15 f., 300 mm.
 77 k. 8 K. 10 f. 1.0 mm. 77 k. 7 K. 9.5 f.

Bánsági: 2650 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 200 mm.
 78 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 77.5 k. 8 K. 10 f.

Bácskai: 100 mm. 78 k. 8 K. 25 f. 100 mm. 78
 K. 05 f.

Mészteri: 500 mm. mm. 81 k. 8 K. 37.5 f.

Mind három hónapra.

Ross: 200 mm. 6 K. 72.5 f. paritásra, 900 mm.
 6 K. 65 f.

Késszafestés mellett.

A készár hivatalos jegyzése a budapesti árú-

és értéktözsde szokásai szerint késszafestésben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és

kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogrammi ár		Kiló	Kilogrammi ár	
		K.-től	K.-ig		K.-től	K.-ig
Tiszavideki új	70	7.90	7.95	60	8.10	8.20
"	77	8.—	8.05	61	8.11	8.24
"	78	8.05	8.11	62	8.20	8.4
Fehérmegyei	76	7.8	7.9	60	8.—	8.10
"	77	7.85	7.95	61	8.05	8.20
"	78	7.9	8.05	62	8.15	8.30
Pestvidéki	76	7.80	7.95	60	8.—	8.10
"	77	7.85	7.95	61	8.11	8.25
"	78	7.95	8.—	62	8.20	8.35
Bánsági	76	7.70	7.80	60	7.95	8.15
"	77	7.75	7.85	61	8.—	8.15
"	78	7.85	7.95	62	8.—	8.15
Bácskai	76	7.6	7.7	60	7.8	8.—
"	77	7.65	7.75	61	7.85	8.—
"	78	7.75	7.85	62	7.9	8.—

— Akkor mégis csak célszerűbb volna, —
 viszonzá Horace, — ha velem utaznék el. Talán
 részára magát, ha ön rábeszelné. Tulkövetelő
 vagyok-e, ha kérem ön, érvényesítse az irányban
 befolyását. Édesanyám és nővérem már irtak
 neki, de eredménytelenül. Tegye meg nekem e
 legnagyobb szívességet, beszéljen még ma velem!
 — Horace egy pillanatra elhallgatott, aztán megrag-
 adta lady Janet kezét, és áhitattal megszorította.
 — Ön mindig oly jó volt hozzám, — szólt elérzé-
 kenyű ten.

Az éltes hófry ránézett. Kétségtelen, hogy
 Horace Holmcroft arcán volt valami vonzó, ami
 érdemes volt egy pillantásra. Sok asszony meg-
 irigyelte volna tiszta arcbőre, szép kék szemei és
 lágy, világosszínű haja miatt. A férfiak — külö-
 nösen azok, akik az arc vonásainak megfigyelésé-
 ben bizonyos gyakorlatokra tettek szert, homlokának
 kialakulásában és felső ajkának metszésében talán
 eszathatatlant jelet láthatának a hiányos erkölcsi
 erőnek, jelét olyan szemeknek, amely fogékony
 az előítéletek iránt és azokhoz még jobb meg-
 győződése ellenére is makacsul ragaszkodott.
 Egy asszony megfigyelőképeségére nézve ezek
 az elvont hiányok sokkal mélyebben voltak a
 felszín alatt, semhogy az felismerhetne volna.
 Általánosságban elbűvölte a női nemet ritka
 személyes előnyeivel és finom, kivételes visel-
 kedésével. Lady Janet nemcsak a saját érdemei
 miatt kedvelte, hanem amaz emlékek miatt is,
 amelyek személyéhez fűződtek. Atja valamikor
 egyike volt azoknak, akik őt körülrajongták. Lord
 Royal való házassága gyermektelen maradt. Ré-
 gebbi időkben, amikor Horace mint diák ellátó-
 gatott hozzá a vakációra, titkon érzett kedve-
 gondolata volt (sokkal ostobább, semhogy bárki-
 vel is közölte volna), hogy ennek a gyermeknek
 tulajdonképpen az ő fiának kellett volna lennie
 és az is lett volna, ha az ő atyjához ment volna
 férjhez! Olyan elnéző volt Horace irányában,
 mintha anyja volna, és bájos mosolylyal tekintett
 az ifjura, amikor az megragadta kezét és rimán-
 kodva kérte, tegye magáévá ügyét.

Egyéb gabonafélék		Kiló	Kilogrammi ár	
			K.-től	K.-ig
Buza	új elsőrendű	70—72	6.15	6.75
"	másodrendű	—	5.45	6.45
Arpa	magasmagy	30—32	5.80	6.00
"	égeri való	30—34	5.90	6.70
Zab	sörtészere való	34—40	6.80	6.40
"	"	30—32	6.10	6.30
Tengort	bánsági	—	6.55	6.75
"	mánomti	—	—	—
Repece	új kassai	—	10.—	10.50
"	bánsági	—	—	—
Kalás	"	—	5.75	6.—

A határidőszlet folyamán a következő költségek

Áprilisi buza 1903.	7.49—7.47—7.50—7.49—7.51
Októberi buza	7.56—7.57—7.55
Áprilisi roza 1903.	6.57
Áprilisi zab 1903.	6.06
Májusi tengeri 1903.	6.08—6.05—6.06
Juliusi tengeri	6.16—6.14—6.15
Augusztusi repece 1903.	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapí-

Áprilisi buza 1903.	7.48—7.50
Októberi buza 1903.	7.50—7.57
Áprilisi roza 1903.	6.53—6.59
Áprilisi zab 1903.	6.03—6.04
Májusi tengeri 1903.	6.04—6.05
Juliusi tengeri 1903.	6.13—6.14
Repece augusztusra 1903.	—

Délután fél 5 óraker zárul:

Áprilisi buza 1903.	7.48—7.49
Októberi buza 1903.	7.53—7.54
Áprilisi roza 1903.	6.53—6.59
Áprilisi zab 1903.	6.03—6.04
Májusi tengeri 1903.	6.01—6.02
Juliusi tengeri 1903.	6.09—6.10
Augusztusi repece 1903.	—

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde kedvtelen külföldi hírekre és bécsi
 adásokra bágyadt irányzattal folyt le és zárlatig cse-
 kely ingadozások után lanyha maradt.
 Valuta és ércáru változatlan.
 A helyértékek piaca nyugodt.

Előzetes. Megnyitáskor jegyztek: Osztrák Hitel-
 részvény 695.75—694.— Magyar Hitelrészvény 748.—
 —747.— Osztrák-Magyar Államvasut 698.25—698.—
 Déli vasut 67.20. Német birodalmi márka 117.15. Közuti
 vaspálya 627.— korona.
 A déli tözsden orgalomban volt értékpapirokban
 közttek: Osztrák Hitelrészvény 695.75—693.75—691.—
 Magyar Hitelrészvény 749.—748.— Aranyjárdék
 121.25. Koronajárdék 99.55—99.50. Leszámlóbank
 458.— Jelzálogbank 501.—499.—500.— Rima-
 murányi vasmű 489.50. Osztrák-Magyar Államvasut
 695.75—695.—694.50. Német birodalmi márka 117.15.
 Városi villamos 321.—320.—321.— Közuti vasut
 628.—626.—625.50. Bolvárosi takarékpénztár 317.—
 Saigótarjáni kölcsönbánya 544.—542.— korona
 A prémium üzletben díjaztatásokat fizettek:
 Osztrák Hitelrészvényekért hónapra 5—6 korona, 8
 napra 13—14 korona. február hó végére 18—19 korona.

— Hát csakugyan beszélnem kell Grace-
 szal? — kérdé olyan szeliden, ahogy rendszeren
 beszélni nem szokott.

Horace észrevette, hogy elérte célját. Fel-
 ugrott helyéről; szemei élénken tekintettek a tél-
 kert irányában és szép arca sugárzott a remény-
 től. Lady Janet, gondolataiban felidézve atja
 emlékeit, még egy titkos pillantást vetett az ifjura,
 — felsóhajtott, amikor az elröppent napokra gon-
 dolt — és összeszedte magát.

— Menjen a dolgozószobába — mondá és e
 szavaknál az ajtó felé tuszkolta Horacet. — Menjen
 innen és ápolja a tizenkilencedik század kedvelt
 bűnét.

Horace ki akarta fejezni halálját.

— Menjen, maga nyg gyerekl — és kitusz-
 kolta.
 Amint lady Janet egyedül maradt, fel- és
 aljárkált a szobában és kissé megfontolta a dol-
 got. Horace kedvetlensége nem volt egészen jo-
 gosulatlan. Csakugyan semmivel sem volt ment-
 hető az a halogatás, amely miatt Horace panaszkod-
 tott. Talán valami különös oka volt a leány-
 nak, hogy irtózott az esküvőtől, vagy talán azon
 bándódott, hogy még most sem volt tisztában
 érzelmeivel, mind a két esetben szükség volt rá,
 hogy a leány előbb vagy utóbb világosan nyilat-
 kozzék a házasság komoly ügyében. A nehézség
 csak abban volt, hogyan érintse a tárgyat, anél-
 kül, hogy megsértené Graect.

Igazán nem értem a mai fiatal leányokat,
 — gondolta magában lady Janet. — Az én időm-
 ben ez másképp volt. Ha miszeretünk egy férfit,
 minden pillanatban készek voltunk arra is, hogy
 oltár elé menjünk vele. Hiszen most a haladás
 korát éljük! Tehát a mai leányok még gyor-
 sabbán elhatározhatnák magukat az egybe-
 kelésre.

(Folytatás következik.)

4 óraker zárul: Osztrák hitelrészvény 694.50.
 Magyar hitelrészvény 748.25. Leszámlóbank rész-
 vény 456.—. Rimamurányi vasmű részvény 489.50.
 Osztrák-Magyar államvasuti részvény 698.—. Közuti
 vasut részvény 626.50. Városi villamos vasut-részvény
 321.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hasznotnak
 megfelelően alakultak az árak és végül a termény-
 üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-
 folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 50.—56.—
 korona, vörös aprószemű 63.—68.— korona, vörös
 ordélyi — korona, vörös bánsági —
 korona. középszemű 68.—71.— korona. nagyszemű
 73.—78.— korona. Disznózsír: budapesti 75.—75.50
 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna:
 légszárított vidéki — korona, városi 4
 darabos 62.—62.50. korona, 3 darabos 64.—64.50
 korona. üstölt — korona. Szilva: boszniai,
 szokás szerinti minőség 13.50—14.— korona. 120 da-
 rabos — korona. 100 darabos 14.50—15.—
 korona, 85 darabos 16.50—17.— korona, azonnal szállí-
 tásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.50
 korona. 100 darabos 13.25—13.50 korona, 25 darabos
 16.50—17.— korona. Szilvazsír: slávnói 17.—17.50
 korona, szerbiai 15.—15.50 korona, azonnal való
 szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Arra a hírre, hogy Bulgária mozgósításra ké-
 szül, a spekuláció folytatta eladásait, minék követ-
 kéztében az árfolyamok a mai előtözsden újra meg-
 osappantak. Végül azonban kedvezőbb lett a helyze-
 telfogása, mire az árfolyamok is javultak.

A déli tözsde változatlan árfolyamokkal nyit meg.

Bécs, február 12. (Magyar értekek zariata.) 4%
 aranyjárdék 121.20. líszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 159.—
 Magyar vasuti kölcsön ezüsterben —, Magyar keleti vasuti
 állami kötvény —, Magyar ésszámló- és pénzváltóbank
 —, Rimamurányi vasműrészvény 487.—, Magyar ko-
 ronajárdék 99.50. 4%
 Magyar földterem. kötvény 99.50.
 Magyar hitelbank részvény 745.50. Magyar nyeregemény köl-
 csön sorsjegy 201.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény
 392.— Magyar keresk. bank — Magyar cukorjari 1560.

Bécs, február 12. (Osztrák értekek zariata.) 4%
 papírjárdék 101.90. 4%
 osztr. aranyjárdék 121.05. 1360-os
 sorsjegy 154.50. Osztrák hitelsorsjegy 434.—, Angol-osztrák
 bank —, bécsi bankjegyek 481.—, Osztrák-magyar
 bank 1885.—, Déli vasut 55.75. Dunagőzhajózási részvény
 904.—, Dobányrészvény 345.50. Cassanai és királyi arany
 11.34. Német bankváltók 117.10. 4%
 osztr. ezüst járdék 101.90.
 Osztrák koronajárdék 101.40. 1884-iki sorsjegy 248.—
 Osztrák hitelintézet részvény 690.—, Unionbank 546.—
 Osztrák Länderbank 410.— Osztrák-magyar államvasut
 694.—, Elbavölgyi vasut 453.50. Alpezi bányarészvény 393.—
 20 frank. arany 19.09.—, Londoni váltóár 240.— Bécsi tramway
 Litt B. —, Bécsi Tramway Litt A. —, Lipót kohó 330.—
 Az irányzat gyenge.

Bécs, február 12. (A Budapesti Napló tudósítójának
 telefonjelentése.) A délutáni magasztalorgalomban a zárlatok a
 következők voltak: Osztrák hitelrészvény 694.25. Magyar
 hitelrészvény 747.—. Angol-Osztrák bank 277.75 Bécsi bank-
 egyesület 481.50. Union bank 547.—. Länderbank 410.50.
 Osztrák-magyar államvasut részvény 694.50 Déli vasut 55.75.
 Elbavölgyi vasut 454.25 Északnyugati vasut részvény —
 Dobányrészvény 346.—. Rimamurányi vasut 488.50. Alpezi
 bányarészvény 393.—. Májusi járdék 100.90. Magyar korona
 járdék 99.50 Török sorsjegy 110.—. Német birodalmi
 márka 117.13—16.—, Napóleond'or 1908.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, február 12. (Lásdés tudósítás.) A nyugati töz-
 dék tegnapi sziládsága megnyitáskor jól ellensúlyozta Bécs
 gyöngöszéget, amely az osztrák papirokat lenyomta. A bank-
 piac nem volt egészen egyezes, de alapszában szilárd volt az
 irányzat. Vasutársányek szilárdabban. Szénrészvények egyen-
 lötlének. Vasutakban nem volt verőkedv. Olaszok nagyon szil-
 lárdak. Később washingtoni és londoni jelentésekre, amelyek
 szerint a venezuelai kérdés a megoldáshoz közeledik, javult
 az irányzat. Magánkamatláb 17%
 0.

Berlin, február 12. (Zárlat.) 4%
 os papírjárdék —, 4%
 osztrák aranyjárdék 103.50. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 100.25. Osztrák-magyar állam-
 vasut 149.25. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.30.
 Magyar vasut beruházási kölcsön —, Alpezi bányarészvény —, Disconto-Commandit 198.10. Általános villa-
 mosági Kösen 192.25. Gelsenkirchener 174.—, Laura-kohó 219.—
 4%
 osztr. ezüstjárdék 101.40. 4%
 os magyar arany járdék 102.25. Osztrák hitelrészvény 219.—, Déli vasut 15.75.
 Karolyi-Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.30. 4%
 os új orosz kölcsön 98.40. Török dobányrészvény —, Olasz járdék —,
 Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 170.25. Harjeni 172.50. Az irányzat szilárd.

Berlin, február 12. (A Budapesti Napló tudósítójának
 távirata.) Bécsi forgalomban 4%
 os magyar aranyjárdék 102.25. Magyar koronajárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 219.—
 Osztrák-magyar államvasut 145.50. Déli vasut 15.80. Beszaki-
 vasut 216.50. Elbavölgyi vasut —, Orosz bank-
 jegy közpász —, Buschtchrad —, Orosz bankjegy —, (Utolsó) Lombard —.

Páris, február 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam-
 vasut —, 4%
 osztrák aranyjárdék 103.85. Osztrák Länderbank 457.— 3%
 os francia járdék 100.05. Ottomanbank 604.—, 8%
 os francia járdék —, Alpezi bányarészvény —, Déli vasut —, 4%
 os magyar arany járdék 103.20. Párisi bankrészvény 1113. Olasz járdék 102.60. Francia törleszt. járdék —, Osztrák földhitel-
 intézeti részvény 1320. Török dobányrészvény 372.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 12. (Zárlat.) 4%
 os papírjárdék —, 4%
 osztrák aranyjárdék 103.40. Magyar koronajárdék 100.25. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut 15.70. Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.77.

Bécsi bankgyűléslet 123. — Villamos részvény 30/0-os magyar aranykölcsön 89.80. 4 2/3/0-os ezüstjárdék 101.35. 4/0/0-os magyar aranyjárdék 102.20. Osztrák hitelrészvény 219.50. Osztrák-magyar államvasút 149.20. Eszaknyugati vasút —, Bécsi váltóár 853.33. Párisi váltóár 814.05. Unió bank —, Alpei bányásztervező 200. —, Az irányzat szűrlő.

Frankfurt, február 12. (A Budapesti Napló tudósításának távúrtala.) Arzónák január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 219.25. Német bank —, Disconto 198.25. Berlini kereskedelmi bank —, Gelsenkirchen 173.60. Harpeni 173.25. Laura-kőbő 219.43. Olasz járdék —, Az irányzat csendes.

Hamburg, február 12. (Zárók.) 4 2/3/0-os ezüstjárdék 101.30. 1890. sorjegy 155.25. Déli vasút 15.80. 4/0/0-os osztrák aranyjárdék 103. —, Osztrák hitelrészvény 219.30. Osztrák-magyar államvasút 149. —, Olasz járdék 103.80. 4 2/3/0-os magyar aranyjárdék 102. —, Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 12. A sertésüzlet iránzata: változatlan. A) Hísi sertések ara: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 122—124 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 126—128 fillérig. Fialat közép (páronként 251—290 kilogramm terjedő súlyban) 125—126 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban). — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 123—125 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 122—123 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 121—122 fillérig.

Sertésüzlet szám 1903. február 10. napján volt készlet 20503 darab. — 1903. február 11. napján elszállított 436 darab. — 1903. február 11. napján elszállított 396 darab, 1903. február hó 12. napjára maradt készletben 20546 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 12. —

Kinevezés. A pénzügyminiszter László Albert rimaszombati kataszteri irattartó kezelő iradatkezelő ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadé nyilvántartási biztossá; az igazságügyminiszter dr. Költő Gábor kolozsvári és dr. Deési Gyula nagyszabeni törvényszéki joggyakornokokat a kolozsvári törvényszékhez aljegyzőkké, Cservény József privyégi járásbírói telekkönyvi átalakító díjnyelőket a lőpütvárosi és Stálmayer Rezső bacsalmási járásbírói díjnyelőket a tiszvártúr járásbíróhoz irnokká; a kolozsvári ítélőtábla elnöke Fülöp József végzettségjelöltet a kolozsvári ítélőtábla kirendelt ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte át.

Alhelyezés. Az igazságügyminiszter Horváth Nándor illavai országos fejeztéti tiszti irnokot, a bírósági irnokok létszámába való beosztás mellett, a miskolci járásbíróhoz helyezte át.

Névmagyarosítás. Tipold József nagyzölis lakos Babocsaira, Grünman László sebkeszelmési lakos Kallósra, Szabó Károly pozsonyi lakos Ferenczere magyarosították nevüket.

Pályázat. A löcsei ügyészségnél alügyézi, a máramaros-szigeti pénzügyigazgatóságnál szemlézi, a beregszászinál szám-tiszti, a szerdahelyi járásbírósnál végrehajto állásra két hét alatt, a nagyvárdi főreáliskolánál iskolaszógi állásra március 1-ig lehet a folyamodásokat benyújtani.

Pályázat-visszavonás. A zalaegerszegi törvényszéknél díjnoki állásra hirdett pályázatot az ottani törvényszék elnöke visszavonta.

Napirend.

Naplár: Péntek, február 13. — Római-tatholikus: Katalin. — Protestáns: Benignusz. — Görög-orosz: (Január 31.) Cir. és János. — Zsidó: Sebat 16. — Nap ké: 6 óra 54 perckor. — Nyugszik: 5 óra 2 perckor. — Hold ké: 7 óra 12 perckor este. — Nyugszik: 7 óra 16 perckor reggel.

A közoktatásiügyi miniszter fogad d. e. 10 órakor. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órától 5 óráig. A képviselőház elnöke fogad 9—10-ig. Nemzeti Múzeum. Régisétár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—11 óráig. Téli kiállítás a Nemzeti Szalobnan nyitva 9 órától 8-ig. Belépőji 50 fillér. A Keleti-Tóhy-kiállítás a Múcsarnokban megtekinthető 9-től 5 óráig, 60 fillér díj mellett. Iparművészeti múzeum az Üllői-úton. Nyitva 9 órától este 5 óráig. Belépőji nincs. Technológiai sparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig. A Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítása. Nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig díjtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért. Az Akademia Goethe-székháza nyitva délelőtt 10—1-ig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—8-ig. A jövőrési könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünneppanokon 9—12-ig. A kereskedelmi és sparnakara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap, Belépőji 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek általános kiállítása és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás (melyben az üzletességesség arutalásokat is országozól) a városi ipar-csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzlet-vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, február 12.

Közép-Európában általánosan süllyedt a barometrom, azonban a levegőnyomás szélső értékeinek elhelyezkedésében lényeges változás nincs.

Európában az idő enyhe és jobbra száraz. Elvétel esett Németországban és Ausztriában.

Hazánkban az idő felhősebb lett, kisebb lecsapodások azonban csak Eszéken és Északkeleten fordultak elő. A hőmérséklet főleg az északnyugati részekben emelkedett. Helyenkint élénk szelek is vannak.

Küldés: Változóan felhős, enyhe, széles idő várható, helyenkint, leginkább Északkeleten, csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunna, Pápa, Pozsony, Komárom, Budapest, Fekes, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Zselica, Trenčín, Szeged, Rába, Győr, Péttau, Zákány, Bács, Kézdivásárhely, Móra, Száva, Miskolc, Szentes, Szarvas, Keszthely, Latoros, Labarca, Ógy.) and water level (Febr. 12. m. a. t. Febr. 11. m. a. t. Febr. 10. m. a. t.).

Kataphorese Uj gyógmód! Főállmulhatatlan gyóghatású IDEG-, NEMI-, hór-, vérbetegségek, bukákóros (siphilis) betegségek, énterőzés utóhájai és férfui gyengeségi állapotok. Impotentia gyökeres gyóghatására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytan honorárium teljes gyóghsiker után fizethető. Elsőrendű intézet mintaszertű gyóghermeivel. BUDAPEST, Teréz-körút 44., I. em. dr. Mitzger Tivadar személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre díjtalanul válasz.

Szabadalmakat, védjegyeket és mintavédelmet kieszaközölnek: Bernauer Zsigmond (Dr. Szilasi és Bernauer) VII., Kerepesi-út 32. Böleskey Pál V. Nádor-utca 34. Kálmár Jakab (Kálmár J.) VII., Kerepesi-út 44. Kelemen M. István (Kelemen és Társa) VII., Hotel Royal B. Meller Ernő VII., Erzsébet-körút 13. Neufeld Armin VII., József-körút 8. Schön Fülöp (Schön F.) VII., Erzsébet-körút 19. Dr. Szilasi Jakab (Dr. Szilasi és Bernauer) VII., Kerepesi-út 32. magyar hítes szabadalmi ügyvivők testületének tagjai.

895. sorozat. 030. szám. BONDOR POLGÁR SÁNDOR m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kőszerezés Budapest, VII. Erzsébet-körút 50. köteles ezen utalvány beküldése mellett, minden megrendelőnek 19/0/0-asz tizenöt szalankányi Arkevezményt adni, az eredeti Dr. F. Bergerwald Fülöp Szilasi különlegesesség (gyászerek) gyártmányából. Kimerítő képes Arkevezmények díjmentesen zárt leveleiben küldetik, Kitagatón: a BUDAPESTI NAPLÓ-ból.

Téli üdülő- és gyóghelyek a déli vasut mentén.

Table with columns for destination (Abbazia, Görz, Bozen-Gries, Meran, Arco) and departure times for different train classes (Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109-10 K., II. oszt. 77-90 K., III. oszt. 49-50 K.).

Biztos gyóghulást keresőknek nemü betegségben szenvednek mint hűgűes és hólyagbajok, hűgűesűkűletek, vizelősi savarok, éjjei magömlések, sebek és bukákóros bántalmak (gyphilis) és énterőzés utóhájai feletti felelő gyóghajok, Károl forróvíz élygűgűlés, bármely bőrkűletek, stb. nőknél fehérfojka, mely bajok alapos, gyors és gyóghsikerűgyóghatására, szigoruan tudományszerű és lelkismertőse gyóghmódjánál fogva legjobban ajánljuk.

Dr. Garai Antal v. cs. és kir. országy főorvos országos hírt és leg-érgűbb 20 éve fennálló reudelő-intézet Budapest, VI. ker., Andrássy-út 24. sz., Rendelő naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idűlt hűgűesűes és hólyagbajok vizsgálatára villamos hűgűesűkűletű segítségével. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakszerű tanácsot nyerne, gyóghszerűkű gondoskodva lesz Titoktartás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK egmakacsabb hevény és idűlt folyásoknál befecskendezés nélkül a legbiztosabb gyóghszernek „Sanid labdacsek” használjuk. Egy doboz 100 labdacsek tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékiek utasítást melléti díj-krűben küldi. „Magyar Király” gyóghszertár Budapest, V. Marokkó-utca 3/a sz. (Erzsébet-tér sarok)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1903. február hó 13-án.

A nürnbergi mesterdalnokok.
Opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította dr. Váradi Antal.

Személyek:

Hans Sachs	Ney D	Moser	Pichler
Veit Pogner	Szendrői	Ortel	Ney B.
Vogelsang	Dalnoki	Schwartz	Kárpát
Nachtigal	Mihályi	Poltz	Kornai
Beckmesser	Hegedűs	Stolzinger Walth.	Broulik
Kotner	Beck	Eva	Krammer
Zorn	Kiss B.	Dávid	Gábor
Eisslinger	Bartoluzzi	Magdaléna	Válint

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. február hó 13-án.

Annuska.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Nagy Péter	Szacsavay	Balogh	Rózsabégyi
Anna, felesége	Vizváriné	Téting	Gál
Annuska	Ligeti J.	Vass Imre	Mihályfi
Prépost	Egressy	Plébános	Molnár
Sári	Molnár R.	János, barát	Gabányi

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. február hó 13-án.

Az órnagy ur.

Böhözát 3 felvonásban. Irta Mars és Kéroul. Fordította Heitai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Gyöző
Labourdette	Hegedűs	Dingois	Vendrei
Fréville	Tanay	Maloizel	Szerényi
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolczai	Héloise	Nikó
Bardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Haraszthy

K. z. t. e 7 1/2 óraker.

NEPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. február hó 13-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Krecsányi	Fáncsmer	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Dóri	Annie, lánya	Ledofszky
Lancaster	Pázmán	Plum pudding	Nyárai
Pompouius	Kovács M.	Gipsy	Szabó
Hopmester	Solymsi	Pickvick	Németh

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. február hó 13-án.

A bajusz.

Daljáték 3 felvonásban. Irta Verő György.

Személyek:

Kozáry József	Szilágyi	Lerchenbach	Szomori
Amália	Sziklainé	Lansky Jenő	Delli
Mathilda	Pálmay	Rosette	Tomcsányi
Plachwitz	Sziklai	János	Tollagi
Kozáry Gábor	Ráthonyi	Kertész	Lenkefi
Ilona	Horváth	Bankár	Giróth

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. február hó 13-án.

A Quarnero vizein.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Pestkönyvnyomda részvénytársaság.

Meghívás a XXXV. rendes közgyűlésre,

mely 1903. évi február hó 19-én d. n. 4 óraker fog az intézet irodahelyiségében (Hold-utca 7. sz.) megtartatni.

A tanácskozmány tárgyai:

1. Az 1902. évi mérleg és zárszámadási jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az osztalék meghatározása.
4. Netáni indítványok. (A részvényesek részéről teendő indítványok az alapszabály értelmében nyolc nappal a közgyűlés megtartása előtt az igazgatóságnál írásban adandók be.)

A közgyűlésen való szavazatjog gyakorolhatására alapszabály szerinti megkövetelt részvények február 16-ig az intézet irodájában teendők le.

Az igazgatóság.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Virginsház	Nepeszínház	Magyar színház
Szombat	Hoffmann meséi	Téli regé	Loute	Bob herceg	A bajusz
d. n. Vasárnap este	Berlchingeni Götz	Constantin abbé	A kis tészek	Falu rossza	Raquin Teréz
		Monna Vaana	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz

Kávét és tea

közvetlenül a termelőtől a fogyasztónak.

Legnömobb és legolcsóbb - vásárlás - Kunz testvérek

22 saját fiók. Számon rakják a vidéken.

Budapest, Fürdő-utca 9.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

Marlot

Mile Fagotto, a „Snohinette”-ben

Harry Atkinson

Les Bostons

Bauer Réza

A műember

Fischer és Wacker

La Sylphe

Les Thors

és a többi elsőrendű műsorozám.

Az előadás kezdete 8 óraker.

A télikerben reggel 6 óraker Városi Előkészítőknek a hangverseny.

Üzlethelyiségemet

már

március hóban

bécsi- és hajó-utca sarokhelyiségébe

helyeztem át, ennél fogva

egész áruraktáramat

rendkívül olcsó áron

árusítom el.

FISCHER EMIL os. és kir. udvari szállító

porcellán- és majolikaágyaró,

Budapest, IV., Bécsi-utca 3. sz.

Most jelent meg!

Latin-magyar Zsebszótár

középiskolák számára.

Szerkesztette

SCHMIDT JÓZSEF

áll. főgymn. tanár.

I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.

Egy-egy rész csinos vászonköt. 2 kor.

Mindkét rész egy erős félbörköt. 4 kor.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár annyilag kis helyen, minél többet nyújtja, a mire a tanulóknak szüksége van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte épen csak a kérdések lebegtek föltyon munkája készítésénél. Minden egyes szócsiknek megadták, hogy a könyvbe felelet gyanúba tanuló gondolt a szerző, ennek a szemével igyekezett látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könnyítse.

Meg vagyunk győződve, hogy ezt a szaktanárak is fel fogják ismerni és úgy a tanítás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az értékes munkának gyors elterjedését. Ez a munkájuk annál könnyebb lesz, mert a díszes vászonkötésű, nyomdailag is szép kiállítású, a szemre nézve kellemes betűkkel szedett szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona. -- E szótár kiegészítéséről megjelent ugyane szerzőtől a

Latin Tulajdonnevek Tára,

mely akár a szótár mellett, akár külön is nélkülözhetetlen és hűzágypótló segédkönyv. -- Ára 30 Hltér.

Megjelenit és kapható az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai r.-t.-nél Budapesten, VII. Kerépesi-ut 54. valamint minden könyvkereskedésben.

Virágyelv.

Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötetben 80 fill. Az öszeg előzetes beküldése esetén háromre küldetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) os. és kir. udvari könyvkere a kecsébeben. Andrassy-ut 21. sz.

HOLLÓS J. Finom uri fehéreműek

készítője
BUDAPESTEN,
Kizárólag V., Dorottya-utca 10.
Állapítva: 1907.

Most jelent meg!

Dóczi Lajos Munkái

első végleges kiadásának ötödik és hatodik kötete.

V. kötet:

Beszélyek és Vázlatok II.

Ára füzve 4 korona, pompás díszkötésben 7 korona.

VI. kötet:

Schiller Költeményei.

Ára füzve 6 korona, pompás díszkötésben 9 korona.

Az első végleges kiadás 10 kötet. Ára díszkötésben 75 kor.

Az egyes kötetek külön is kaphatók.

- I. Goethe—Faust — füzve 6.— kor. kötve 9.— kor.
- II. Csók — 4.— „ 7.—
- III. Széchy Mária — 4.50 — 7.50
- IV. Beszélyek és vázlatok I. — 4.— „ 7.—
- V. Beszélyek és vázlatok II. — 4.— „ 7.—
- VI. Schiller költeményei — 6.— „ 9.—

Előkészületben Utolsó szerelóm. e Egyes párok. e Vera grófnó. e

lévő kötetek: Költemények.

A tíz kötet részletfizetése, valamint az egyes kötetek külön-külön is megrendelhetők a kiadó cégénél:

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

os. és kir. udvari könyvkereskedésében

Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám.

Az általunk készített

Diesel-HŐ-ERŐGÉPEK

féle szab.

elsőrangú erő-gépek. Összehasonlíthatatlanul csekély mennyiségű tüzelő-anyagot (nyers kőolajat) fogyasztanak elannyira, hogy a tényleges létesítésként csak 2-3 fillérbe kerül. A nyersolaj tökéletesen és tiszt nélkül ég el. A Diesel-gépek mindenkor föltétlenül üzeme késznek, rendkívül pontosan, az ellentállással arányosan szabályoznak, a miert is villamos világítási telepek és váltakozó terheléssel járó üzemek részére különösen alkalmasak. Részletes fölvázolással, képes leírással, költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Fegyver- és gépgyár részvénytársaság, Budapesten.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapítottatott 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Korona

Évi bevétel. 31.800.000

Kiutalt nyereségyrészek 170.000.000

Vagyon 249.300.000

Halálesetek folytán kifizetve 500.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tőkéit és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyikosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

